

FLACARA

Nr. 15 (64) - 1 AUGUST 1955

Biblioteca Centrală
Reg. a a
Huned. Deva

JOCUL PRIETENIEI

Distins cu premiul al II-lea la Concursul Național de creație muzicală organizat în cinstea Festivalului.

Muzica: Jean LETONI Versuri: Eugen FRUNZĂ

Tempo de hora

contabile

Fine

1. Hai, hai, că roata-i gata, Intra-n joc, alege fata
Hai, hai, se-nvîrte roata, Iaca, iac-așa.

Refren

2. Hai, hai, ce roată mare, Peste mări, peste hotare,
Hai, hai, cît mîndrul soare, Iaca, iac-așa.

3. Si gînd prietenesc, Așa se cheamă jocul Romînesc.
Hai, hei, Voie bună Și pașnic viitor:
Așa se cheamă jocul Jucul tuturor.

4. Hai, hai, și fata vine, Cine-o fi alesul, cine?
Hai, hai alege bine, Iaca, iac-așa.

5. Hai, hai, ce roată mare, Peste mări, peste hotare,
Hai, hai, cît mîndrul soare, Iaca, iac-așa.

6. Si gînd prietenesc, Așa se cheamă jocul Romînesc.
Hai, hei, Voie bună Și pașnic viitor:
Așa se cheamă jocul Jucul tuturor.

Hai, hai, că roata-i gata,
Intra-n joc, alege fata
Hai, hai se-nvîrte roata.
Iaca, iac-așa.

Refren:

Hei, hei.
Voie bună
Și gînd prietenesc:
Așa se cheamă jocul
Romînesc.
Hai, hei,
Voie bună
Și pașnic viitor:
Așa se cheamă jocul
Jucul tuturor.

Hai, hai și fata vine,
Cine-o fi alesul, cine?
Hai, hai alege bine.
Iaca, iac-așa.

Refren

III

Hai, hai, ce roată mare,
Peste mări, peste hotare,
Hai, hai, cît mîndrul soare,
Iaca, iac-așa.

Refren...

SPRE VARȘOVIA PRIETENĂ!

București, 27 iulie 1955. Din gara Băneasa, s-a dat plecarea spre Varșovia unuia dintre trenurile ce duc la Festival pe solii tineretului nostru.

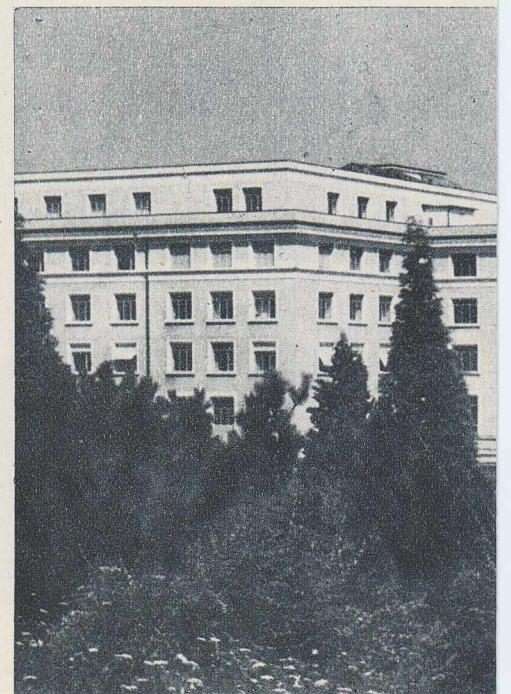
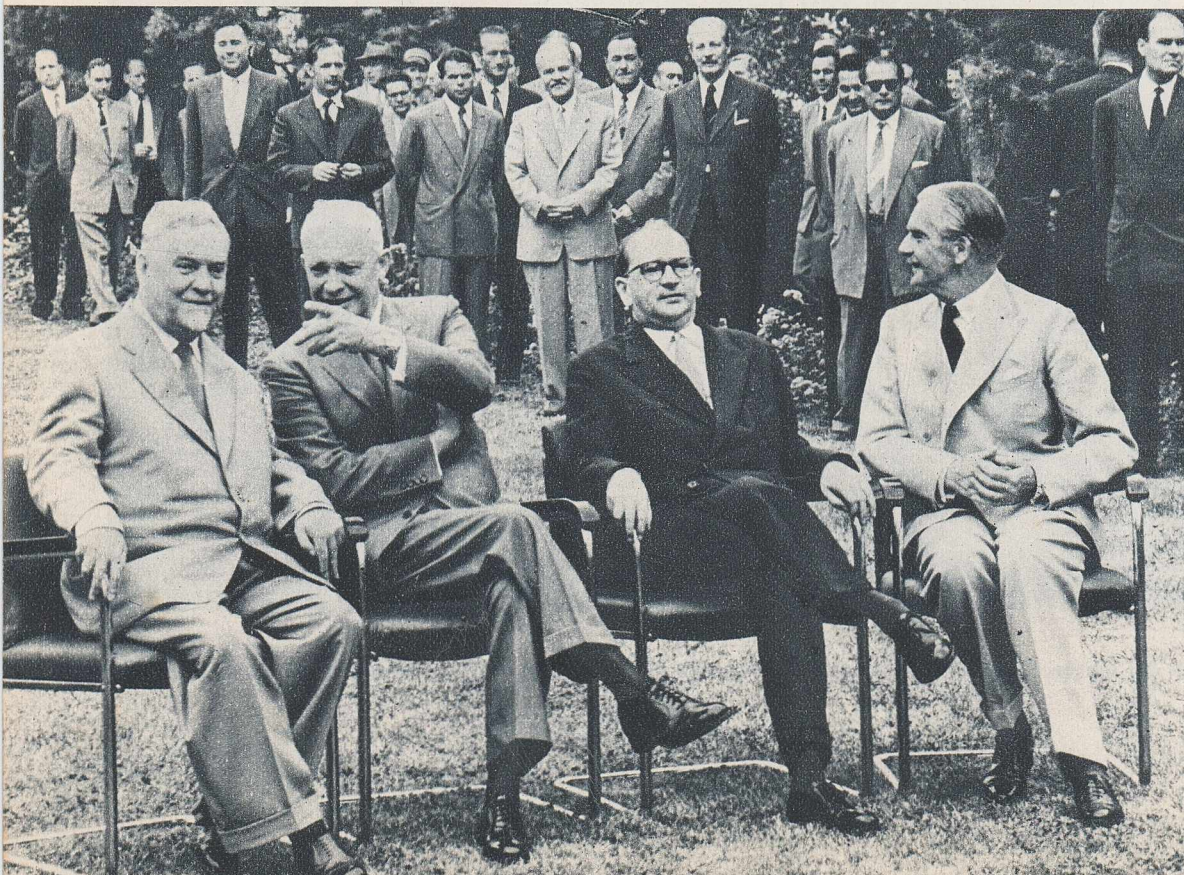
CONFERINȚA COEXIS

Geneva — Palatul Națiunilor. Aspect din timpul istoricei conferințe a șefilor guvernelor U.R.S.S., S.U.A., Marii Britanii și Franței.

Înainte de o ședință a conferinței de la Geneva a șefilor guvernelor celor patru puteri. De la stânga spre dreapta: președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., N. A. Bulganin; președintele S.U.A., D. Eisenhower; primul ministru al Franței, E. Faure, și primul ministru al Angliei, A. Eden, într-o discuție, lângă Palatul Națiunilor.

Palatul Națiunilor din Geneva. În zilele de 18 iulie 1955, în acest palat s-a ținut istorica conferință.

NTEI PAȘNICE

Fotografii de A. NOVIKOV

Popoarele lumii au cunoscut războiul cu toate grozăviile sale. Au trăit apoi, după învingerea fascismului, orele încrederii în rearea unei păci trainice și, mai ales, deziluziile anilor de „război rece”. Dar speranța în inimile popoarelor nu s-a stins nici o clipă; vadă, entuziasmul cu care ele au participat în lupta pentru pace, pentru coexistență pașnică între popoare, pentru triumful spiritului umanității asupra spiritului amenințărilor.

Lupta popoarelor a cucerit victorie după victorie. Conferința de la Geneva constituie și un succes al acestei lupte. Presa de toate culorile politice, din toate țările, este aproape unanimă în a recunoaște că înfrângerea șefilor guvernelor U.R.S.S., S.U.A., Marii Britanii și Franței s-a soldat cu rezultate pozitive, menite a marca începutul unei schimbări, pe linia destinderii în relațiile dintre state. „Conferința coexistenței” — iată denumirea pe care mulți comentatori au acordat-o conferinței ținute în orașul de pe malul estic al lacului Léman. Și rezultatele ei îndrituiesc să se numească adevăr o atare denumire.

Directivele șefilor guvernelor celor patru mari state — cucerite de către miniștrii Afacerilor Externe, spirite de înțelegere reciprocă, de cordialitate, de înțelegere comună de a se ajunge la un acord, care s-au manifestat în timpul conferinței, confirmă triumful ideii — atât de scumpă omenirii — a coexistenței pașnice între popoare. „...Călăuziți de dorința de a contribui la cauza „slăbirii înfrângerii internaționale și a întăririi încrederii între state” — cum se arată în Directivele celor patru state — șefii celor patru guverne au însărcinat pe miniștrii lor de Afaceri Externe să amineze și să rezolve o serie de probleme actuale pentru pacea lumii: problema securității europene și problema Germaniei, problema dezarmării, problema dezvoltării contactelor între Est și Vest.

În ceea ce privește securitatea europeană, problema strâns legată de cea a Germaniei, delegația sovietică a făcut propuneri menite a

asigura rezolvările cele mai juste, cu totul corespunzătoare intereselor păcii. Dar punctele de vedere în ce privește baza unificării Germaniei au fost încă diferite, delegațiile țărilor din apus cerind menținerea Germaniei în gruparea nord-atlantică și în Uniunea militară a Europei occidentale, în timp ce delegația sovietică a arătat că acest lucru ar împiedica unificarea Germaniei ca stat democrat și iubitor de pace. Crearea sistemului de securitate colectivă propus de Uniunea Sovietică este singura cale ce va facilita și rezolvarea pașnică a problemei Germaniei. În ce privește problemele dezarmării și ale dezvoltării contactelor între Est și Vest, delegațiile participante la conferință s-au întâlnit pe linia comună a dorinței rezolvării lor, au făcut propuneri care au apropiat mult pozițiile și punctele de vedere.

Desigur, conferința n-a putut rezolva dintr-o dată toate problemele importante ce și cer rezolvarea — în special cele privitoare la Asia și Extremul Orient. Partea cea mai importantă a rezultatelor conferinței este că ea a recunoscut triumful principiului necesității tratatelor. Și aceasta îndreptățește popoarele să speră în rezolvarea pașnică, în viitor, a tuturor problemelor internaționale litigioase.

Așa cum a arătat N. A. Bulganin, în ședința de închidere a conferinței, hotărârile adoptate la Geneva „constituie începutul unei noi etape în relațiile dintre țările noastre. Ele vor contribui la întărirea încrederii între noi, între popoarele noastre. Aceste hotărâri vor avea o importanță pozitivă și pentru celelalte țări, pentru cauza întăririi păcii generale”.

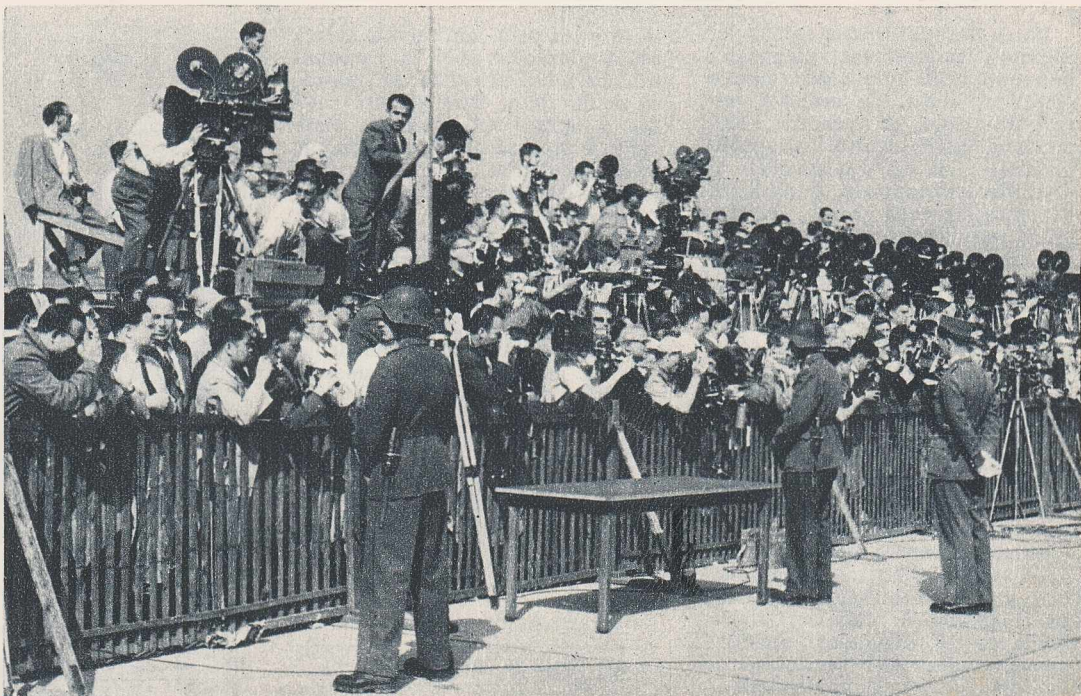
Alături de toate popoarele lumii, poporul român a urmărit și primit cu speranță și bucurie lucrările și hotărârile conferinței de la Geneva. Poporul nostru își manifestă din nou, în aceste zile, hotărârea sa de a sprijini și de a susține orice inițiativă și eforturi ce vor fi depuse pe linia destinderii internaționale, a întăririi spiritului păcii, prieteniei și colaborării între țări și popoare.

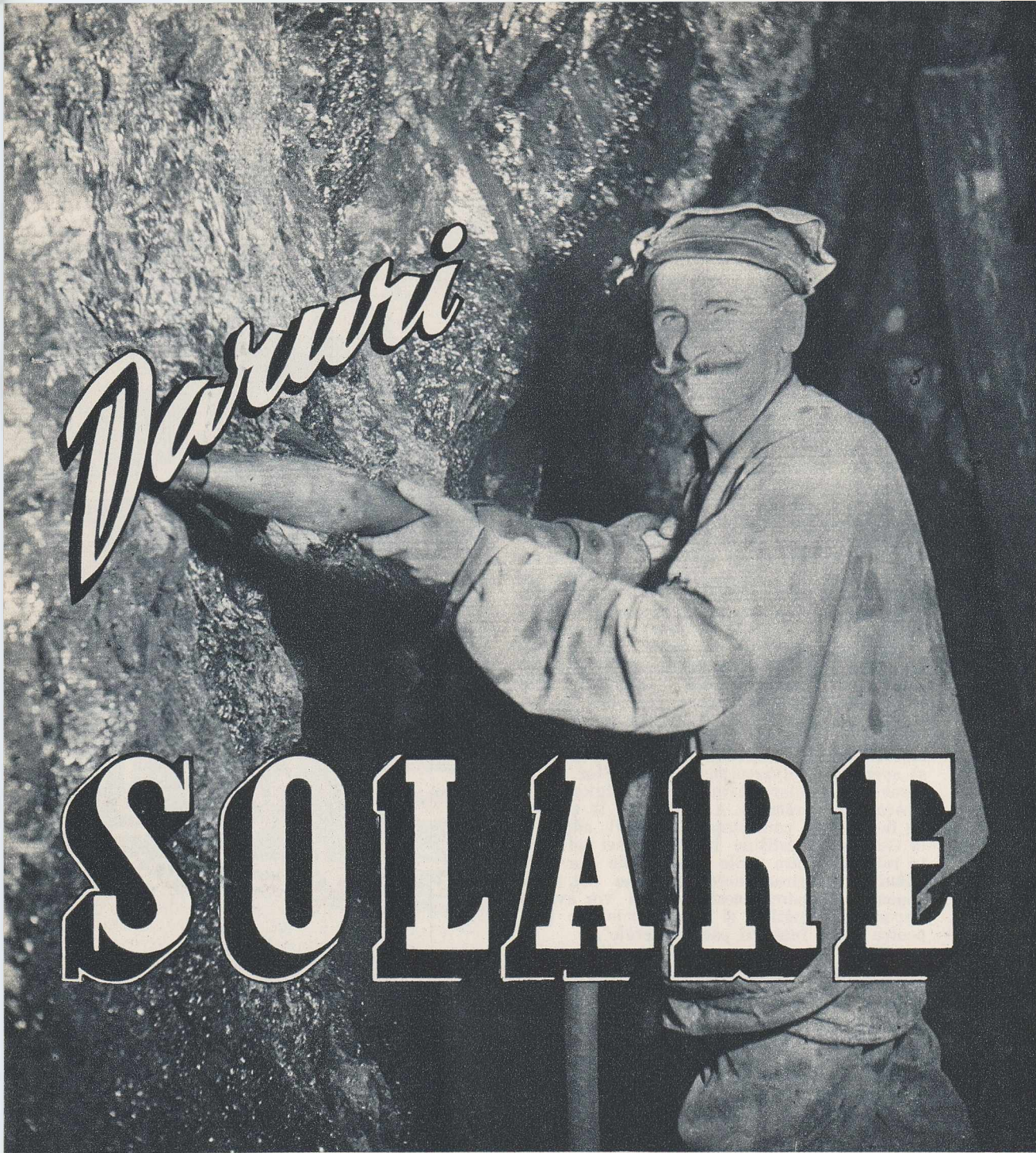

Conducătorul delegației guvernamentale sovietice N. A. Bulganin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., rostindu-și cuvîntarea de salut, cu prilejul sosirii la Geneva, la 17 iulie 1955.

șefii guvernelor Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste, Marii Britanii și Franței.

Pe aeroportul Cointrin din Geneva, înainte de deschiderea conferinței. Sute de ziaști, fotoreporteri și reporteri cinematografici, sosiți din zeci și zeci de țări ale lumii, s-au masat în ziua de 17 iulie la ieșirea din aeroport, pentru a aștepta sosirea delegațiilor.

„Nu-i șagă să lucrezi treizeci de ani în mină. Dar, după cum vedeți și dumneavoastră, puterea și veselia se mai țin încă de mine” (Cănușă Cornel în abataj).

la iveală numai atunci când lumea avea o imperioasă nevoie de el. Dezvoltarea civilizației i-a cerut omului aceasta și l-a înarmat cu tehnica de care avea nevoie.

Așa s-au născut minele de cărbuni buni, puțurile și galeriile care străduiesc la sute și mii de metri adâncime pământul, pentru ca omul să scoată de acolo vechile daruri solare și să le aducă la forma lor inițială: lumină și căldură.

Lumini și bezăni

De trei ori într-o zi, intră minerul în șut, la Petrița. Fiecare schimb își are brigăzile lui, fiecare brigadă își are oamenii ei, fiecare miner își are viața sa proprie, tradițiile sale proprii. Există însă câteva lucruri care-i aseamănă pe mineri. Ele nu țin atât de îmbrăcăminte, de casceta de metal care-i apără capul la prăbușiri, de rocile, de cizmele de cauciuc care-i feresc picioarele la umezeală, sau de uneltele și lămpile de care nu se despart niciodată în mină. Până ce corfa își începe coborâșul în munte, minerii se aseamănă prin vorbe, prin cele două cuvinte de salut care răsună simplu și grav: „noroc bun!”. Trebuie să stea mai mult timp în Valea Jiului, pentru a-ți da seama că ele nu sînt un oarecare salut banal, pentru a înțelege că, aceste două cuvinte își trag rădăcinile dintr-un trecut îndepărtat. În aceste cuvinte, rezumă urarea străveche, de bună trecere peste orice primejdii, și care generații întregi de mineri au rostit-o. Răsunător, cuprinzător, dominant e însă tonul care amplifică, în aceste două cuvinte, dorința minerului ca tovarășul său să aibă succes, să smulgă cât mai mult din vina pietrificată a singelui negru.

Cînd corfa își pornește vertiginoasă ei cădere, în întunericul care nu oferă privirii decît partea de jos a corpului, minerii se aseamănă prin tăcere. Secundele se lătesc timpul aproape că devine ceva palpabil, de parcă ai putea să lovești cu coatele sau să-l adu-

— reportaj —

de Constantin CHIRIȚĂ

De la începutul existenței sale, tulburat, impresionat, omul și-a îndreptat ochii spre soare, marele stăpîn al vieții. Cu aceleași gesturi de teamă și venerație, l-au privit și întîii locuitori ai spațiilor polare, și cei din savanele și preriile subtropicale, și hărăziții din preajma ecuatorului. Omul a ghicit repede rolul colosului de foc, i-a simțit puterea, i-a băut cu nesaț lumina și căldura. I-a închinat imnuri și l-a proclamat divinitate. Istoria a reținut cu prisosință asemenea mărturii. Suprema divinitate a egiptenilor — unul din cele mai vechi popoare ale istoriei — era soarele, zeul Ra. Iar în cea mai veche literatură scrisă a lumii, în literatura sanscrită, în întîia carte a acestei literaturi, Rig Veda, primele poezii sînt imnurile către soare.

În nenumăratele milioane de ani de existență a planetei, soarele a făcut, cu o inevitabilă siguranță, uriașe transformări chimice, fizice, biologice și geologice, înălțînd mereu treapta vieții pămîntești. Și una din marile minuni ale vieții — neasemuită și fantastică minune

— este cea prin care lumina solară ajută plantelor să-și ia carbonul din aer, adică să existe, să crească, să se dezvolte. Fără această acțiune a luminii solare asupra plantelor, e greu să ne putem imagina viața pe pămînt. Ea este, la urma urmei, condiția primară a existenței plantelor și animalelor. Ea a ridicat, de-a lungul erelor, nesfîrșitele întinderi verzi, în care s-a putut înfiripa și dezvolta viața. Ea a creat nesfîrșitele depozite chimice de lumină și căldură de sub scoarța pămîntească. Cărbunele negru și cărbunele pur, diamantul sînt, la urma urmei, urmașii veșnicei logodne dintre verdele plantelor și lumina solară.

Milioanele de ani au acoperit cu grijă aceste comori în pămînt, acolo unde scoarța e mai tare, mai greu de despicat, mai greu de pătruns, parcă pentru a fi scoase

Că o fost rodnic și șutul acesta ne-o spun cu prisosință fețele vesele ale minerilor. (Roman Gheorghe, Mîmcan Vasile, Cănușă Cornel, Droz Alexandru și Mălaime Constantin.)

omni. Cazi, nu în adânc, ci în timp. Sus, cunoșteai noțiunea „opt metri pe secundă”. Într-o zi, cunoști acum senzația unei căderi, pe care e greu să înțelegi și să pășim forțe precise, mecanice. În aceste nesfârșite secunde, erii tac. Cu tăcerea lor gravă, erii oficiază de fiecare dată, a primele începuturi, pogorîrile necunoscute. Minerii sînt simțitori din lume care mai în drum de făcut pînă la locul născut. Un drum vertical, în care, prin tubul de aer și întuneric, înconjurat de încremenirea mină și mută a veșnicilor de rădăcină. Cuvintele ar semăna cu o anare. Tăcuți, minerii își lasă urmele să coboare spre pămîntul sub pămînt.

În jos, în galerii, în drumul spre abataje, minerii își pierd identitatea, se aseamănă total. Aici, mai întuneric și lumină, puncte umine. Ziua e la cîteva sute metri deasupra capului. Penetrantă rar al acestor locuri, aerul sub pămînt e concretă presiunea adîncimii, prin încremenirea de nepătruns, pînă și curentele bicuțitoare de perii, curente care afară nu ating odată o asemenea vigoare. Senzația singularității e teribilă. Îți simți aici, mai profund decît în lume, necesitatea comunității. Nu numai omul. Pînă și rarele animale ale acestor locuri, caii răzsaș guzganii, de mult obișnuți oamenilor. Pînă și cărbunele, unele acesta negru pe care-l văd oamenii cu înfrigurare, și-a tăiat un tovarăș cu care se aseamănă în viață: întunericul. Lumea — minerii, oamenii — cuce- cu răbdare bezna, filfiie, filfiie

sau sosește în rafale ca vîntul. Temperatura, în cele mai multe locuri, e înăbușitoare. Împletită cu curentele de aer, ea produce însă senzații felurite. Straturile de cărbune au alte poziții și dimensiuni în fiecare abataj. Metanul și gazele carbonifere sînt și ele prezențe active sau trecătoare. Minerii își modelează felul de muncă după aceste caracteristici. Meseria nu se rezumă aici la cunoașterea și folosirea uneltelor. În munca minerului, intră o sumedenie de meserii. Minerul e mai întîi arhitect, constructor, organizator, mecanic. În drumul spre cărbune, el trebuie să conceapă și să făurească repede și sigur tunelul de înaintare, modelîndu-l cu grijă după toanele muntelui.

În fața stratului de cărbune, minerul își adună toate puterile și simțurile. Meseria sa este aici ca un ghem rotund, în care se întrepătrund și se țes diferite fire: iscusință, prudență, experiență, atenție, curaj, vigoare. El trebuie să știe cum să atace stratul de cărbune pentru ca, din mișcări cît mai puține, să prăvale cît mai mult; trebuie să-și tempereze la timp lăcomia de cărbune; trebuie să-și drămuiască rezistența, efortul, în raport cu aerul, căldura și țăriia stratului. Atenția... dar minerul știe că aceasta e o lege, o condiție a vieții sale. Dușmanii lui sînt tăcuți. Metanul și gazele de carbon nu fac zgomot, dar minerul le sezișează după lumina lămpii.

Multitudinea acestor calități, conștiința că, într-o măsură mai mică sau mai mare, le posedă, îl fac pe miner să fie mîndru de meseria lui. Nu e vorba aci de o mîndrie deșartă. Ci de o mîndrie auten-

ci care poartă numele Marian Ion, pe cel cu cifra romană IX la sfîrșit, pentru a fi deosebit de ceilalți Marian Ion, deși îl deosebesc la fel de bine și sutele și miile de tone de cărbune pe care le-a dat peste plan; l-am văzut pe Szabo Carol, care a aplicat primul metoda graficului ciclic la Petrila.

Lipsește un nume din rîndul lor, numele lui Cenușă Cornel. Citișem într-un ziar, care relatează demonstrația de 1 Mai de la Petroșani, că drapelul de mină frunțasă al Petrilei fusese purtat de acest miner. O cinstire care, de bună seamă, trebuie să fi fost meritată.

Trebuia să-l cunosc. Și s-a întîmplat lucrul acesta, prima dată la Petrila, în mină.

Mai întîi, l-am auzit vocea. Dădea porunci scurte în limba lui laconică, minieresc: „dă-i vaga!”, „dă-i tira!”. Figura, silueta nu i le puteam distinge. Numai ochii. Dar ochii minerilor strălucesc la fel în semîntunericul abatajului. Lumina era slabă. Vedeam doar o mîndrie în covoiată. Putea foarte bine să aibă îmbrăcăminte sumară pe corp, cascheta metalică pe cap și bocancii în picioare, cum mai întîlnisem minerii prin abataje.

Omul acesta, căruia încă nu-i văzusem fața, stăpînea însă tot împrejurul. Oamenii din brigadă, uneltele, cărbunele, armătura erau toate legate de vorbele și mișcările lui. Dirija după auz lucrul la celălalt perete al abatajului, lopătarii aproape se înecau în cărbunele pe care-l dezgheoa iute cu pichamărul, vagonetarul era pus și el la grea încercare. Din tot ceea ce se petrecea în jur, în întuneric, un pictor ar fi putut oare să-și imagineze un tablou, fără să-și

gigantică menhină de imensități de piatră, nevoiți să se resemneze pentru că nu mai sînt vagonete goale. Prin natura lui, a muncii sale, un miner nu poate rămîne nepăsător într-o atare situație. De aceea, l-am înțeles pe Cenușă Cornel, cînd glasul său a tunat cîteva cuvinte grele la adresa răspunzătorilor cu transportul: „... o să-i iau pe toți de guler și o să-i duc la partid. Noi nu ne jucăm aici de-a cărbunele...”

Afară, la ziua, am văzut înfățișarea reală a acestui miner cumpălit. Un omuleț cu o mustață enormă, așa de mititel, că nu-l puteai privi decît uitîndu-te în jos, slăbuț la trup și cu ochii cercețatori, ca un flăcăiandru.

— De mulți ani lucrezi în mină?
— Mneata ce vîrstă ai?
— 30 în cap.
— Apăi noroc bun!
— Adică...?
— Adică... am aflat amîndoi răspuns.

Treizeci de ani de minerit! Acest gînd a țînut însă numai o clipă. M-a prins repede felul șugubăț cum mi-a răspuns. Și mi-am propus să-l mai întîlnesc.

L-am întîlnit mai apoi la Petroșani, la o consfătuire a minerilor frunțasi din Valea Jiului. S-a urcat liniștit la tribună — de parcă toată viața n-ar fi făcut decît lucrul acesta — și-a scos din buzunar cîteva foi de hîrtie împăturite cu grijă și, uitîndu-se mai degrabă în sală decît pe foile înșirate pe masă, a început să vorbească. A început — e un fel de a spune, pentru că de la primele vorbe vocea îi devenise aprigă, pumnul amenința energie într-o anumită direcție, mustățile zbrîlitate participau și ele din plin la filipica pe care, fără nici o pregătire și fără nici un menajament, o adresa celor „care se scarpină după ceafă și dau liniștiți din umeri, în timp ce minerii strigă de răsună toată Valea Jiului că n-au vagonete goale”.

Am zărit în sală figuri atît de pleoștite, că chiar dacă le-ar fi luat de guler — cum spusese Cornel-baci cu o zi înainte — și le-ar fi purtat prin tot orașul, tot n-ar fi arătat mai prost. „Am făcut referat” — a încercat să îngîne cineva din sală.

Spre surprinderea mea, în loc să izbucnească teribil, ca un vulcan, omulețul de la tribună s-a uitat iscoditor spre colțul unde se rostiseră vorbele și, cît se poate de calm, și-a reluat cuvîntarea:

— Ieși mai la lumină, tovarășe, să-ți strîng mîna, dar așa, miniereste, ca să nu mai poți ține condeiul multă vreme. Ai făcut mata referat... Furculița lui de referat!... Și?... Ți-oi mai spune eu cîteva vorbe — dumitale, nu referatului — afară, că aici, în sală, de... sînt și minerii mai tineri. Asta-i! Dar ce, noi facem referate în mină? Dacă nu găsim deodată cărbune, noi trimitem mîzgălituri la ziua? Decît abataje, mai bine să ne instalăm fiecare miner cîte-o cancelarie acolo, jos. Și să mîzgălim toată ziua... Asta-i! Dumneata, tovarășe, și dumneavoastră ceilalți, că sînteți mai mulțori, dacă nu știți că minerii, acolo, în fundul pămîntului, scot cărbune și pentru asta se bat, mă, se bat, nu se joacă, atunci, atunci...

— Lasă-i, Cornel-baci, cred c-au priceput de-acuma — a intervenit cineva, cercînd să-l potolească o țîră.

Bătrînul miner era însă pornit.
— Na, că parcă noi ne-am adunat aici ca să ne certăm. Vrem să

Brigada lui Cenușă Cornel... la un pahar, de vorbă.

Veseli, minerii se înfruptă cu nesăț din soarele dimineții.

voi, unele după altele, se sting. întunericul încremeneste. Dar în pînă și-n stînga, pe galeriile laterale, prin tuburile orizontale, spăt tăiate în piatră, luminile continuă mersul. Apoi încreșesc și ele. Minerii au ajuns la abataj. La 600 de metri sub pînă, în tubul colosului de piatră, minerii se pregătesc să înceapă munca. Afară, soarele înțelie, vesel, luminează și căldură. Minierii, îmbrăcați gros cu verdeață, se mișcă și nemîșcat. Dar în mărunt, crampele sînt ascuțite, sîntotoase, sfîșietoare.

Minerii

În abataje, minerii își recîștigă identitatea. Numai întunericul, mișcările și zgomotul sînt asemănătoare. Încolo, totul, sau aproape totul, e deosebit. Pînă și aerul, și temperatura diferă de la abataj la abataj. Pe alocuri, aerul e puțin

țică, meritată, serioasă. Cu minerii poți să glumești despre orice, însă despre meserie, nu! El știe că, din ceea ce au scos el și tovarășii lui din adîncul pămîntului, s-ar fi putut ridica un adevărat munte negru, un „parîng” de cărbune. Minerul e mîndru de meseria lui. E atît de mîndru, încît dacă aude pe cineva din jur rostind cuvintele: „Eu mi-s miner”, se emoționează și-l privește cu fală.

Am văzut mulți minerii la Petrila. L-am văzut pe Haidu Iuliu, neîntrecutul înaintaș în piatră, care o dată cu muntele și-a despîcat și drumul de glorie care l-a dus în cel de al treilea cincinal; l-am văzut pe cel mai bun prieten al său, pe tînărul Mihai Ștefan, chiar în ziua cînd radioul și presa anunțau întregii țări că a început să lucreze în contul anului 1959, cu cîteva zile înainte de a fi fost ales delegat la Festivalul de la Varșovia; l-am văzut pe unul din

vadă eroul? Nu știu de ce îmi trecea prin mînte acest gînd. Poate din apriga curiozitate de a vedea cum arată acest om. De aceea, m-am străduit să păstrez fidelitatea impresiilor.

Atmosfera aceasta de muncă încordată a fost întreruptă de anunțul grav al minerului de la vagonete: „nu mai avem goale”. Adică se terminaseră vagonetele goale și altele nu mai soseau. Atunci am mai descoperit un lucru pe care-l alăturam imaginii lui Cenușă Cornel: mînia. După tonul celor cîteva cuvinte rostite, dar mai ales după tăcerea care s-a lăsat cîteva timp în abataj, am simțit că omul se mîniase teribil. În cele cîteva clipe de tăcere, am putut să-mi imaginez un tablou mai larg: oameni războindu-se cu piatra, cu căldura, înfruntînd toate primejdiile minel, slobozînd, în sfîrșit, tone de cărbune din stratul strîns ca într-o

ne înțelegem, asta-i! Dumneavoastră, cei de la direcțiune, ați sărit pe noi ca să aplicăm graficul ciclic. O grămadă de timp ne-ați bătut la cap. N-a fost ușor pentru noi ca să ne schimbăm felul de muncă. Dar am văzut că-i mai bine cu metoda asta și gata! Dar dacă pui în pământ un butuc de vie, ca să-i bei licoarea trebuie să-l și îngrijești. Asta-i! Adică, pe minierește: dacă lucrăm acum după grafic, trebuie să avem și condiții. Asta-i musai! Că eu nu mă mai pot întoarce la metodele vechi. Au murit, s-au dus. Condiții, tovarăși, condiții. Vagonetele sînt numai un punct — furculița lor de vagonete! Sînt și altele, dar despre ele, să poftescă alți mineri la tribună să le ridice.

Cornel-baci a coborît de la tribună la fel de calm cum se urcase, în mîna cu foile pe care nu-și aruncase ochii, reluîndu-și locul în fundul sălii. M-am apropiat de el și mi-am aruncat ochii pe hîrțile pe care le întorcea pe o față și alta. Își notase pe ele observații tehnice cu privire la metoda graficului ciclic.

— Are cine să vorbească despre asta — i-a șoptit un miner mai tînăr din dreapta sa.

Și cum pătrunseser un stol de raze prin fereastră, s-a mutat mai la stînga, să primească lumina și căldura în plină față.

Fiii soarelui

Fără să petreci o duminică în Valea Jiului, nu poți spune că ai pătruns în viața minerilor. Și mai ales să fie o zi luminoasă, cu

pale ale orășelelor. Minerii se înfruptă cu atîta nesaț din bucuriile solare, de parcă ar vrea să-și răscumpere timpul cînd soarele strălucește și luminează pentru toată lumea, în afară de ei. Ei iubesc soarele, lumina, aerul, cu o dragoste corectă, mărturisită. Pentru ei, lumea dinafara minei se numește „ziua” sau „soare”. Ei trimit cărbunele la „ziua”, urcă la „soare”. Poezia adîncă a acestor cuvinte e greu s-o simți, s-o pătrunzi, pînă nu-i vezi dăruindu-se cu totalitatea ființei lor, soarelui, luminii. Și aceasta, mai ales în zilele de sărbătoare și odihnă.

Într-o astfel de zi, dimineața, am pornit spre Petrila pentru a-l reîntîlni pe Cornel-baci. Nu știam unde locuiește, dar am aflat de la primul cetățean întîlnit în orășel. Erau și băieții din brigadă la el în vizită. Ne-am așezat afară, la taifas. „Pe un soare vesel ca ăsta, e păcat să mucegăm în casă” — m-a întîmpinat bătrînelul. Am ciocnit un pahar de țuică și a început să-mi prezinte pe ortacii lui.

— Vlăjganii ăștia, Roman și Mînican, sînt de prin părțile Moldovei — nu-i așa, băieți? — de prin Iașul acela cu vin și țuică. Ce-aș mai trăi eu acolo!

Mi-a spus acestea toate pe șoptite, ca și cum s-ar fi ferit să-l audă nevasta, dar în sinea lui convins că dînsa i-a prins vorbele.

— Păi, acolo n-ai putea trăi, minerule... — I-a temperat dînsa.

— Am face noi rost pînă la urmă și de-o mină.

— Nu că ți-ar lipsi mina, dar ai muri de prea multă băutură, moșule.

Da, da, bătrînelul în straițe țărănești, căruia nu-i ajunge o singură dansatoare, e chiar minerul Cenușă Cornel, fruntaș al Văii Jiului.

soare. Nimeni nu iubește mai mult soarele ca minerii! Soarele e tovarășul lor în orele lungi pe care și le petrec la pescuit, în apa Jiului; e tovarășul cu care-și umplu fața și trupul în excursiile de pe Parîng și Vilcan sau în vîntătorile de pe dealurile stîncoase, în interiorul cărora își petrec o parte din viață; e alături de ei pe stadioanele întotdeauna pline și zgomotoase sau la veselele serbări cîmpenești din jurul localităților miniere; e tovarășul lor în plimbările plăcute, de după-amiază, pe străzile princi-

Moșului era cît pe-acî să-i sară țandăra, nu din cauza glumei cu băutura, ci pentru că nevastă-sa îndrăznise să-i spună, chiar în glumă, că el ar putea trăi fără mină.

— Pînă la urmă, o să te duc măcar de două ori în mină și o să vezi, mamă, mamă, cum o să-i duci dorul, ca după fiu-tău ăla mic, Nicolae.

A fost de-ajuns această mică provocare, pentru ca soața minerului să-mi descrie pe larg chipul și calitățile băiatului celui mic, elev la o școală de ofițeri.

„... Cică trăia odată, în ținutul secuiesc, o biată orfană, frumoasă de-îmersese vetea peste ape și munți. Săracă lipită, ea-și ducea zilele țesînd și torcînd. Și nu ieșea la joc decît spre seară, ca fetele bogătanilor să nu ridă de straițele-i sărăcăcioase. Iată însă că un flăcău, și el sărac lipit, se îndrăgosti de ea și o ceru de soție. Dar n-apucară să facă nunta. Un bogătan de peste păduri o răpi într-o noapte și o ascunse într-un birlog, în creierul munților. Și atît de sălbatic erau locurile, încît niciodată iubitul ei n-ar fi găsit-o, dacă bunul spiriduș al pădurilor n-ar fi chemat furtuna într-ajutor. Trăsnetele sparseră pietrele, surpară porțile văgăunii în care era închisă fata și, deodată, la lumina unui fulger, bogătanul văzu închisoarea goală. Cuprins de furie năprasnică, el lovi cu ciomagul în stîncă, blestemînd. Stîncă plesni, se frînse în două, lăsă slobod balovănișul creștelor și un cumplit puhoi de pietre se rostogoli de vale, îngropînd pe bogătan și stăvilind un pîrcu ce trecea pe acolo. Cînd furtuna se liniști, soarele se ogîndi în apa cristalină a unui lac născut prin zăgăzuirea pîrcului. Oamenii îl numiră „Lacul-Roșu”.

Legenda aceasta, veche de un secol, își are rădăcina într-un fenomen geologic. În 1837, o parte a muntelui Suhard s-a năruit, a format un soi de baraj natural și astfel a apărut lacul. Astăzi legende noi se înfiripă în apropierea Lacului Roșu, acolo unde oamenii macină și ridică stînci pentru construcția marii hidrocentrale ce va purta numele lui Lenin.

„Pe creasta muntelui Ghilcoș, își deschid petalele stelate florile de catifea albă, străvechile „Edelweiss” din basmele populare germane. Lacul, ce pare a se sprijini pe virful unor copaci pietrificați ca o cupă de cristal cu multiple și fine picioare, e străbătut de bărci zvelte.

Drumurile acestea abrupte, serpentinele iuți sînt străbătute de alpiști. Iată-l pe Moise Rozonci, practicant la G.A.S. „1 Mai” secția Stîncrai, iată-l pe Károly Suth, electrician sudor la Întreprinderile comunale din Tg. Mureș — temerarii sportivi care, într-un grup de alpiști, au așezat în 1954 o meargă stea roșie pe „Piatra Altarului”, numită de atunci „Piatra Stelei”. Alături de ei, bat acum munții cei care s-au echipat prima oară pentru cucerirea creștelor: Ioan Csuka are abia 16 ani, iar Maria Stanciu 17.

Alpiștii își crestează numele în piatră. Vilegiaturii obișnuiți se iscălesc în registrele caselor de odihnă și urma lăsată de creion pe foaia albă e tot atît de simbolică pentru transformarea acestor locuri, pe cit e dinamita care spulberă stîncile la Bicz, pentru fundamentul barajului. O fată se iscălește — o fată blondă, cu ochi albaștri — Viorica Czegeni, muncitoare la întreprinderea „Carbochim” din Cluj; se iscălesc Ioan Necula, de la fabrica „lonel Jora” din Galați, Elena Ghel, pontatoare la fabrica de placcaje din Deta.

„...Oare legenda orfanei s-a încheiat cu prăbușirea acelei stînci care a stăvilat pîrcul? Oare legenda modernă e numai hidrocentrala și luminile ei ce vor împinzi Moldova?”

Nu! Legenda își urmează cursul. Iar strănepoții frumoasei orfane și ai flăcăului sărac, se preumblă azi pe potecile stîncoase sau în bărcile zvelte ce străbat apele Lacului Roșu.

Ștefan IZSAK
correspondent - Tg. Mureș

— Noroc că-mi seamănă mie, că altminteri...!

— Ca să vezi, dom'le, coraj la muiere! De la tine a învățat numai îndărătnicia și... și... îngîmfarea...

— Băiatul meu îngîmfat?! Halal tată! Nici nu-ți cunosti odrasla. Dacă are ceva rău în el, apoi rău e că ține prea mult la taică-său.

Moșul nu s-a dat însă bătut:

— Asta, e drept, a învățat-o de la tine, nu te contrazic...

Dar nici ea:

— Pe vremuri, că acum de cînd ești un bătrîn urficios și nesuferit...

Moșul s-a răzbunat însă cu virf și îndesat pentru toate „insulțele” după-amiază la serbarea cîmpenească. A jucat ca un flăcău cu trei fete o dată, de s-au crucit tinerii și s-au prăpădit fetele de oboseală.

I-am făcut cu ochiul:

— Mai merge?

— Vreau să mă satur de să de mîine...

Soarele scăpătase de acum și arătat cu un gest aceasta.

El mi-a arătat cu o mișcare făcîndu-mi să înțeleg că într-adevăr, erau vesele, spriș și luminoase ca niște raze de mără.

Moșul obosise. Ca să-l sa din situație, nevasta l-a tras ru de mîncă:

— Mai domol, moșule, că trecut vîrsta. Vrei să scrie tot șul despre astea la gazetă?

Într-adevăr, trebuiau scrise și aceste lucruri?

Dar, fără ele, viața mi lui ar părea o existență în neric, o existență eroică, soale dar lipsită de lumină, de... Și nimeni nu iubește mai soarele ca minerii.

E STRÎNGE AURUL OLDELOR

170 de muncitori și tehnicieni întreprinderile regiunii Stalin ecacat pe ogoarele regiunii să ze ca batozari... 200 de tineri bradea au hotărît să lucreze tar sîmbăta și duminica, în dăriile de stat... La uzinele ănoătoare" din Capitală, s-au mportante măsuri pentru spria campaniei de recoltat, prin-are și crearea brigăzilor de venții urgente — brigăzi for- din tineri muncitori din , ce au fost trimiși în fiecare ele cinci gospodării de stat euzina le patronează... 35.000 fu recoltate într-o singură zi A.S. Vîrtop de tînărul com- Marin Ștefan, cu o singură ină autoproductată... În co- Cerătu, raionul Segarcea, la 3. Urleasca, regiunea Galați, în multe alte părți, treiera- u contenește zi și noapte... iei muncitori din comuna ni, regiunea Cluj, au format rube de într-ajutorare în ile de recoltare... În raionul ri, s-a terminat secerișul orzu- i grîului... În silozurile și arele reparate, curățate și fectate, au început să intre ele cantități de cereale din e datorate statului...

Cifre și fapte. Cifre și fapte ce vorbesc despre apriga bătălie ce se desfășoară în aceste zile pe ogoarele patriei noastre. O bătălie îndrjită pentru fiecare minut, pentru fiecare spic. „Nimic din recoltă, ce se arată a fi mai bună în acest an ca în mulți alții, nu trebuie să se piardă!“ Aceasta e lozinka de luptă ce-i însuflețește pe harnicii lucrători ai ogoarelor, muncitori din gospodării de stat, colectivști, întovărășiți, țărani muncitori cu gospodării individuale — pe toți deopotrivă. Și nu numai pe ei, căci lor le-au venit în ajutor muncitori, elevi, funcționari — mii de oameni ai muncii, toți ca unul.

În același timp, spre bazele de recepție de pe întreg întinsul țării se îndreaptă, în cîntece vesele și în filfiit de steaguri, nesfîrșite șiruri de camioane și care încărcate cu saci de grîne. Sînt convoaiele care duc cotele de cereale datorate statului. Și cinstea de a obține prima chitanță constituie, pentru unitățile socialiste din agricultură și pentru țărani muncitori din sute de comune, obiectul unei avîntate întreceri. Invidiați sînt și colectivști din Deva, membri ai gospodăriei agricole colective „Pe-

za de recepție Băilești, se face controlul grîului și orzului adus de colectivști de la G.A.C. „16 Februarie“.

Îndeplinindu-și îndatorirea patriotică, țărani muncitori își predau cotele către stat. Sute de care se îndreaptă spre baza de recepție Băilești, din regiunea Craiova.

tofi Sandor“, și colectivști din Valea Mare, raionul Slatina, și membrii întovărășirii agricole „6 Martie“ din Sîntana, regiunea Arad, și mulți alții, care, asemeni lor, au obținut cele dintii chitanțe la predarea cotelor — confirmări ale îndeplinirii îndatoririi lor patriotice.

Muncitorii ogoarelor noastre sînt buni gospodari. Avîntați în bătălia recoltării, ei nu uită să pregătească și o recoltă bogată anului viitor. De aceea, ca și în comuna Roșiori, raionul Urziceni, sau în co-

muna Todireni raionul Trușești, în tot locul unde treieriișul este în toi, el este urmat deîndată de dezmirișitul ogoarelor. O preocupare de seamă o constituie și întreținerea celorlalte culturi, a căror recoltare urmează să vină.

„La toamnă, se numără bobocii“ — spune o înțeleaptă zicală romînească. Toamna aceasta va fi ce să se numere. Bucate îmbelșugate vor fi rodul muncii neostenite a milioanele de harnici gospodari din satele patriei noastre.

○ clipă de răgaz în brigada a 8-a de fete de la S.M.T.-Băilești, ce lucrează cu sîrg la dezmirișitul ogoarelor G.A.C. „23 August“ din Băilești.

Rapsodia Română

În zilele lui iunie, crestele Făgărașilor mai păstrează încă cu îndărătnicie frumusețea albă și glacială a zăpezilor. În vreme ce soarele se risipește pe întinderea grînelor coapte ale țarinilor de la poale, se întâmplă uneori ca sus, pe poteci și platouri, iarna să încerce, anacronică, mereu parcă pentru ultima oară, iluzia statorniciei. Atunci, peste lemnul brazilor, peste grohotișuri, rîpi și cărări, dă iama în avalanșe înspăimîntătoare. Pare de neînfruntat atunci și urcușul pe spinarea muntelui...

În vara aceasta, pe înălțimile Făgărașilor, zăpezile au sălășluit vreme îndelungată, sclipind temute întru înfricoșarea ochiului și pasului omenesc. Și, totuși, un grup de studenți bucureșteni s-au încumetat să urce. Porniți în ultima zi a lui mai, n-au conținut să suie primele șase zile ale lui iunie, ducînd cu ei o placă de bronz cu o inscripție, turnată și scrisă de dînsii. Abia în seara de 6 iunie drumul lor sfinși și, puțin după aceea, pe stîncă de la Cota 2466, oamenii din satele de la poale, dîndu-și mult capul pe spate în căutarea lunii sau a spițelor Carului Mare, au putut întîlni inscripția arie: „In cinstea celui de-al V-lea Festival al Tineretului și Studenților de la Varșovia — Pentru pace și prietenie! — iunie 1955 — Studenții Institutului Politehnic”. Omagiu mișcător, a cărui căldură o vor regăsi sus, pe fruntea înghețată a munților, și turiștii anilor viitori.

Imi place să mi-i închipui, într-o imagine hiperbolică, pe mulți dintre tinerii participanți la Festival, la o fereastră a ultimului

cat, din cele 26 ale Palatului Științei și Culturii din Varșovia, privind de la acea înălțime spre toate zările planetei. Deodată, în toiul acestei călătorii optice, ochii tuturor întîlnesc creștetul Făgărașilor noștri, purtînd, ca pe o stea în frunte, efigia omagială.

— România!

O nobilă curiozitate va pune stăpînire pe ei și, în vrerea firească de a cunoaște poporul Romîniei, tineretul, tradițiile și arta ei, vor coborî în una din cele cinci săli de spectacole ale monumentului palat unde are loc Gala ansamblului artistic al tineretului romîn...

Sala plină a devenit un atlas geografic însuflețit. Planeta întregă are acum sute de priviri ațintite pe podiumul pe care au fost aduse cîntece și jocuri din multele țărmuri bucolice romînești. Ele toate — Ciocîrlia, Hora și Doina, jocul Călușarilor, dansurile bănățene, moldovenesti și de pe Someș — sînt o monografie vie ce oferă un cîmp vast de cunoaștere a sufletului poporului nostru. Puține din frumusețile create de geniul poporului nostru ar fi putut fi altădată cunoscute de mulți dintre tinerii adunați la Varșovia din toate țările lumii, de vreme ce pe însuși cuprinsul gliei dintre Dunăre și Carpați disprețul clasei — ieri stăpînitoare — față de manifestările artei poporului, încerca să rețeze aripile fanteziei omului simplu. La Peș, puteai întîlni tot felul de vitralii și de ornamente din piele de Cordova, nu însă și vreo scoarță din Jii sau Mehedintzi. Iar în ceea ce un coconet inutil, devenit brusc admiratorul lui Ion și al ciocarecilor lui, expunea din cînd în cînd la Paris sau New-York — cîteva cojoace și un grătar cu mititei — nu putea fi întrevăzut autorul anonim al „Mioriței” și „Ciocîrliei”.

Sufletul lui adevărat va vibra, însă, pe scena varșoviană în cîntecul de pe Mureș al Angelei Moldovanu, în flueratul artistic al lui Victor Tocariu, pe strunele viorii lui Ionel Budișteanu, în dansurile și în cîntecele impunătorului cor al Ansamblului U.T.M. Tineretul e doar

Sub arcușul tînarului Cozighian Varujan, distincți cu Premiul la Concursul Național organizat în cinstea Festivalului, vica scoate sunete vrăjite...

acela care preia și păstrează în inimă, ca într-un scump sipet, moștenirea tradițiilor străvechi. Așa a preluat Damian Luca naiul de la Fănică Luca, care, la rîndu-i, a dus mai departe arta naiului Mihalache Roșu din tarafal lui Barbu Lăutarul. Astfel, se vor înfățișa artiștii noștri solilor tinerimii lumii: ca un glas al tineretului romîn liber, care pledează pentru continuitatea tradițiilor de artă glorioase, pentru continuitatea generațiilor, în condițiile păcii pe care o cere și pentru care luptă tînăra noastră generație. Acest lucru e spus de altfel în multe din cîntecele tineresti, pe care corul le intonează sub conducerea lui Marin Constantin: „Sub steagul partidului” de Matei Socor, „Frumoasă ești patria mea” de Radu Paladi, „Noi te cîntăm tinerete” de George Klein și cu deosebire în potpuriul de cîntece de tineret aranjat de Viorel Doboș. Niciodată, înainte de repetițiile de la București, la care am luat parte, n-aș fi putut crede că un potpuriu de cîntece ale tinerilor din lumea întreagă poate transmite cu atîta forță o idee atît de nobilă și firească omenească pentru triumful și sub stîndardul căreia sînt angajați în luptă milioane de tineri: putem conviețui pe scoarța planetei în pace, sub un cer neîntunecat de norii bombardierelor, chiar dacă felul unora de a trăi și a gîndi este alt fel decît al altora. Într-un cîntec trăiește uneori un popor. În „Ciocîrlia” sîntem noi, în „Tuan hu” sînt chinezii, precum inima poloneză vibrează într-un „cra-coviac”, iar tînărul american se recunoaște într-un „blues”. Alăturarea lor într-un potpuriu poate fi armonică, fără disonanțe, precum într-o armonie desăvîrșită se întrepătrund, în potpuriul intonat de coriștii noștri, cîntecul lui Muradelli, melodiile chineze, englezești și poloneze, sobrul „Cîntec al partizanilor francezi”, tinerescul „Noi te cîntăm tinerete” și avîntatul Imn al F.M.T.D. Dacă o asemenea îmbrățișare a cîntecelor popoarelor e cu putință, e cu atît mai posibilă întîlnirea dintre ele nu în tranșee, ci pe mari stadioane tineresti, în capitale ale festivalurilor tineresti. Numai astfel se poate desăvîrși acea mare operă a cunoașterii

reciproce a popoarelor. În acea operă, pe drumul către realizarea ei, Varșovia e o etapă. Și ac la Varșovia, artiștii noștri arăta că tineretul pe care-l reprezintă cunoaște și pretuiește celorlalte popoare. Vladimir Iov interpretînd la violoncel „provizație” de Ariutunian, Ir Liciu și Gabriel Popescu dans „Noaptea Valpurgiei” din „Fa de Gounod, Nicolae Herlea cînd auzită aria gureșului barsevillian Figaro și mezina ansblului, Crimhilda Cristescu, marcată la concursul tinerilor liști, interpretînd la pian o tezie de Chopin — ce altceva dovedi toate acestea decît tinerii patriei noastre au putința să se apropie de tinerii altor țări și că pretuiesc ceea ce înobilează sufletele tinerilor lumii?

Spectacolul de gală al ansblului artistic romîn a ajuns penultimul punct din progr „Tablouri din Galeria Națională O întreagă pinacotecă coregrafică în care, coborînd din ramele „Rodica”, „Ciobănașul” și „Morărlui Grigorescu intră în joc, laltă cu flăcăii și fetele din „Hului Th. Aman. Vijelioasă e l pe care zadarnic va încerca stingherească crudul „Vechilui Grigorescu! Fetele și flăjoacă năvalnic și, în tot acest tărăsună, dătătoare de balsunetele „Rapsodia Romîne” George Enescu. Melodiile enescau dat viață tablourilor. Mușgrație și culoare, și obraji înjorați, și tinerete, și încredere toate laolaltă încheagă imagine de apoteoză a spectacolului de viață tineretului nostru și șămintele de care e animat. Acee „Rapsodia Romînă”.

Imi place să-mi închipui de data aceasta nu într-o imagine hiperbolică, ci într-una profirească, explozia de aplauze va izbucni în sala de spectacol a palatului varșovian. Nepuștile aplauze, a căror transpunere cuvinte e aceasta: „Bravo! Bravo! Vă mulțumim, artiști romîni, truz mesajul pe care ni l-ați dat pentru că ne-ați înlesnit să cunoștem tineretul vostru, poporul patrii voastră frumoasă! Vă mulțumim, tineri artiști romîni!

Igor ȘE

Tînărul maistru

Soare mult, veselie, tinerete. În această mulțime de tineri exuberanți, care discută și rîd fără să mai pună vreo stavilă bucuriei lor aproape copilărești, o persoană tăcută sau retrasă ar forma de îndată un contrast izbitor. Aș face o comparație: ca o stîncă în mijlocul unui șuvoi năvalnic.

E cazul să precizez că mă aflu printre tinerii noștri delegați la Festivalul de la Varșovia. Iar cel care m-a îndemnat să fac asemenea de mai sus este tînărul maistru

strungar Marin Ștefănescu, de uzinele „Clement Gottwald”, legat la Festival. L-am aflat și într-o margine a parcului, așeza un scaun și adîncit între frunzele unei cărțuții. O întîlnire prebilă mi-l înfățișase ca un tînăr și prietenos. De aceea, am între — Ai devenit deodată poetovarășe Marin?

Intervine o tînără zglobie alături, care spune în giumă să-l necăjească:

— Nu-l deranjați. E în rugăci

Mai sînt 14 zile pînă la Festival vrea cu orice preț să învețe o neza.

— Să o învăț, asta nu — răsude, fără să se supere, strungul. Dar să mă descurc, trebuie reușesc.

mi amintesc că cineva din gada sa îmi spusese: „cuvintele ferate ale strungarului Ștefănescu sînt „trebuie să reușesc“. ieții rîd uneori și spun: „șeful stru drag: Marin zis Trebuie-reușesc.“

Acum un an și jumătate, cînd Ștefănescu și-a format prima brigadă de utemiști, el le-a spus erilor:

— Unul ca unul, toți trebuie să îngem frunțași ai întrecerii soliste.

— Sînt doar cîțiva frunțași pe nă! — a remarcat cu neîncredere Vilcea Iulian. N-o să putem veni o brigadă întreagă...

— Trebuie să reușim!

Azi, sînt toți frunțași ai întrecerii socialiste. S-au defectat lanțurile Gall de la niște strunguri așine. Nu existau altele.

— O să le înlocuim prin curele pezoidale. Trebuie să reușim. și au reușit.

— Trebuie să devenim cei mai ni oameni din uzină!

și au devenit. Tocmai de aceea țărășii l-au propus ca delegat lor la Festival.

Marin Ștefănescu rîde:

— Să vă spun pentru ce mă căz-

Prietenele

gravură de Anqi PETRESCU

Nu-l deranjați pe Marin Ștefănescu! Acum repetă cele cîteva cuvinte poloneze învățate.

nesc eu cu poloneza: acum doi ani, în timpul Festivalului, am cunoscut doi tineri din Varșovia — Iosef Rajewski și Karl Kostrzewski.

Ne-am împrietenit. Ei știau numai poloneza, eu numai romînește. Mi-au scris, nu demult, că mă așteaptă să-mi arate uzina lor, să împărtășim din experiența noastră comună. Am să-i întilnesc și am să le spun de la început în limba lor :

„Dzien dobry, jak sie masz?“ („Bună ziua, ce mai faci?“)...

Apoi ne spune: — Arătînd tinerilor din alte țări frumusețea vieții tinerilor din R.P.R. fără îndoială că vom cîștiga noi prietenii, noi simpatii.

Iar în zilele acestea, cînd tocmai și-a încheiat lucrările conferința de la Geneva a șefilor guvernelor celor patru puteri, apropierea și prietenia popoarelor capătă o semnificație și mai puternică. Cunoșcîndu-ne reciproc, vom învăța să ne prețuim mai mult unii pe

alții, vom ajuta să se dezvolte din ce în ce mai mult legăturile de colaborare prietenească între popoare.

În continuare, strungarul îmi vorbește de alte două prietenii făurite cu ocazia celui de-al IV-lea Festival al Tineretului: italianul Mario și nigerianul Theofil.

— Ne-am legat strîns să ne vedem și să întărim și mai mult prietenia noastră. Trebuie!...

„Trebuie!“ Marin Ștefănescu știe că și acest „trebuie!“ va da bune rezultate....

Ilarie MURGU

— Îmi place prea bine să fii singurul băiat între atîtea fete! (scenă dintr-un interpretat de echipa Ansamblului artistic al U.T.M.)

PAIX!

МИР! БÈКÈ

PAZ

PAZ
FRIEDEN! PAZ!

POKOJ! PE

MIР
POKOJ! BÈKE! PAIX
PACE! PEACE!

MMP! FRIEDEN!

tată și „mezina”
mișilor noștri la
val: tinăra pla
Crimhilda Crist

**PACE! PA
BEKE!**

În cantecele corului
samblului U.T.M., ti
lumii adunați la Varș
vor desluși vibrația s
tulul și artel popo
nostru...

Încă un accent cu rimel, încă un mic retu
machiajului, și balerinul Gabriel Popescu
câpăta chipul tinărului Evgheni din „Călăr
de Aramă”...

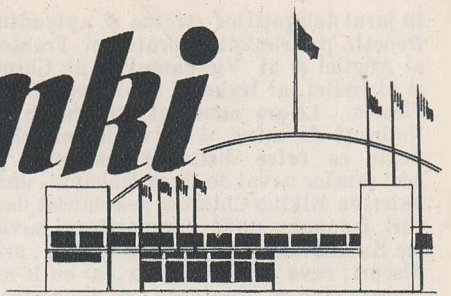
După dans, o fărîmă de odihnă și o glumă bună nu str

București-Helsinki

- note de călătorie -

de Ioana NICOLA-ȘIRBEI
artistă emerită a R.P.R.,
laureată a Premiului de Stat

...Părăseam din nou țara. Nu-mi era necunoscut nici acel simțămînt de avidă așteptare noilor pămînturi și a noilor oameni ce aveam să-i cunosc, nici acel abia mărturisit fior de nostalgie, pe care l-am încercat de fiecare dată înd m-am depărtat de familiarul peisaj natal. Și, totuși, în acea zi de iunie, cînd o ploaie enervantă se dăruia nesfîrșitelor întinderi ce oneau în întîmpinarea trenului nostru, în cea zi cînd am pornit spre nordicele ținuturi nlandeze, un sentiment de un fel cu totul eosebit a pus stăpînire pe mine. Noi, cei iteva zeci de oameni care ne aflam în acea zi e iunie într-un vagon de tren pornit spre Helsinki, trebuia să ducem, în fața miilor de ameni veniți de pe diferite meridiane și paralele ale planetei, mesajul de pace al poporului nostru. Simțeam din plin răspunderea aceasta ită de fiecare om pe care-l zăream pentru o întură de minut din fuga trenului, față de ontrolorul care ne viza biletele, față de mama are — în gara Iașului — și-a ridicat băiețașul entru a ne arunca pe fereastră o crenguță de și înflorit, față de țărancele ce ne ofereau, în ări, coșulețe cu cireșe. Toți iubeau pacea. Iar oi trebuia să spunem acest lucru la Helsinki.

Poate tocmai acest adînc simțămînt de răsundere colectivă, această conștiință a faptului că fiecare dintre noi, savant ori miner, artist ori cleric, activist pe tărîm obștesc ori colectivist, purtam asupra noastră gîndurile și simțămintele a cîteva milioane de compatrioți, a șipit fireasca stînjeneală a începutului și ne-a apropiat, pe noi, delegații, dintre care unii e știam cel mult din auzite.

Am înțeles, în această călătorie de cinci zile într-un vagon de tren, esența unor lucruri e care aveam impresia că le cunosc, pentru că știam teoretic și livresc. Am avut parcă revelația adîncă a unor fenomene ociale și umane cărora ne-am eprisins a le spune „obișnuite“ și le înregistra în termeni consacrați ca: „omul nou“, „lupta pentru pace“ și altele.

...Eram trei tovarășe în același mpartment: o activistă, o preidintă de gospodărie colectivă și cîntăreață de operă. Aveam, rește, fiecare dintre noi preocupările noastre specifice, deosebite e ale celeilalte, și mi se părea început că ele nu au prea multe ontigente. Dar numai la început. entru că, pînă la urmă, Drăina Curtu, colectivista aleasă e 4 ori președinta gospodăriei e partitura mea din „Aida“, cu ulul unui regizor sever, în timp e Sanda Rangheț și cu mine demiserăm stăruitor de preocupate de dezvoltarea mînjilor noi-iscuți ai gospodăriei.

Intr-o zi, cînd pe un colț al napelei Drăghina socotea și ssocotea într-un carnețel cu oarțe roșii niște tone de cereale, nd tovarășa Rangheț își revela niște probleme, iar eu notele ei arii, președinta din Semlac a știt pe neașteptate, cu acea simitate proprie marilor adevăruri: „Apoi că griul și mînjii mei, și cîntecele matala și treburile

tovarășei Sanda, toate is pentru pace, așa, din toată inima. Să nu uităm să spunem asta acolo, la Helsinki“.

Lucrul acesta îl știam, desigur, foarte bine, și altădată l-aș fi scotit poate ca o formulă sunînd oarecum retoric și convențional. Dar în acea după-amiază, am simțit dintr-o dată întreaga greutate a acestor cuvinte simple. Fuseseră rostite, cu rezonanța deosebită a totalei convingeri, de către colectivista din Semlac, femeia aceasta cu frunte înaltă și ochi negri neobișnuit de pătrunzători, care vibra cu pasiune pentru cel din urmă fir de pai de pe tarlăua gospodăriei ei și se interesa cu aceeași pasiune de soarta Aidei ori de configurația geografică și socială a îndepărtatei țări pe care urmam să o vizităm. De acea țărancă cu părul strîns într-un testemel, care, vizitînd galeria antică a Expoziției din Dresda, aflată la Moscova (unde am poposit la întoarcere), a șoptit cu o admirație împletită cu o mică nuanță de invidie în fața unor splendide statui ecvestre: „Numai unul din caii mei seamănă cu ăștia... Da“ o să fie ei mai mulți...“

La capătul celor cinci zile de călătorie, cînd am descoperit din nou, într-o mică cușetă de tren, marea frumusețe morală a omului nou al patriei noastre, pătrundeam pe pămînturile țării ce găzduia Adunarea Mondială a Păcii. Peisajul nordic avea un farmec straniu. Cenușul sever și dominant al granitului se armoniza perfect cu verdele crud al nesfîrșitelor păduri de pini și mestecenți și cu albastrul stîns al lacurilor presărate pretutîndeni. O liniște odihnitoare, gravă, stăpînea nestingherită. Granița Finlandei o trecusem pe la ora prînzului, iar la miezul nopții, cînd am ajuns la Helsinki, în văzduh stăruia același calm și irizat amurg. Erau acele nopți albe ale nordului pline de poe-

zie; zilele și nopțile își pierduseră identitatea și se amestecau de-a valma, făcîndu-te pe tine, oaspetele străin, să pierzi noțiunea timpului, să trăiești într-un continuu freamăt și neliniște. Ne mira și ne făcea chiar să zîmbim sclipățuit anemic al becurilor și reclamelor nocturne, pe care concurența soarelui, aflat mai toate cele 24 de ore pe boltă, le făcea inutile!

Am cunoscut apoi oamenii și am regăsit în ei ceva din peisajul înconjurător. Sînt înalți și zvelți, asemenea pinilor; au sobrietatea și tăria pietrei pe care e zidită țara lor, liniștea lacurilor limpezi și seninătatea pură a zilelor fără de noapte. Oamenii aceștia au luptat din greu cu piatra și cu apa, o luptă crîncenă, surdă, și au învățat să le stăpînească la fel de puțin zgomotoși, la fel de liniștiți, ca lacurile și pădurile lor.

Poate că, la început, sobrietatea aceasta gravă ne-a cam șocat pe noi, cei obișnuiți cu comunicativitatea temperamentală a romînilor, ori cu lirismul expansiv al vecinilor noștri slavi. Am învățat însă foarte repede a prețui bogăția lor lăuntrică, respectul adînc față de om și muncă, demnitatea lor. Toate acestea le-am aflat în zilele marii întîlniri a păcii, care a adus pe străzile Helsinki-ului cele două mii de delegați veniți din 90 de țări ale globului. Inchipuți-vă acest oraș liniștit — cu străzi tăiate perfect simetric, printre care se preling fișii de apă, cu case monumentale din blocuri de granit — în a căror arhitectură se resimte însă influența „modernistă“ occidentală — ducînd în mod obișnuit o viață calmă, nezgomotoasă, răscolită dintr-o dată de revărsarea aceea plină de pitoresc a reprezentanților popoarelor lumii.

I-am revăzut pe acești oameni rezervați oprindu-se în mijlocul străzii, făcînd cordoane

Delegația poporului nostru la Adunarea Mondială a Păcii de la Helsinki

în jurul delegațiilor străine și aplaudind frenetic pe trimișii Ciprului și Franței, ai Angliei și ai Vietnamului, ai Chinei și ai Indiei, ai Irakului și ai Uniunii Sovietice... Le-am cunoscut strîngerile lor fierbinți de mină și privirile, mai elocvente ca orice discursuri savante, pe acel șantier naval de lângă Helsinki, unde balerina Mikiko Chimizu le-a dansat dansuri japoneze, unde compozitorul sovietic Kabalevski le-a făcut cunoscută, prin discuri, ceva din muzica sa, iar eu le-am cîntat cîntece românești și finlandeze. I-am cunoscut în seara aceea luminoasă de 27 iunie, cînd un miting uriaș a adunat mii de oameni în amfiteatrul natural al unui parc din Helsinki; i-am văzut atunci prinzînd de braț și îmbrățișînd oamenii aceia negri, galbeni și albi, sosiți din cele cinci continente pentru a apăra și liniștea lor. Și am înțeles că era în perfectă concordanță cu caracterul lor faptul că, în doar trei zile, un grup de muncitori și tehnicieni au amenajat prin muncă voluntară uriașă sală „Messuhalli”, adaptînd-o necesităților adunării noastre, prevăzînd-o cu instalații de traducere în 8 limbi, pentru delegați, observatori, ziariști...

Mi-am amintit acum de un lucru care m-a impresionat mult în Finlanda. Pe pămînturile acelea sterpe și pietroase, cresc un soi de garoafe roșii și albe cu totul neobișnuite, de o frumusețe, o mărime și o frăgezime rară. Poate să pară romanticoasă comparația, dar ele mi-au sugerat tot timpul suflul cald al acestui popor aparent rece...

În această sală uriașă, a bătut, timp de 7 zile, inima popoarelor lumii, exprimînd aceeași dorință arzătoare de pace.

De obicei, ascultam traducerea franceză a luărilor de cuvînt. Mi s-a întîmplat însă, nu o dată, să închid butonul aparatului. Priveam atunci oamenii care se perindau la tribună. Îi urmăream; priveam nuanțele pielii lor, de la strălucitorul abanos al africanilor, la albul diafan al nordicilor; priveam gesturile lor, cînd largi și retorice, cînd sfioase, puțin stînjinite, cînd măsurate cu grijă, cînd dezlănțuite

Oameni fără arme

de Nazim HIKMET

Marele marș pe globul întreg a izbucnit,
Urcînd spre mieznoapte, urcînd neconștient.
Se vede acum orașul cu lacuri și păduri,
Cu mări și stînci înalte. Orașul înverzit.

Și oamenii sosiră — dar fără arme-n mîini —
Ducîndu-și, fiecare, doar inima fierbinte,
În inimă, aprinse, scînteii de frumusețe.
S-a ridicat spre viață iubirea din cuvînte.

În albe nopți și-n zile cu potolite raze
Au fîsurit cuvîntul, călîndu-l: Bing, Bang, Bing,
Pe nicovaia vie a inimii-arzătoare.
Și moartea e mai slabă-n puteri decît cuvîntul.

În romînește de
Virgil TEODORESCU

Poezie scrisă la Helsinki, în zilele Adunării Mondiale a Păcii.

meridional. Îi priveam și căutam să-mi imaginez ce profesie au acești vorbitori, ce mîină măiastră de pe malul Gangelui ori Amazonelor le-a țesut veșmîntul minunat, ce tradiții și moravuri anume or fi prin țările lor. Și fantezia sau cunoștințele mele nu-mi dădeau întotdeauna răspunsul. Un lucru l-am simțit însă tot timpul, cu o convingere pe care nimic nu mi-ar fi putut-o clinti, pentru că mi-o transmisese toate aceste sute de chipuri, toate aceste cuvînte străine, devenite totuși atît de familiare și dragi: indiferent de coloritul pielii, de sonoritatea limbii, de țesătura costumului, indiferent de concepțiile lor politice sau religioase, de profesia lor, toți acești două mii de delegați, purtînd cuvîntul a sute de milioane de oameni, toți aceștia doreau pacea.

Cuvîntul acesta, pe care noi toți îl învățaserăm a-l rosti în nenumărate limbi exercita un fel de vrajă, care anihila toate divergențele, toate contradicțiile. Și vraja aceasta n-avea nimic supranatural și mistic, ci rezulta dintr-o mare și comună hotărîre de a apăra omenirea și bunurile civilizației, de a nu lăsa planeta noastră să fie incendiată.

M-am gîndit la începutul acestor notații să citez cîte ceva din discursurile pe care le-am ascultat la „Messuhalli”. Să povestesc cu cîtă emoție nestăpînită au fost urmărite cuvîntările lui Joliot-Curie sau Ilya Ehrenburg, ale lui Mao Dun, Ke sambi și Saleh Akil, cuvîntul cald al Eugeniei Cotton, ori cel transmis prin bandă de magnetofon, dar nu mai puțin impresionant, al reprezentanților poporului american — dr. Dubois, Clementin Paolone, Paul Robeson, John Darr, Ernest de Mayo, — care fuseseră împiedicați să participe la Adunarea Mondială de la Helsinki. Presa, însă, a făcut acest lucru la timpul său și cred că nu mai e ut să-l repet acum.

Dar despre ultima zi a marii noastre întîlniri, despre închiderea Adunării, țîn să vorbesc, deși știu bine că cuvintele mele n-vor reuși să evoce adevăratele ei dimensiuni emoționale. Cum aș putea transcrie în cuvînte acel uriaș sentiment comunitar care a înflorât atunci inimile celor două mii de oameni, făcîndu-i să se arunce unul în brațele celuilalt, să ovaționeze la nesfîrșit, să ridice, să timpce lacrimi de emoție le înrouare ochii să cînte bătrînele lor melodii populare și să încerce a le fredona pe cele ale vecinului în masă, de a cărui țară îl despart mii de kilometri? Despre aceste momente unice vor scri desigur mai bine, poeții.

Eu le-am pomenit pentru a vă spune că atunci am simțit, mai limpede ca oricînd, că pacea cauza ei, stă numai în mîinile noastre. În mîinile Drăghinei Curtu și ale mele, în mîinile tale, tovarășe cititor, în mîinile noastre, a tuturor celor care, de la un pol la altul, ști că pacea ne e nu numai dragă, dar și necesară. Nouă și tuturor popoarelor lumii.

PENTRU PACE ÎN LUME

Brazilianul este din fire un om care lubeste pacea. Această trăsătură a poporului meu, ca și concepțiile mele creștinești, m-au îndemnat să urmez calea dragostei față de oameni.

Ca fiu al unui popor iubitor de pace și adept al fraternității între oameni, am detestat din totdeauna discriminările rasiale și m-am hotărît să-mi închin întreaga viață misiunii pline de omente, de a-mi călăuzi semenii pe calea fericirii și a bunăstării, în înțelesul unei vieți întemeiate pe concordie, înfrățire și pace între oameni. Astfel mi-am dus viața și asemenea ideii am propovăduit pînă în acești din urmă ani, cînd am avut prilejul de a cunoaște și oameni de alte credințe și ideologii, care, ca și mine, îndrăgesc din suflet pacea și luptă din toate puterile pentru ea. Întîlnirile mele cu acești oameni mi-au dat un încredere puternică ca să mă apropii de ei și să pășesc, împreună cu ei, în arena larg deschisă a luptei pentru pace, în uriașul front mondial al păcii.

Din aceste întîlniri și legături, s-a născut pentru mine prilejul de a merge la Helsinki, spre a lua parte la Adunarea Mondială a Păcii. Acolo, mi-am dat seama și mai bine cît este de mare și puternică oastea păcii și pe ce luptători de nădejde se bizuie mișcarea mondială pentru apărarea păcii! La Adunarea de la Helsinki, mi-a devenit și mai clar ce forțe imense sînt alături de noi, apărătorii păcii, în bătălia noastră dîrză împotriva egoiștilor, nesățioșilor și tiranilor, care pun la cale un nou război. Împreună cu cei aproape 2.000 de delegați veniți din toate colțurile lumii, am văzut aievea acea viață fericită ce se poate făuri pe temelul eliberării lumii de coșmarul războaielor. Pentru o asemenea lume a păcii și înțelegerii, s-au pronunțat delegații veniți din zeci și zeci de țări ale globului, călăuziți de cele mai diferite ideologii și cele mai deosebite credințe religioase. Un asemenea front unic al popoarelor în luptă împotriva războiului și a aștirilor la război nu s-a mai văzut nicînd pînă în zilele noastre.

Adunarea Mondială a Păcii mi-a mai arătat totodată și valoarea ei practică, valabilitatea ei palpabilă și posibilitatea coexistenței pașnice a unor principii de viață care nu sînt comune, dar care au, de fapt, un numitor comun: împlinirea celor mai înalte năzuințe comune — pacea.

Politicienii și sociologii, savanții și literații, poeții și artiștii, pastorii și preoții, oameni fără nici o filozofie sau oameni ce se declară adepți

— articol scris special pentru „Flacăra” —

de Eudaldo LIMA
pastor evanghelic brazilian

celor mai diverse filozofii sînt cu toții uniți convingerea, că stă în puterea noastră, a popoarelor, să izbăvim omenirea de ororile războiului.

Înainte de a părăsi Brazilia spre a pleca Helsinki — la marea sărbătoare a păcii — m-am dîntre cunoscuții mei, dintre care, fără doar

poate, cei mai mulți sînt oameni cumsecade, mă sfătuiam cu insistență nu cumva să mă hotărîsc la un asemenea pas. Mi se spunea mai ales că nici mai mult nici mai puțin, propaganda în favoarea păcii ar fi chipurile „o manevră comunistă”. N-am putut ține seama de asemenea „sfaturi” colărărești și „avertismente” ridicole, pentru că sînt conștient de lipsa lor temei și pentru că știu bine — azi, mai mult decît în trecut — că cel pășeste în tabăra luptătorilor pentru pace nu este întrebare niciodată, nu despre ideologia sa politică, nici despre concepțiile sale religioase. Acesta este adevărul, iar la Helsinki am avut prilejul de-a face o experiență plus, care mi-a întărit convingerile. La Adunarea Mondială a Păcii, s-a putut schimba păreri cu aștia alți pacifiști și m-am cercetat adînc mine însumi. Abia acum î-mi întrebam pe cunoscuții mei grijulii din Brazilia „pentru a fi consecvent cu spiritul evangheliei și pentru a-mi păstra respectul față de propria mea demnitate umană, trebuie oare să mă feresc de numele de tovarăș de luptă unul militant pentru pace? Sau, să nu spără ocol, că este criminală făcerea sfioasă pe care am păstra-o, pentru a compromite ordinduirea noastră putredă, care se fărîmîtează din prici nedreptății, a egoismului și a desfrîului?”

Întîlnirile de la Helsinki au înălțat pe culmi nebănuite ideile nobile de prieteniei și înfrățirii între popoare. Acolo în imensa sală „Messuhalli”, s-a trăit o zi de adevărată izbîndă a păcii, atunci cînd a fost lansată chemarea la luptă împotriva războiului, a nimicirii în masă a semenilor noștri.

Cînd, la încheierea Marii Adunări a Păcii, se înălțau spre cer neprîhănite stoluri de porumbel al păcii și prețuind în se făcea auzit foșnetul arpiilor lîngășe, am văzut în jurul meu oameni cu ochii înlăcrimați de adîncă emoție. clipa aceea solemnă, gîndurile mele au zburat și ele departe în viitor, întîmînd răsăritul unei lumi a păcii, în care omul, eliberat de primejdia măcelurii va închina inurni de slavă celor care, în anii aceștia de îndrîjite bătălii împotriva războiului, au făurit temelii de granit păcii și prieteniei între popoare.

Passărea furtunii

de Petru DUMITRIU

- Capitol final din ediția definitivă -

Ilustrații de N. POPESCU

LVIII

În cursul nopții, tirziu, zăriră o luminiță are juca peste mare. O văzură când era destul de aproape, ivită dintr-o dată dintre valuri, le după pînze de spumă zburată de vînt peste pe. Sărea în dreapta și-n stînga, scurt, se rotea în loc, se legăna iar, smucit, rămînea neînșcată, iar sărea... Adam se ridică în picioare, cu coapsele încordate și cu genunchii proptiți la marginea lotcii, și începu să strige prelung, lin răspuțeri. Simțea cum îi fură vîntul glaul, cum îi îndeasă glasul îndată în gură. Jăriseră din somn și ceilalți și răcneau și ei lin fundul plămînilor. Adam se aplecă la urechea lui Emelian și urlă:

— Foc!

Emelian își dădea cu pumnii în cap:

— Felinare de furtună! Felinare! Nici acum! Nici acum!

— Ia vadră! răcni Adam. Emelian se aplecă ulgerător, căutînd în întuneric, în înghețuiala de unelte pescărești și trupuri de oameni, otul ud leocă, pînă găsi vadră, o umplu cu niște lemnișoare uscate, bucățele de cărbune de emn și talași, pe care le scosese din lada de la pupă, și începu să aprindă chibrituri. Erau ude; pe care-l găsi uscat, îl stinse îndată vîntul. Iermolai scoase amnarul și începu să bată amarul cu mîinile în vadră, pe cînd ceilalți răcneau le li se spărgeau glasurile. Luminița îl ocolea. Jrlau cu disperare, cînd, deodată, o vîlvătaie de lăcări culcate de vînt răsări din vadră pe care Iermolai o înălța cu brațele-i scurte și groase, atinse deasupra capului. Peste cîteva clipe uminița începu să se mărească; în curînd, găsiră în un cutter care sărea pe valuri, cădea între ele, acoperit cu totul de spumă, apărea iarăși la prova drept în sus, iar felinarul de la catargul lor aluneca prin aer în spirale ameteite. Cutterul trăgea o lotcă goală. Se opri la cîteva zeci de brațe de el și o formă neagră se arătă, ieșind din postul pilotului, ale cărui geamuri se înrezăreau într-o boare albăstruie. Era un om are se ținea cu amîndouă mîinile de bucățica de catarg, mereu gata-gata să zboare în mare dacă lăbea strînsoarea. Veni pînă la ei un răcnet edeslușit.

— Zice să venim la el! strigă Emelian.

Adam nu așteptase însă; apucă o vislă și începu să cirmească, pe cînd Emelian, Iermolai și Afanasie trăgeau la babaici.

Se apropiară de cutter, care li se păru mare și greu (nu era, decît pe lingă coaja de nucă în care erau ei, lotcuța îngustă și ușoară), și îl scolară, ca să vină în partea ferită de vînt. Atunci, începură să audă și duduul motorului. Jăsară să vie cutterul spre ei, împins de vînt; și stăteau gata, cu visele în mîini, să le propoască în bordajul cutterului. Cînd ajunseră aproape, zguduiturile cutterului și ale lotcii erau atît de cumplite, încît orice încercare de a sări pe coverta cutterului însemna ori căderea în apă, ori vreun picior sau șoldurile prinse între cutter și lotcă și zdrobite. Iermolai încercă de vreo două ori să sară, dar chiar în clipa aceea cutterul aluneca în sus, și cei din lotcă erau aliați să împingă din răspuțeri ca să nu cadă peste ei, să-l strivească. Emelian începu să vislească și răcni la cutterist:

— Parimă! Remorcă!

Omul înțelese și se tîrî, ținîndu-se el însuși de o parimă, spre pupă. De cîteva ori, apa sări peste bord și trecu peste el, într-un șuvoi alb le spumă, apoi el reapăru, șuroind și tîrîndu-se mai departe. Apucă parimă și le-o zvrîli. Luată de vînt, trecea peste el. Adam o prinse și i-o trecu lui Emelian; acesta o legă zdravăn

la prova bărcii, unde era Simion. Acesta nu făcuse nimic pînă atunci. Deodată, se ridică și sări în mare. Apucă parimă de remorcă și se duse de-a lungul ei, ținîndu-se în mîini. Se lăsă să aluneca în apă. Apoi, la o clătînatură a cutterului care-i viri bordajul din tribord în apă, Simion se rostogoli pe covertă, agățîndu-se cu mîinile de straturile de sîrmă ale catargului. Adam se uita la Emelian: n-avea rost să mai stea nici unul în lotcă, punîndu-și viața degeaba în pericol. Strigă:

— Săriți toți!

Omul de pe cutter îl împinsese pe Simion înăuntru, sub covertă, și-l aștepta. Iermolai sări în apă și începu să înoate spre cutter. Afanasie ferea cu o babaică lotca a doua, cea goală, cu care venise cutterul la remorcă și se apropia-se prea tare de-a lor. Din cînd în cînd, se uita la Adam și la Emelian. Se vedea bine că e speriat; era palid, obrazul îi era alb în întunericul străbătut de diarele fosforescente ale spumei.

— Săriți în apă! răcni Adam. Emelian dădu din cap.

— Emeliane!

Emelian urlă:

— Eu stau în lotcă! Nu-i nimic! Ne duce la „mama“!

Adam se duse spre el, să-l împingă peste marginea lotcii în apă. Emelian începu să ridă și-i puse în piept un capăt de babaică.

— E dată în seama mea!

Omul de pe cutter striga ceva. Pesemne nu mai putea sta. Adam îi făcu semn lui Afanasie, dar acesta dădu din cap, împotrîvindu-se, și i-l arătă cu bărbia pe Emelian. Acesta rîdea, răcni:

— Sări tu! Du-te pe cutter!

„Nu-i pot lăsa“, se gîndi Adam. „De altfel, ajungem la „mama“. Nu-i nimic. Stau cu ei“. Era și el vesel, fericit că scăpaseră, și înțelega de ce rîde Emelian. Făcu mîinile pînle la gură și începu să urle, în vijitiul vîntului, ca să-l facă pe cutterist să înțeleagă că spre nord-est rămăseseră în ancore lotcile brigăzii de tineret. Omul dădu din cap și, peste o clipă, cutterul, cu motorul duduind, porni, smucî parimele. Adam, Emelian și Afanasie căzură în fundul lotcii și, cu Emelian la cîrmă, lotca începu să aluneca peste valuri, improșcînd pînze înalte de spumă, iar Afanasie se apucă să lege bine, peste cele trei sferturi din față ale ei, vela de pînză aspră și udă. Adam se așeză mai bine, o zguduitură a lotcii îl izbi cu capul de o sitelcă și, frecîndu-și capul, Adam zise în sinea lui: „Ce naiba, dacă mă înecam acuma, venea alt instructor, dar dacă nu era pescar de meserie, avea nevoie de o jumătate de an pînă să cuprîndă munca și să le învețe pe toate“. Răsuflă adînc și, amețit de oboseală, începu să adoarmă. Zărea printre gene coloane negre pe lingă care treceau și se întrebă dacă merge cu o mașină a comitetului regional, pe o șosea, la țară, printre dealuri. Nu cu mașina. În lotcă. Printre dealuri. Întuneric rău. Pierdu șirul gîndurilor și adormi. Nu știu, cînd o văzu pe Uliana, care ședea lingă el în mașină; era foarte tristă și-i spunea:

— De ce mă lași? Tocmai acuma, cînd o să avem și noi un copil...

— Nu! Cum să te las? Ce, ești nebună? Niciodată nu ne mai despărțim, în vecii vecilor, auzi? strigă tulburat Adam, strîngînd-o tare de mîină, și se trezi, cu inima bătînd și zguduit de o mare durere și amărăciune. Își dădu seama că visase; lotca sărea pe valuri și în față se zărea cealaltă lotcă, goală, și, mai departe, cutterul negru care se legăna, de parcă la fiecare minut era gata să se răstoarne. „Mare lucru să

se răstoarne astea; sînt foarte bine făcute și cu coverta solidă, și închise bine“, se gîndi Adam. Și simți cît de ușoară, de slabă, de deschisă e, în schimb, lotca. Afanasie dormea, ghemuit sub pînza legată peste lotcă. Emelian stătea la cîrmă. Adam îl apucă de picior.

— Lasă-mă pe mine! Tu dormi!

Emelian dădu din cap și zise, cu glas încilcit, somnoros, furat de vînt, ceva despre „mai e puțin“ și „mamă“. Adam lăsă iarăși să-i cadă capul pe piept și căzu într-un somn adînc de moarte, cu desăvîrșire neștiutor la tot ce se întîmpla împrejur, pînă deodată auzi un țipăt groaznic, care-l făcu să sară cu ochii holbați în întuneric și să se uite împrejur. Nu văzu nimic, decît lotca goală, cutterul — erau amîndouă cam departe, parimă parcă nu fusese așa de lungă mai adineauri — și pe Emelian care arăta spre cutter și urla cu deznădejde, dar fără să se poată înțelege ce spune. Deodată, Adam pricepu, sări să pună babaicile în strapazane și începu să vislească, ca să întoarcă lotca și s-o puie cu prova pe val cît mai era timp să scape de răsturnare și înec (oricît aveau ei centuri de salvare, peste cîteva ore pluta se umflă de apă și merge la fund). Cutterul se depărta mereu și mergea în vînt: n-avea cum să-i audă.

Parimă se rupse. Emelian tăie cu cuțitul pînza și-i trase un picior în coaste lui Afanasie; flăcăul, speriat, sări la babaici; Emelian trecu pe lingă el, gata-gata să cadă în mare, și se duse la provă. Acolo, în loc să vislească, se apucă să tragă înăuntru parimă și, cu spatele la ei, rămase o clipă nemișcat. Pe urmă, se întoarse și-i întinse lui Adam capătul parimei, pe sub sitelca lui Afanasie. Adam se aplecă și luă parimă. Ce vrea Emelian? Se uită la ea. Nu vedea nimic. Era prea întuneric. Emelian îi făcea semn cu cele două degete arătătoare și răcni:

— Tăiată!

Atunci o pipăi Adam: da, nu era ruptă. Fusese tăiată cu cuțitul. Ridică ochii și se uită după cutter: abia se mai zărea în depărtare și în întuneric.

LIX

Simion căzuse în magazia cutterului; după el, bufni greu Iermolai, care trase chepengul peste el, chiar cînd o pînză de apă rece șiroi peste marginea gurii de magazie. Glasuri groase îi înjurară pe noii veniți. Nu se vedea nimic. Era cald, aerul era uscat și greu, plin de miros de pește, de catran, de sudoare, de straie ude.

— Care sînteți, fraților? întrebă vesel Iermolai. Care sînteți, dragii mei, porumbeilor, să vă yîr în inima mea?

— Asta-i Iermolai, zise un glas.

Altul îl înjură liniștit pe Iermolai.

— Așa primire găsește la noi un frate, un om bun, moriacilor? Halal să vă fie! spuse Iermolai, îndurerat.

Glasul cel de-al doilea îl înjură iar. Iermolai întrebă:

— Alțceva nu știi să spui? Puține vorbe te-a învățat mă-ta, dar bune! Ia faceți-mi loc, să mă întind.

Un urlet fu răspunsul și se auziră bufnituri.

— Care ești, măi, asta de sub mine? De ce dai, mă? întrebă Iermolai, fără să se tulbure.

— Aprindeți o lumînare! răcni un glas. Cineva aprinse un chibrit, apoi o lumînare. Un pescar se trase de lingă Iermolai, gemînd și ținîndu-se de pîntece. Ceilalți rideau:

— Iermolai e greu ca un morun din ăi mari.

— Tu erai, Danile? întrebă binevoitor Iermolai pe cel care se ținea de pîntece. Ce-ai cu mine, de dai așa?

— Te dor pumnii, Danile? întrebau pescarii. Erau vreo opt, asudați, obosiți, cu ochii roșii, cu bărbile crescute țepi pe obraji. Simion se virise într-un colț. Plăpumi, saci, lăzi, un butoi se zăreau în lumina roșie și tremurândă a luminării. La clătănăturile și căderile în gol ale cuterului, oamenii se prăvăleau unii peste alții; unii rideau, alții, mai obosiți, injurau morocănoși. Simion îi recunoștea: doi din ei, Danilo, cel pe care șezuse Iermolai, și încă unul, îi fuseseră prieteni în sat, în tinerețe, flăcăi cu stare, proprietari de lotci și unelte. Acum, munceau pentru salariu, ca să n-aibă ciocniri cu sărăcimea și să se șteargă deosebirea de care erau pe vremuri atât de mândri. Simion, negru, neras, încrunțat, cu obraji supti și fruntea încrețită, se gîdea la ceva. De câteva clipe, se gîdea la asta. Tremura inima în el de frică, dar și de bucurie. Iermolai povestea ce pășise:

— Am băut apă de mare, fraților, și face o sete cumplită. Arde sufletul în mine.

— Bea dracului apă, mormăi unul.

— Apa voastră imputită? E murdară, se poate îmbolnăvi omul de ea, zise Iermolai, scrbuit. N-aveți ceva mai curat?

Și se uită la ei, cu ochisorii săi lucioși în obrazul roșu și plin, la fel de lucitor.

— Chirsane tată, lași tu un suflet de frate să ardă? întrebă el, cu dulceață.

Cel cărui-a-i vorbise (acesta era al doilea prieten al lui Simion), se întoarse și căută în niște boarfe. Iermolai, în așteptare, se lumină la față. Când îl văzu pe celălalt că scoate la iveală o sticlă, întinse brațele, fericit:

— Dă-o la mine, să văd dacă-i cum se cuvine, zise el. Pe urmă, vă spun și vouă cum a fost.

— Nu-i dați pînă n-ați băut! răcni unul din fundul magaziei. Altfel nu mai vedeți o picătură!

— Mulți dușmani am eu aici, murmură Iermolai cu mîhnire. Rea e lumea în ziua de azi... Chirsane, fă cum îți spun eu și are să-ți prindă bine! Trebuie să ascuți de cei mai bătrîni ca tine, dacă vrei să ai noroc în viață... N-o da! răcni deodată Iermolai, speriat. Dă-o încoace!

Îndărătul lor, după peretele de scinduri, motorul duduia și făcea să tremure cheresteaua cuterului. Luminarea pîlpîia, mereu gata să se stingă. Nădușiți, clipind de somn, pescarii se propteau cu spinarea de pereți și beau din sticlă; la zguduirile și legănările brutale ale cuterului, își turnau în barbă, pe haine. În curînd, mirosul de rachiu și de țulcă se adăugă la celelalte, îngroșînd și mai tare aerul greu. Găsiră și alte sticle. Începură să caute, mormăind, apoi, răcnind.

Simion, care ședea încovoiat ca toți ceilalți (magazia era joasă din pricina pescajului mic al cuterului, nu puteai sta sub covertă decît îndoit în două), se ridică deodată și începu să dea la o parte chepengul. Un val de aer rece, stropi de apă și vuetul năprasnic al mării năvăliră în magazia strîmțată a cuterului.

— Închide! urlau pescarii.

Simion rinji la ei și le spuse că vrea să-și facă nevoile.

— Fă aici! răcni Iermolai. Inima mea e largă, nu mă supăr! Așa om sînt eu!

Dar ceilalți zbierară la Iermolai să se astîmpere și la Simion să iasă o dată afară și să închidă. Simion se urcă pe coverta udă, închise chepengul și se tîrî, ținîndu-se de ghiu (cuterul putea naviga și cu o velă), spre pupă frîna-i era încheștată pe lemnul rotund al ghiului; știa că dacă dădea drumul, cădea în mare; sub el, coverta se întorcea cu fiecare bord în sus, înnebunită. Simion încerca să zărească prin beznă cele două lotci, la remorcă. Când i se obișnuiră ochii cu întunericul, le văzu. Cea goală, a pescarilor, dedesubt (în cursul beției, aflase că le lășaseră pe celelalte două în ancore, era una dintre cele mai proaste brigăzi din flotă, bețivi și fără spor la muncă), se legăna ușor, la câteva zeci de brațe în urma cuterului. Cealaltă era mai departe, îndărăt; abia o zărea Simion, care stătu multă vreme, pe burta pe scindurile ude, ca să se asigure care e a lui Emelian. Acolo era Adam Jora. De o viață întregă, îl ura. Acum, îl avea în mîna. „Mi-ai luat muiera. Dar nici tu n-o să ai parte de ea. Nici tu n-ai s-o...” Și rosti cuvîntul urf, murdar, cu o uriașă, sălbatică, mulțumire. „Acuma nu mai scapi. Acum te-ai dus dracului, Adam Jora, putrezește în apă, Adam Jora; îngrășă peștii, Adam Jora!”

Și, după ce se lămurii care era parîma cu care

era legată lotca lui Emelian, scoase cuțitul din cizmă și o tăie numai cu dreapta; cu stînga se ținea, încheștat, de capătul ghiului. Parîma sări deodată în aer, ca un lucru viu, ca un șarpe alb și subțire; apoi, căzu în apă și nu se mai văzu. Simion începu să ridă, singur, pe coverta de pe care putea fi oricînd măturat de un val. Rîse singur, cu poftă, cu o nețărmitură în cîntare. Apoi, se tîrî îndărăt, deschise chepengul și căzu în mijlocul răcnetelor de bețivi ale celorlalți.

— Simioane tată, vino să sugi și tu la țîța mamei! strigă înduioșat Iermolai.

Îl luă de cap și-i dădu să bea din sticlă, gata-gata să-i spargă dinții din față cu ea, căci cuterul se clătina cumplit. Simion bău și, peste câteva clipe, mai bău din altă sticlă, și în curînd se îmbătă și el. Rîdea, să se tăvălească pe jos, nu altceva; și îndoia în două de ris. Pînă își dădu seama Iermolai că Simion nu rîde numai de glumele și de poveștile deșănțate pe care le auzea, ci și din senin.

— Măi Simioane, tu ești cam slab de cap, măi! spuse el muștrător, dar tocmai atunci Si-

mion se întunecase iar, căci se gîdea că poate totuși, Adam va scăpa și atunci va fi ușor să se dovedească cine tăiașe parîma. Nici nu putea scăpa, pe o vreme ca asta, fără cuter, și fără sorți de-a fi descoperit de *Steaua din Octombrie*. Și iar se înveseli, rîse iar. Iermolai îl pupă.

— Mă Simioane, tu ești un cîine, mă, dar ești un băiat bun. Ești cîine și dintr-un neam de cîini; toți sînteți cîini dar sînteți băieți buni. Ia sugă aici, la țîța mamei!

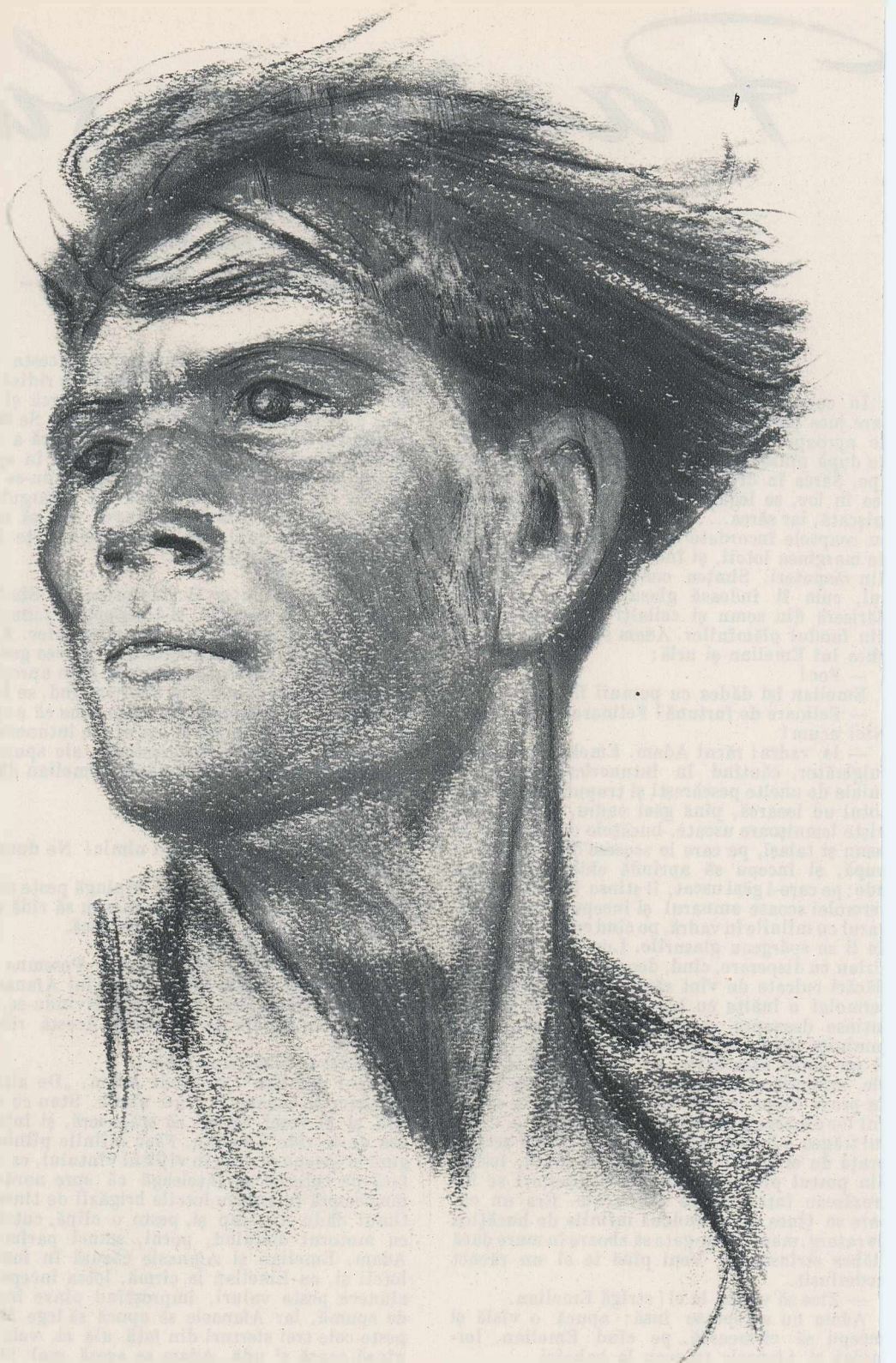
Și iar, gata să-i sfarme dinții cu sticlă Simion scrișnea. Avea să se întoarcă. El avea să se întoarcă — la Uliana! S-o găsească și s-o apuce, s-o înșface, cum o înșfacea mult, cînd era a lui; și s-o stringă, și s-o tăvălească; și pe urmă s-o sugrum.

— Haideti la Constanța, moriacilor! răcni și Iermolai se bucură îndată:

— Hai să bem la Constanța, că la „mama” au închis prostii ăia cambuza!

— Hai la Constanța, bem și mergem la noroc Zbieră Simion.

„Mă duc, și o caut, și o sugrum. Cu mîinile sucesc gîtul. Numai să nu mă știe nimeni!”

gîndea el. Cîțiva pescari se împotrivară: se lesființaseră doar „casele”; unde să se ducă?

— Las' că știu eu unele! Cunoșc eu! răcni Simion. Particularare: au ele odăi; ce, vă trebuie firmă? Altfel nu puteți!

— Eu nu pot dacă nu e firmă și aprobare la primărie! strigă Iermolai, cu mare veselie.

Risete și urlete îl întăriră pe toți în această cotărire. Iermolai și Simion, de-a bușilea, se fîră pînă la postul pilotului și-i porunciră, lăuindu-i în nas duh amestecător de spirit. Pilotul ra Pavelică; își încrunță sprîncenele negre și e răsti la ei:

— Mă, voi sînteți nebuni! Nu fac ce spuneți voi, îmi știu eu datoria. Ce, îmi dați ordin?

Dar Iermolai îl bătu pe umăr cu prietenie, aproape să-i zdrobească oasele, iar Simion coase cuțitul.

— Tu nu te uita la ăsta, zise cu bunăvoință Iermolai. Ascultă-mă pe mine, că sînt om bun. El e un cîine; eu sînt bun, am un suflet cum tu se mai află.

Pilotul, la fel de înspăimîntat de blîndețea lui Iermolai ca și de mutra cruntă a lui Simion, e mai împotrivi, dar cînd îl strînse Iermolai de braț și Simion îl împunse ușor prin haină u virful cuțitului, se făcu galben și lăsă cîrma: — Faceți voi ce vreți, eu nu mă bag.

Și se duse pe trepte în jos, în cabina din față, unde dormea împreună cu motoristul. Iermolai, iniștit, se așeză în locul lui, apucă roata în alme și întoarse prova spre vest-nord-vest; gudituri nemaipomenite începură să facă a eme cheresteaua cutterului, dar Iermolai era multumit: avea să mai găsească băutura; cea în magazie se isprăvise.

Simion se tîri îndărăt și se vîri printre pescarii răbușiți care cîntau în neștire, iar unii sfîșiau țepeni de beție, într-un somn ca înainte e moarte. Și căzu iar în gîndurile lui; rîdea în cînd în cînd, multumit, și dădea din cap. e noroc! Nici nu visase. Și uite că, în sfîrșit, căpase. Se ușurase. Rîdea înseninat.

Zori tulburi, un cer murdar și plin de nori albuli plutea deasupra mării — în zare, se rălțau colinele prelungi, și turnurile, și casele e culoarea pămîntului ale Constanței, cînd Pavelică pilotul ieși din cabină să se roage de Iermolai:

— Nu intra în port, nene Iermolai! spunea el, speriat, gâlbejit de nesomn, cu părul răvășit. Iermolai îl dădu cu cotul la o parte, băgîndu-l în perete. Pavelică se mai uită o dată la marea urioasă, care înghițea cîteodată cutterul între aluri, acoperindu-l cu spumă, de nu se mai vedeau nici antenele postului de radiotelegrafie din port, nici turnul geamiei celei mari, imic, decît cerul învolburat, plin de nori care se tîrau pînă aproape de fața apei, destrămîndu-se, și munți de apă verde-cenușie, urită, de jur împrejur. Atunci, Pavelică văzu că lotca lui țam nu mai e după cutter și începu să plîngă. Ieși, se tîri spre chepengul magaziei și coborî în întunericul dinăuntru, în miros greu de rachiu de vărsat de beții, și începu să-i scuture și să-i roage pe pescari:

— Să nu trecem bara, oameni buni, că ne urățăm! Ne înecăm, măi tovarăși! Să ne ascunem după Tuzla!

Pescarii îl injurară, răgușiți; nici nu priceau bine ce vrea. Nici nu-l ascultară. Il injurară greu, de singele mă-si, de lucruri bisericești, e tot ce-și mai aminteau creierii lor tulburi e băutura. Iermolai circea drept spre gura ortului; un vas de marfă juca pe valuri, de-arte de radă, așteptînd să se isprăvească în furtună, ca să intre. Iermolai însă socotea că el poate intra. Văzută dinspre larg, bara, pragul e stînci unde fundul mării urcă brusc spre firm și unde mișcarea valurilor, găsind împovîrire, le ridică la o înălțime primejdioasă, aici nu părea atît de înfricoșătoare. Valurile egričioase goneau spre port, săreau, spumegînd, înă la lanterna farului, alergau de-a lungul malului; Iermolai însă circea drept spre gura ortului de pescuit — unui pescar de larg ca el u i se poate întîmpla nimic.

Pavelică vorbea încă în întuneric pescarilor, e care mișcările nebune ale cutterului îi prăăleau claie peste grămadă, cînd, deodată, aterul păru că a stat și într-o clipită se petrecu ceva ciudat. Lui Pavelică i se păru că se înfrîște lunea cu el, o plapumă îi căzu în cap deodată simți apă la glezne, la genunchi, la papse... Urlete înfrîtoare, în întunericul absolut, îl făcură să înțeleagă: cutterul se răstur-

nase. Avea să se scufunde în cîteva clipe; dar ei erau prinși sub el, în magazie. O ladă îl izbi cu colțul în spate pe Pavelică; pilotul avea apa pînă la brîu și simțea că la fiecare mișcare se lovește de trupuri de oameni, de mîini care se agitău prin aerul împuținat care îl apăsa în urechi sub presiunea apei ce urca. Pavelică tipă ascuțit:

— Băgați-vă la fund! Ieșiți prin gura magaziei!

Auzi glasul lui Simion Danilov, care-l înjura cumplit, ultima oară, de singele mă-si. În vîlmășagul de oameni, de plăpumi, cizme, lăzi, castroane, saci, saltele, care pluteau în apă, ciocnindu-se și amestecîndu-se, în urletele și sudălmile pescarilor, Pavelică se dădu la fund, ieși pe gura magaziei, înotă pe sub coverta cutterului răsturnat și ieși la suprafață în ultima clipă, înainte de sufocare. Înotă anevoie nu drept spre țarm, ci de-a lungul valurilor celor mari, spre locul unde înălțimea și furia lor scădea; ieși la mal după două ore și leșină pe nisip. Peste alte cîteva ore aflară autoritățile portului că un om, găsit pe țarm și dus la spital, vorbește, aiurînd de febră, despre un cutter răsturnat la bară. Iar abia peste două zile, cînd se potolise oarecum furtuna, o vedetă a căpitaniei portului descoperise aproape, de țarm, prova cutterului răsturnat, care ieșea din apă. Dinăuntru, se auzeau bătăi și ciocănituri. Se întoarseră în port, luară securi, baroase și dălți și sparseră o gaură în scîndurile perfect încheiate ale cutterului. Scoaseră dinăuntru un pescar gros și greu, alb la față, cu ochii sticloși. Era Iermolai, care, la răsturnarea cutterului, se trezise, împins de năvala apei, în cabina de la prova. Greutatea motorului Diesel din pupa ținuse toată vremea prova afară din apă, cu Iermolai închis înăuntru, în întuneric, și în aerul care se împuțina neconținut. Pe vedetă, marinarii căpitaniei se uitau în tăcere la Iermolai care ședea cu coatele pe genunchi și mîinile spînzurînd, și se uita în jos.

Deodată, Iermolai ridică ochii săi de copil și întrebă, cu glas stîns:

— O țigară aveți?

I-o puseră în gură, i-o aprinseră. Unul scoase din buzunar un bidon cu rom, deșurubă dopul și i-l întinse. Iermolai vru să bea, dar cînd simți mirosul de alcool, se cutremură, se făcu și mai alb la față și împinse bidonul cu dosul mîinii la o parte.

— Nu beau, șopti el stîns. Apă, dacă este...

Cu greu fu ridicat cutterul din apa puțin adîncă (avea doi-trei metri în locul acela). Valurile îl izbiseră de fundul stîncos, făcînd numai așchii din toată pupa și zdrobind părți din motor. Găsiră motoristul înecat, în camera motorului, și în magazie nouă cadavre, printre care și al lui Simion Danilov.

LX

Noaptea, se treziră singuri. Toată noaptea îi gonise vîntul prin beznă, peste mare, și nu știau încotro. Dimineața, Afanasie, sleit, se prăbușise și, de atunci, zăcea în fundul lotcii. Și acuma, întîia oară, Adam Jora se gîndi că într-adevăr s-ar putea să moară.

Cerul era de fier, cenușiu-negru, și atîrnau de el nori grei de tuci, mișcați ca de o uriașă mașinărie a lumii, ale cărei lanțuri și roți scrișnitoare și gigantice valțuri ruginite nu se vedeau, dar se auzeau, cu uruițul și zornetul lor strident și metallic; marea iarăși era de fier; lame de fier, valurile se întreciocneau cît vedeai cu ochii, cu o furie mecanică, iar picurii grei care cădeau peste marginea lotcii îl izbeau pe Adam între spete, ca niște alice de fier. Lunea asta făcută din văzduh și mare era toată de metal; numai trupul omului era de carne slabă, îndurerată, ostenită, sleită. Asta era oare sfîrșitul? Adam mai trase o dată de vîslele cu care ținea lotca de-a curmezișul valurilor. Asta era ultima oară. Nu mai avea putere în brațe; mușchii-i erau bolnavi, amorțiți, topiți. Asta era oare sfîrșitul?

Nu, nu era încă nici ăsta sfîrșitul. Fără să știe de unde mai are putere, fără să poată nici măcar înțelege că un om poate avea atîta putere, mai împinse o dată babaicile îndărăt, în vîntul care, proptindu-se în suprafața lor, le respingea. Împingîndu-le, le cufundă în apă și mai trase o dată. Un zîmbet înflorat, de uimire, spaimă și triumf, lumină fața slăbită, suptă, numai oase, ochii și barba nerasă a lui Adam. Zîmbea fără să-și

dea seama, căci se gîndea uimit la descoperirea sa, speriat de ce descoperise, dar și simțîndu-se ridicat în slăvile cerului de fier, de ceea ce începea să știe: „Păi, dacă mai am putere... cine știe cîta putere oi mai fi avînd? Și ce sînt eu? Un om. Oricare om are tot atîta putere. Dacă vrea el, dacă și-o caută, dacă și-o scoate de unde e ascunsă, are tot atîta putere: Oricîtă putere vrei, găsești în tine. Orice vrei să faci, poți face“. Nici n-ar fi putut spune dacă nu cumva oboseala, sleirea trupului nu-l făceau să aiureze și dacă aceste gînduri nu erau amețea- la unui creier scuturat de sute de mii de ori de către valurile mării învolburate. Un lucru era sigur: că-l cuprinsese un simțămînt de triumf, bucuria sălbatică a biruitorului. De ce? Numai fiindcă-i trăsise prin minte acel gînd năzdrăvan, care poate că era aiurarea unei clipe de febră și delir. El singur își zise (și uită de oboseală, trase încă o dată de vîsle, mașinal): „Adame, ești nebun. Ce, parcă puterile tale n-au margini? Vorbești aiurea, Adame. Încă puțin, și ai să te îneci, ai să putrezești în apă, ai să te liniștești, ai să uiți de puterile tale cele grozave...“ Gîndindu-se așa, Adam se cutremură și răspunse: „Singele cui te-a făcut, îndoială! Cu tine de gît, sigur că m-aș îneca! Dar am să-ți spun una, la care n-ai să-mi răspunzi. Orice gînd e bun după ce urmează din el! Adică, practica dovedește. Din tine, iese înec. Din gîndul meu, iese că am să trăiesc! Să vedem care are dreptate!“

Și dedesubtul gîndului, se ascunsese alt gînd, și mai tainic, care rîdea, viclean: „Dacă pierd rămășagul, te-am păcălit, îndoială. Atunci, n-o să știu nimic și n-o să-mi mai pese de tine! Te-am păcălit, îndoială!“ Și, aproape rîzînd (da, fără îndoială că aiura de oboseală, de nesomn și de foame), mai înfipse o dată babaicile în apa neagră-cenușie și mai trase o dată de ele.

Emelian, care ședea ghemuit, cu genunchii la gură și cu bărbia în piept, se lăsă pe fundul lotcii și se tîri pe genunchi și pe coate pînă lîngă Adam. Ridică spre Adam fața cenușie, ochii rătăciți, și răcni la el, ca să-l poată auzi:

— S-a isprăvit!

Adam dădu din cap, mut, în semn că nu. Nu putea să vorbească: nu-i mai rămîneau puteri și pentru asta. Cu o convingere deznădăjduită și speriată, Emelian răcni încă o dată, cu o mare durere:

— S-a isprăvit!

Adam clătina din cap încă o dată: nu! Emelian se lăsă pe un cot și, cu capul spînzurînd, gemu de durere. Ridică iarăși ochii: — Copiii... nu-i mai văd...

Adam nu-i spuse nimic. Trăgea de vîsle din răspuțeri, și era greu, vîntul le împingea la loc, lotca se clătina și-l făcea să stea strîmb, cu o vîslă în aer și una vîrîtă în apă pînă la jumătate, și atunci mai trage cu un braț și stai cu celălalt, dacă poți... Și afară de asta, îl mușcase de inimă spaima. „N-ai găsit loc în mine, îndoială? N-ai găsit loc în mine. Dar vîi pe ocolite. Te bagi în Emelian și-i miști ochii în cap și limba în gură, și vorbești din gura lui. N-am să-mi văd vasăzică nici eu copilul, și pe Uliana n-am s-o mai văd, după ce am stat zece ani să-i duc dorul și abia am apucat să mă bucur de dragostea ei, s-o pierd acuma de-a binelea, Uliana! Uliana!“

Urla în furtună. Dar cine să-l audă? Mașinăria

de fier a lumii uruia cu valturile ei ruginite și urma să macine lotca și oamenii ca pe grâu.

Emelian începu să se lege cu o saulă de crivace. Îl zgâlțîi și pe celălalt din fundul bărcii, trezindu-l din zăcerea lui aproape de leșin. Fața lui Emelian era îmbătrînită, obosită, moartă. Nasul cîrn, gros, obraznic, umerii plini de putere, privirea desteaptă și vie, nimic nu mai rămăsese. Se lega de crivace, cu mișcări încete, ca prin somn. Afanasie se lăsase să cadă iar pe fundul lotcii, unde plescăia apa intrată o dată cu ultimele valuri.

„Nu!” răcni Adam. „Nu!” Nu știa cui anume îi spune nu, dar se adună în el o furie, o putere, o hotărîre vicleană, nestrămutată, de neînvins. „Grîu vrei să mă faci? Vrei să mă macini. Mă fac vînt, apă, foc, și n-ai să mă prinzi între roțile tale, mă strecor, alunec, și tot răzlesc! Nu mă poți opri! Nu mă poți sugruma! Nu mă poți omorî! Nu poți! Nu poți! Niciodată n-ai să poți!”

Grînda numai? Răcnea în gura mare? Nu se știe. Nici el nu știa. Nu era nimeni să ia aminte și să-și amintească. Emelian voia să se roage după străvechiul obicei al pescarilor, înainte de înec. Se întoarse, strîmbat de durere, și-i spuse la ureche lui Adam:

— Nu mă pot ruga...

Adam îi răcni, schimonosit de furie, cu ochi fulgerători:

— Dezleagă-te!

Celălalt se uită la el, prost. Adam îi întinse piciorul drept, unde ieșea mînerul cuțitului din cizmă:

— Taie saula!

Emelian păru speriat — speriat de Adam și de această hotărîre nemaipomenită. Cum? El doar isprăvisese, se legase, nu mai avea decît să aștepte moartea. Și acum... să taie saula? S-o ia de la început?

O răbufnire și mai cumplită de vînt cutremură cerul și marea și le luă auzul, auzind peste măsura simțirii omenești. Atunci se sparse un perete de nori și ceață, și Emelian, care trăsese cuțitul din cizma de cauciuc a lui Adam, tăia saula cu care se legase de briul crivacelor și, de asemenea, îl dezlegase și pe celălalt, rămase cu ochii în depărtare și arătă încet cu cuțitul într-acolo. Adam întoarse capul. Dar lotca aluneca de pe o creastă de val în hăul dintre două creste spumegînde și nu se mai văzu nimic, decît apă, munți de cristal de culoarea fierului, deasupra, nori de tuci. Dar asemenea groază îngălbenise chipul lui Emelian, încît Adam așteptă ca lotca să urce în sus, pe următoarea

creastă, și cînd ajunsese sus, înconjurată de clocot alb, Adam se întoarse și văzu într-o clipă tot. În zare, o geană de lumină verde-cenușie și sub ea, o coastă prelungă și înaltă de ripe stîlcoase; și mai jos, dunga albă a valurilor celor mari, valurile de țarm, ucigătoare. Acuma era sfîrșitul. Largul e mai puțin primejdios decît țărnuțul. Aici, pe fundurile puțin adînci, valurile cresc de două, de trei ori mai înalte decît în larg; crestele li se înfășoară și se sparg într-un clocot din care nu e scăpare. Înătorul cel mai norocos și cel mai vînjos nu va ajunge niciodată la mal, căci valurile stîrnesc un curent care sugă apa îndărăt de la țarm spre larg. Iar lotca aluneca într-acolo; vîntul o împingea spre coastă, curenții o țirau spre coastă, valurile o duceau într-acolo. Iar sub ripele stîlcoase, valuri uriașe se trăgeau îndărăt, se înălțau, își înfășurau coama și se repezeau cu furie în țărnuțul abrupt, ca iar să se retragă și iar să lovească. Asta să fie sfîrșitul? Acum, acolo? Într-o clipă, Adam își aduse aminte de altă furtună, de demult, și de căsuța dărîmată („Baba Acsinîa? A murit...”). Și de noaptea de chin, pe patul de scînduri plin de ploșnițe, în pușcărie, cînd dorul de Uliana îl ardea mai tare decît trupul slab și supt de păduchi, și apoi de șopotul abia auzit al celui care-l învăța carte, noaptea, și-i vorbea despre revoluție și despre rostul istoric al clasei muncitoare, și turlele bisericilor din Danilofca, zărite departe, la marginea stepei, și Uliana, cu ochii ei limpezi și gura moale și tremurătoare, Uliana, care se uita la el și-l întreba dacă ar vrea să aibă un copil, și începu să vorbească singur, vislînd:

— „Nu acum! Niciodată! Niciodată: Nu!” mîrșia el; „mai am de lucru; n-am isprăvit. Abia am început. Ce, aia a fost viață? Abia am ieșit din iad, și vrei să mă ștergi de pe faoale?” Și începu să rîdă, cu ură cumplită: „Da? Acuma? Tocmai acuma? Haha! Ce bună glumă! Haha! Haha! Dar de întrebare, de ce nu m-ai întrebat, dacă vreau? Poate că mai am ceva de făcut!” Rîdea ca un nebun.

Afanasie nu se mișca. Zăcea în lotcă, poate că dormea. Emelian se uită la stîncile din ce în ce mai înalte care urcau din mare. Adam așteptă pînă se înălță lotca pe un val. Întoarse capul, se uită ca un om care vrea să înghită cu ochii pămîntul, și marea, și cerul.

— Acolo! Cîrmeștel! răcni el la Emelian. La nisip!

Emelian înțelese, sări cu mișcări greoaie și iuți, ca un urs, și începu să cîrmească, pe cît se putea în vîltoare. Înțeleșese. O fișie îngustă

de nisip se zărea în dreapta. Acolo, cel puțin marea n-o să le sfarme oasele și n-o să le spargă capetele de stînci. Acolo, aveau să se înec sau să scape înot.

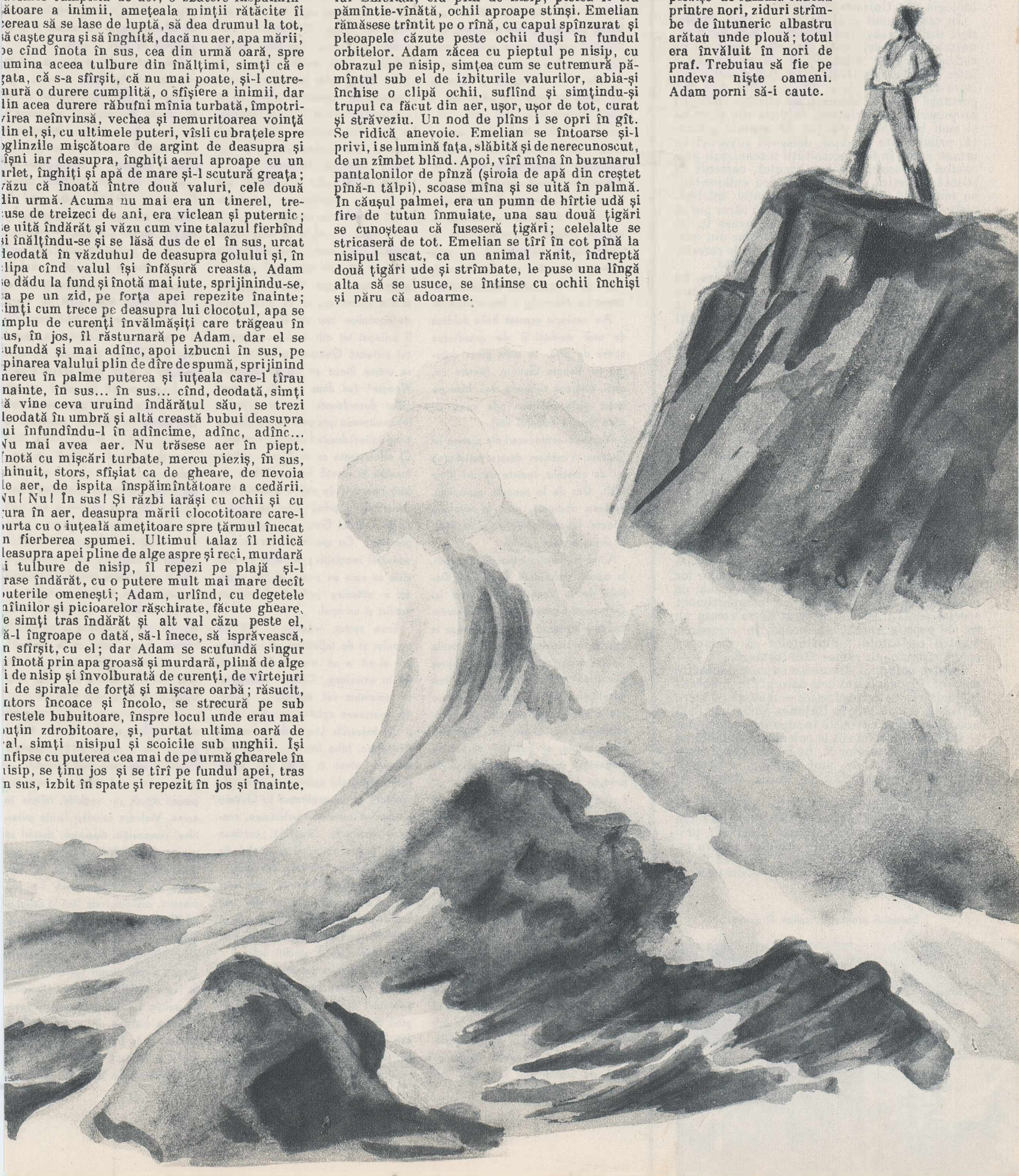
Emelian se schimbă la față și începu să vîslească și el. Era din ce în ce mai anevoie; curenții contrarii, bulboane spumegînde, vîltoari își deschideau pîlniile în suprafața valurilor, cînd umflate de o răbufnire din adîncuri, cînd supte în jos de un hău deschis sub ea și atunci lotca se prăbușea, apa înghițea vîslele pînă la două palme de strapazane și cei doi bărbați se uitau împrejur, ca niște lupi încolțiți, așteptînd din clipă în clipă momentul să sară în apă și să se depărteze de lotcă, a cărei lovire era primejdioasă, poate ucigătoare pentru înătorii. Bubuțul talazurilor de țarm îi asurzea: nu se mai putea vorbi, nici auzi nimic, decît tunetul lor și vaietul crud al vîntului nebun. Ripele aveau vine roșii, întunecate în piatră, ca niște stînci uriașe de sînge închegat; pe ele, tufișurile mici și sărace se cutremurau și se despletuau în vînt, și deasupra, în aerul subțire și rece, se roteau cu țipete sălbătice niște pasări sus, în înălțimea în care aerul clocotea ca și marea și pădurile, îl priveau, cu ochii lor rotunzi și nemîșcați, pe oamenii de carne deasupra cărora pluteau cu ciocurile lor de fier, ascuțite și deschise. Deodată, aerul se umplu de pulbere de apă, valurile se înălțară, fierbînd cu bulbur mari, numai spumă albă clocotitoare. Adam proptit în vîsle, aproape fără să se miște ținea încă lotca sus, pe creastă. Ar fi putut să-lase, să sară în apă, să lase pe Emelian să cîrmească; dar nu: acuma nu mai era un tînerel era viclean, și încercat, și puternic, și știa bine: trebuia cruțată puterea, scurtat înotul. În lotcă, cît s-o putea de departe, și pe urmă, cu brațele! În jur, marea se înălța masivă, în valul lung și înalt de-ți venea ameteală uitîndu-te în golul lui; tremură vîslele ca niște coarde în clocotul spumei, își tremură brațele și umerii ca niște coarde, tot timpul, creierii își tremură în cap de vibrația vîslelor, dar nu te clinti! Ține drept! Spre nisip! La douăzeci de brațe mai spre stînga, bolovani uriași de sînge închegat, captușii de un briu de mușchi, se scufundă și reapar, și roind de spumă, și ia detună valurile, se sparg ca tunetul peste ele și sare spuma, ca un ploap alb, în văzduh. La dreapta, spre nisipul unde clocotesc necontenit talazurile, se retrag și iar năvălesc în goani spre zidul de stîncă de deasupra, ostensec, se retrag și iar dau buzna, urlînd și clocotînd înainte. Sus, în buza stîncilor, tufișuri bătute și încovoiate de vînt tremură în smaraldul cerului străveziu, curat, rece. Pînă-n oas cutremurat de uruitul, zguduirea, izbitorul gigantice ale valurilor, ține drept! Nu-ți slăbi pumnii pe vîsle! Uliana are ochi curați, și gură umedă și tremurătoare, și crețuri mărunte în jurul pleoapelor, și dinți strălucitori cîmride; rar rîde uneori, e tristă chiar și cînd o strîngi tu în brațe. Să nu fi tristă, Uliana „Să nu fi tristă!” răcni Adam, rîzînd, desfigurată de patimă. Lotca se urca pe cel mai înalt val iar ripele roșii se înălțară deodată asupra lui Adam, gata parcă să-i cadă în creștet. El îl fulgeră cu ochii pe Emelian: „Acum!” Cu Afanasie nu mai era nimic de făcut: nici nu se uita la el. Emelian răspunse cu ochii: era un singur om cu Adam, îi lega cea mai veche și mai adîncă prietenie a oamenilor care se string unu întru altul și oricît de mulți ar fi, sînt unul în fața primejdiei de a pieri. Lotca se clătîna o clipă pe creasta clocotitoare îndărăt, cu un hău plin de dîre groase de spumă, cu o prăpastie albă fierbîndu-i în față. O clipă cît vecia, stătu sus în aer, pe nimic, cînd marginea valului se îndea în văzduh, cristal străveziu și verde; apoi se prăbuși cu lotcă și cu oamenii cu tot, îngre pîndu-i în haosul de spumă albă.

Adam nici nu știa cum s-a răsturnat lotca nici cum a fost el zvîrlit departe. Simți deasupra sa o apăsare uriașă, care-l cufunda atotputernic spre adîncul verde, întunecat, în jos, în jos. În ultima clipă, trăsese adînc aer în piept: acuma, simțind cum se scufundă, așteptă pînă apăsarea aceea, mai mare decît a oricărei putea de pe lume, slăbi, se opri, și atunci Adam, cî pleptul gata să-i plesnească, înotă în sus cu mișcări puternice ale brațelor, ca o pasăre care se înalță în văzduh, înconjurat de roiuri de bășici mari de aer, argintii, asurzit și sub ap de bubuțul înnebunitor al valurilor, și țîșî deodată la aer, în mijlocul fierberii spumei, cîm

deasupra lui urca în înălțimi o masă verde și sumbră de apă cu marginea subțire și străvezie; abia apucă să înghită aer, ca un fel de horcăit, și se făcu umbră deasupra lui și o nouă creastă văzu peste el, cu zecile-i de tone de apă, și-l răpusti spre adânc. Adam înotă pieziș, într-o latură și înainte, suflând încet aerul care-i ieșea din gură, prin fața ochilor, în ciorchini de bășici strălucitoare, și iarăși, cu aceleași mișcări argi și furioase, se înalță spre fața apei, pe care o vedea în oglinzi ovale, de un verde palid, lumină tulbure și verde a unei alte lumi. Urcă într-un col, dar alt val întunecă totul și îl prăbuși le sus prin straturile apei, îl repezi spre adânc. Nu mai avea aer în plămâni, se ținea din toate buterile voinței sale să nu deschidă gura; o âcomie cumplită de aer, o zbatere înspăimântătoare a inimii, amețea minții rătăcite și cereau să se lase de luptă, să dea drumul la tot, să castegura și să înghită, dacă nu aer, apa mării, de când înota în sus, cea din urmă oară, spre umina aceea tulbure din înălțimi, simți că e gata, că s-a sfârșit, că nu mai poate, și-l cutrenură o durere cumplită, o sfișiere a inimii, dar lin acea durere răbufni mînia turbată, împotrivirea neînvinsă, vechea și nemuritoare voință lin el, și, cu ultimele puteri, vîsli cu brațele spre oglinzile mișcătoare de argint de deasupra și își iari deasupra, înghiți aerul aproape cu un irlet, înghiți și apă de mare și-l scutură greața; văzu că înotă între două valuri, cele două în urmă. Acuma nu mai era un tinerel, treizeci de ani, era viclean și puternic; se uită îndărăt și văzu cum vine talazul fierbînd și înalțîndu-se și se lăsă dus de el în sus, urcat deodată în văzduhul de deasupra golului și, în clipa cînd valul își înfășură creasta, Adam se dădu la fund și înotă mai iute, sprijinindu-se, ca pe un zid, pe forța apei repezite înainte; simți cum trece pe deasupra lui clocotul, apa se implu de curenți învălmășiți care trăgeau în sus, în jos, îl răsturnară pe Adam, dar el se scufundă și mai adînc, apoi izbucni în sus, pe pinarea valului plin de dîre de spumă, sprijinind nerez în palme puterea și iuteala care-l țirau înainte, în sus... în sus... cînd, deodată, simți că vine ceva uruind îndărătul său, se trezi deodată în umbră și altă creastă bubui deasupra și înfundîndu-l în adîncime, adînc, adînc... Nu mai avea aer. Nu trăsese aer în piept. Înotă cu mișcări turbate, meru pieziș, în sus, hînuit, stors, sfișiat ca de gheare, de nevoia le aer, de ispita înspăimîntătoare a cedării. Nu! Nul în sus! Și răzbi iarăși cu ochii și cu gura în aer, deasupra mării clocotitoare care-l urta cu o iuteală amețitoare spre țărnul înecat în fierberea spumei. Ultimul talaz îl ridică deasupra apei pline de alge aspre și reci, murdară și tulbure de nisip, îl repezi pe plajă și-l rase îndărăt, cu o putere mult mai mare decît vuturile omenești; Adam, urlînd, cu degetele aînilor și picioarelor rășchirate, făcute gheare, se simți tras îndărăt și alt val căzu peste el, să-l îngroape o dată, să-l înece, să isprăvească, n sfîrșit, cu el; dar Adam se scufundă singur și înotă prin apa groasă și murdară, plină de alge și de nisip și învolburată de curenți, de vârtejuri și de spirale de forță și mișcare oarbă; răsucit, ntors încoace și încolo, se strecură pe sub restele bubuitoare, înspre locul unde erau mai uțin zdrobitoare, și, purtat ultima oară de val, simți nisipul și scoicile sub unghii. Își nflipse cu puterea cea mai de pe urmă ghearele în nisip, se ținu jos și se țiri pe fundul apei, tras în sus, izbit în spate și repezit în jos și înainte,

se țiri în unghii, pînă scoase capul deasupra, gîfînd, gemînd, și se țiri mai departe, pe nisipul ud; mîinile îi erau însingerate, pieptul jupuit de scoici tăioase și roia de sînge; se trase încă o dată în sus și căzu cu fața pe nisipul ud și tare. Apoi se ridică în patru labe, într-un genunchi, se sprijini cu coatele pe genunchi și se înalță în picioare. Se întoarse spre vuetul și amenințarea talazurilor, intră în apă clătîndu-se, căci văzuse ceva negru în apă, un cap de om, care pierise îndată. Și încă un val clocotitor îl aduse spre el pe Emelian, desfigurat de spaima morții. Adam îl apucă de mîna și se lăsă iar în apă, țirîndu-se cu ghearele în nisip și trăgîndu-l pe Emelian după el. Il țiri pe Emelian pe plajă. Capul mare și pătrat, cu păr sur ca de lup, al lui Emelian, era plin de nisip, pielea îi era pămîntie-vînată, ochii aproape stinși. Emelian rămăsese trîntit pe o rîna, cu capul spînzurat și pleoapele căzute peste ochii duși în fundul orbitelor. Adam zăcea cu pieptul pe nisip, cu obrazul pe nisip, simțea cum se cutremură pămîntul sub el de izbiturile valurilor, abia și închise o clipă ochii, suflînd și simțîndu-și trupul ca făcut din aer, ușor, ușor de tot, curat și străveziu. Un nod de plîns i se opri în gît. Se ridică anevoie. Emelian se întoarse și-l privi, ise lumină fața, slăbită și de nerecunoscut, de un zîmbet blind. Apoi, vîri mîna în buzunarul pantalonilor de pînză (șiroia de apă din creștet pînă-n tălpi), scoase mîna și se uită în palmă. În cășul palmei, era un pumn de hîrtie udă și fire de tutun înmuiate, una sau două țigări se cunoșteau că fuseseră țigări; celelalte se stricaseră de tot. Emelian se țiri în cot pînă la nisipul uscat, ca un animal rănit, îndreptă două țigări ude și strîmbate, le puse una lîngă alta să se usuce, se întinse cu ochii închiși și păru că adoarme.

Adam se ridică în picioare. Mergînd încet, cu genunchii slăbiți, căută un povîrniș mai ușor și se cătără anevoie, apucînd cu mîinile tufișurile aspre ce creșteau printre stînci, pînă ajunse sus, în marginea prăpastiei. Îndărăt, urla marea care izbea de stîncile din stînga lotca, sfîrîmînd-o (trupul lui Afanasie era pe undeva, între două ape, rostogolit în spumă). Imprejurul lui Adam, țiuia vîntul rece și-i usca pe față și pe trup sarea, nisipul și algele. Deasupra, treceau nori cu spărturi mari de cer palid. Iar în față, i se întindeau niște coline pustii, pămînturi galbene, cu iarbă rară. Nici un copac. Nici o casă. Trîmbe de praf goneau pe vînt, pînze piezișe de lumină cădeau printre nori, ziduri strîmbe de întuneric albastru arătau unde plouă; totul era învăluit în nori de praf. Trebuiau să fie pe undeva niște oameni. Adam porni să-i caute.

SAVANTUL LUPTĂTOR PIROVANO

Nu demult, o delegație de agrobiologi sovietici a vizitat Italia. Cu acest prilej, oaspeții au vizitat și Institutul de fructicultură și electrogenetică din Roma, precum și Institutul de genetică „Spallanzani” din Pavia, invitați fiind de profesorii Pirovano și Jucci, directorii acestor două institute care, la rândul lor, au vizitat institutele științifice de agrobiologie din Uniunea Sovietică.

În cadrul unei întâlniri cu un grup de ziaristi italieni, savanții sovietici, răspunzând diferitelor întrebări puse, au arătat legătura de nedespărțit care există în Uniunea Sovietică între diferitele institute științifice și colhozuri, între teorie și practică. Ei au arătat câtă importanță acordă oamenii de știință sovietici propunerilor și cerințelor izvorite din practică și cum luptă să le rezolve. În această privință, printre alte exemple, delegații sovietici au arătat cum, în fața necesității mecanizării procesului de recoltare a bumbacului, oamenii de știință sovietici, în colaborare cu colhoznicii, au reușit să creeze, pe baza științei micriuriste, anumite soiuri de bumbac al căror puf se desprinde ușor de pe plantă. De asemenea în vederea valorificării pământurilor virgine din nordul Siberiei, au fost create noi soiuri de cereale, cu o perioadă de vegetație foarte scurtă.

Discuțiile purtate la această întâlnire au arătat clar superioritatea științei agrobiologice sovietice, a teoriei micriuriste, care stă la baza ei — teorie pe care mulți pseudosavanți din țările capitaliste nu sînt dispuși să o accepte. În pofida tuturor acestora, există însă în Italia numeroși savanți care, dîndu-și seama de importanța concepției micriuriste asupra transformării plantelor, au adoptat-o cu căldură și au obținut, cu ajutorul ei, multe succese. Unul dintre acești savanți este profesorul Pirovano, directorul Institutului de fructicultură și electrogenetică din Roma.

Muncind intens, împreună cu colaboratorii săi, el a reușit, pe baza încrucișării sexuate, urmată de educarea hibridilor și de selecție, să creeze noi soiuri de plante — de la flori pînă la porumb, de la zarzavaturi pînă la fructe. Rezultatele dobîndite au stîrnit un viu interes; dar, pe lîngă cei care le-au privit sub aspectul lor de realizări științifice menite să fie puse în slujba omului, au existat și unii care s-au gîndit să le pună în slujba intereselor lor personale. Astfel, o mare uzină americană, ce produce un tip de frigider cu compartiment special pentru pepeni, a cerut să se creeze un soi de pepene care... să încapă în compartimentul răcitorului. Bineînțeles că asemenea cereri stupide au rămas fără urmare...

Printre cele mai frumoase succese dobîndite de prof. Pirovano sînt cele datorate introducerii încrucișărilor electrogenetice — metodă de lucru utilizată azi pe larg în Uniunea Sovietică. Prin această tehnică, ce constă în supunerea polenului — înainte de a fi folosit la polenizarea artificială — fie acțiunii razelor X, fie acțiunii unui cîmp magnetic sau electric, prof. Pirovano a obținut rezultate care surprind pe mulți oameni de știință italieni.

Deși la greutățile cercetărilor științifice pe care le face, se adaugă condițiile grele de lucru și neîncrederea multora dintre colegii săi, profesorul Pirovano luptă din răsuperi pentru ca, prin înseși rezultatele muncii sale, să dovedească superioritatea concepției științifice pe care acestea se bazează.

Savantul progresist italian Pirovano.

Renato Guttuso

de Jules PERAHIM

artist emerit al R.P.R., laureat al Premiului de Stat.

Trecătorul grăbit care, vrînd să străbată piața San Marco din Veneția, alege calea cea mai scurtă, tăind în diagonală drumul pe sub colonada Palatului Dogilor, cu siguranță că nu e italian. Italianul cel mai zorit nu va șovăi niciodată să ocolească palatul așa încît colonada să-i defileze pe dinaintea ochilor, pios față de vechea ei frumusețe și mîndru de ea. Pe marginile fîntînilor din piețe se înșiră, la orice oră a zilei, cetățeni care rămîn acolo ceasuri de-a rîndul. Mulți dintre ei sînt șomeri care așteaptă fără nădejde solicitarea vreunui patron himeric; în contemplarea artei grandioase a monumentelor, ei par a-și afirma calitatea de creatori ai acestor comori spirituale ale geniului poporului italian. Și lucrul acesta alimentează cu reale forțe demnitățile și entuziasmul patriotic care îi însuflețesc în lupta zilnică împotriva mizeriei și a impresarilor ei.

Am cunoscut această Italie daldora de eroi modești și de grandioase opere de artă, în mare parte datorită lui Renato Guttuso (pentru ca, apoi, să-l pot cunoaște mai bine pe acest pictor-cetățean prin ceea ce știam despre poporul său).

Văzusem reproduceri din pictura lui Guttuso și auzisem despre activitatea lui de comunist, înainte de a-l fi întîlnit. Dar de la această cunoștință, oarecum abstractă, pînă la revelația bogatei lui personalități, am străbătut o distanță neașteptată.

Cînd mi-a strîns mîna de bun-sos, în ajunul deschiderii Expoziției Biennale de la Veneția, înfățișarea lui Guttuso mi-a prevestit puternicul caracter care avea să mă impresioneze în arta și în activitatea lui. Trăsăturile viguroase armonizate, mobile și expresive, firea caldă și deschisă indică italianul tipic. Expansiv și simplu, Guttuso are o energie molipsitoare, care dinamizează pe cei din jur. Veritabilă personalitate, el exercită un soi de magnetism spiritual care atrage în preajma lui oamenii.

Am înțeles curînd că Guttuso are însușiri de conducător de masă, pentru că merge pe drumul pe care-l caută acestea și pentru că e dotat cu o bogăție interioară și cu o dăruire de sine în stare să hrănească entuziasmul lor revoluționar. Guttuso aparține ideii pe care o servește în fiecare clipă a vieții. În pictură a învins formalismul și a tras după sine, spre realism, o pleiadă de mari pictori. Cînd nu pictează, scrie, face muncă politică (e membru al C.C. al P.C.I.) și străbate Italia dintr-un colț într-altul ca un aed al luptei sociale.

Ne-am înțeles repede, pentru că vorbeam același grai ideologic. Am

stat de vorbă despre tot, despre acel „tot” care este sfera obișnuită a gîndirii și acțiunii lui Guttuso. Mi-a mărturisit prețuirea pentru orientarea artei românești și pentru adîncă seriozitate cu care sînt puse la noi problemele plasticii; cunoaște tradiția noastră realistă, pe Aman, Grigorescu și Andreescu și îi erau familiare numele pictorilor noștri revoluționari de la 1848. Mi-a vorbit cu căldură despre preocuparea pictorilor italieni de a îmbina tradiția marii arte a trecutului cu conținutul revoluționar al picturii actuale; și-a exprimat disprețul și ura pentru aberațiile formaliste de pe pereții pavilioanelor occidentale, ură pe care o împărtășește cu marea masă a italienilor cinstiți.

Și dacă nu mi-ar fi spus toate acestea, dacă m-ar fi dus tăcut în fața tabloului său din Bienală și mi-ar fi arătat cu o mînă Veneția cu palatele și șomerii ei, iar cu alta, scena de apocalips laic pictată de el, aș fi priceput tot atît de bine în numele cui pictează Guttuso, ce apără el și ce urăște. Pinza se numea „Boogie-Woogie” (un dans frenetic al energiilor dezordonate, pe care fasciștii le canalizează spre animalizare). Cîțiva tineri italieni dansînd „Boogie-Woogie”. O adolescență cu strălucirea ochilor înecată în alcool. Încă un obraz de față pecetluit de viciu și blazare. Vedeam pentru prima dată un tablou original al lui Guttuso și am fost impresionat. Ca spectator, de forța și adevărul imaginilor; ca pictor, de precizia cu care un pictor își știe exprima o atitudine față de lucruri, un verdict și un apel.

Eram tentat, văzîndu-l atît de popular și de înflăcărat, să spun despre el că e un mag a cărui forță stă în entuziasm. Cititorii predispuși la romantism vor reconstitui, poate, din asemenea epitețe grandilocvente și din impresiile lăuate de pictura lui incendiară, falsă imagine a unui meridional minat în viață de legile temperamentului aprins al sudicilor. În realitate, în personalitatea lui Guttuso predomină rațiunea, luciditatea, continua activitate cerebrală, continua veghe pentru a desluși esențialul din lucruri, pentru a discerne adevărul.

Dacă fusesem uimit în fața însușirii lui de a atinge în pictură ținta socială propusă, eram acum, pe măsură ce-l cunoașteam mai bine, impresionat de forța ideologică a gîndirii sale.

În timpul scurt petrecut cu el, am înțeles mai bine bogăția spirituală a poporului italian. Astfel, am putut privi arta lui Guttuso, cînd s-a deschis la București expoziția cu pictura lui, sub aspectele ei complexe, cu satisfacția de a înțelege împletirea

dintre particularitățile paltei lui și esența revoluționară a acestei picturi impetuoaase.

Cu puține elemente picturale, opera lui sugerează întreg procesul relațiilor dintre exploatatori și exploatați: cruzimea călăului și revolta victimei, sensul adînc omenesc al durerii ei și al dreptății pe care o cere.

Pasiunea revoluționară e captată în culori și linii, însuflețite într-atît, încît înțelesul lor depășește limitele imaginii plastice. Această forță de generalizare vine din orientarea ideologică a lui Guttuso, care îi permite să recunoască esențialul în complexitatea de fapte ale realității. Esențialul, pentru Guttuso, e, de pildă, mica pată de sînge de pe bandajul care înfășoară capul „Copilului de miner de la minele de sulf, la ieșirea din mină”: un copil livid și zdrențos, a cărui mizerie, pictată fără ostentație, poartă stigma lui exploatații. Mica pată de sînge trezește ură pentru căldii copilăriei și cere răzbunare. Esențialul e steagul roșu al „Eroului prolelor”, afirmînd credința și forța care supraviețuiesc eroului și acuzînd de crimă pe ucigașii săi, pe care îi recunoaștem fără să-i vedem în tablou. Esențialul e caracterul tragic al figurilor de copii și tineri cu obraji scofiliți, în care tristețea precoce e tragică și obsedantă ca o infirmitate; esențial e faptul că acești copii există — și sînt sute de mii în lumea capitalistă — argumente vii și patetice pentru monstruoasă exploatarea omului. Esențialul e partea cealaltă a medaliei, eroismul revoluționar, ura și nădejdea care înarmează victimele cu energii eroice de luptă. Tumultoasa scenă „Garibaldi în luptele de pe podul de la Admiral”, sau protestul aprig, strigat de cele „Trei femei”, exprimă cu mare forță elanul patriotic al celor mulți și anonimi.

În apriga nevoie de a-și face auzit mesajul, Guttuso a găsit un limbaj plastic de o vehemență dramatică. Prin-o paradoxală figură de stil, s-ar putea spune că artistul pictează cu pumnii strînși, cu unghiile înfipite în carne. Violența culorilor, liniile puternice, compoziția dinamică, tinzînd să spargă cadrul pinzei, exprimă patosul dreptului la viață. Moștenit, în germene, de la Picasso, care i-a fost maestru, arsenalul de linii și culori al lui Guttuso servește conținutul combativ al artei realiste italiene. Pizzinato, Mirabella, Zigaina, Carlo Levi, Treccani și alți pictori realiști, înalțați în lupta socială, caută să înțelească, în creația lor, filioanele picturii revoluționare italiene din epoca lui 1848. Guttuso e în fruntea acestui curent realist și militant, alături de pictura revoluționară din alte țări ale lumii.

ENGELS ȘI ROMÂNIA

La 60 de ani de la moartea marelui dascăl al omenirii muncitoare

„O pagină de istorie s-a încheiat cu moartea lui Friedrich Engels, o pagină neasteasă, glorioasă, proape fără seamăn. Muncitorimea din toată lumea, fără deosebire de țară și limbă, plînge stăzi moartea nestorului său, a dascălului răscolit, învățat, cu inima caldă și cu mină dătătoare de lumină peste toată lumea civilizată”. Cu aceste cuvinte patetice anunța, la 29 iulie 1895, „Lumea Nouă”, ziarul partidului social-democrat din România, trista veste încetării din viață a lui Friedrich Engels.

Officialitatea burghezo-moșierească a căutat să împiedice în fel și chip orice publicitate în legătură cu marea personalitate a lui Engels. Și se face că pînă și informația privitoare la decesul lui n-a fost publicată decît cu întârziere. „A trebuit să aflăm vestea morții marelui conducător al celui mai puternic partid politic în lume, din ziarele străine” — scria, cu legitima indignare, „Lumea Nouă”. Încetarea luminosului drum de viață al lui Engels, departe de a slăbi încredințarea a eforturilor proletariatului din toate țările pentru înfrățirea visurilor înaripate ale lui Marx și Engels. Și în România, muncitorimea și-a strîns mai mult rîndurile, manifestîndu-și hotărîrea de a lupta mai activ, urmînd exemplul aceluia care, timp de 12 ani, după încetarea din viață a lui Marx, a continuat lupta de organizare și conducere a proletariatului mondial.

Dobrogeanu-Gherea vorbea cu nespuse admirabile despre roadele activității neobosite ale lui Engels:

„Engels a avut rara fericire între precursorii marii mișcări socialiste de a vedea cu ochii rezultatele mărețe ale activității sale. El a putut să adăre cum socialismul științific, ale cărui baze au fost puse de Marx și de dînsul, a ieșit triumfător din lupta cu fariseii și cărturarii claselor exploatare. Engels a putut să vadă cum armatele proletare socialiste, menite să transforme societatea de azi, zărite de Marx și de dînsul cum jumătate de veac, au crescut, s-au întărit, u ajunși armata formidabilă, gata de luptă, sigură și de izbîndă”.

În anii care au urmat morții lui Karl Marx, Engels a desfășurat mai departe, atît pe tărîm teoretic, cît și pe tărîm practic, lupta pentru socialism. El a pus bazele Internaționalei a I-a, a combătut, în cadrul Internaționalei, tendințele reacționare, mergînd pînă la excluderea anarhiștilor și a altor dușmani ai proletariatului. El a luptat pentru puritatea ideologică a Internaționalei.

Engels a deschis noi căi pentru răspîndirea argă în mase a marxismului și a sprijinit de aproape crearea grupurilor și partidelor socialiste din alte țări. În această privință, I. I. Lenin arăta că: „Lui i se adresau pentru faturi și directive, în egală măsură, și socialistii germani, a căror forță, cu toate persecuțiile din partea guvernelor, creștea repede și neconținut, și reprezentanții țărilor înapoiate, spaniolii, omîinii, rușii, care trebuiau să-și măsoare primii lor pași”.

Engels s-a interesat îndeaproape de mișcarea muncitorească din România. Arhiva Marx-Engels ne arată că istoria frămîntată a țării noastre nu le era necunoscută clasicii marxismului. Țările Romînești sînt pomenite în corespondența dintre Marx și Engels încă din anul 1856. Într-o scrisoare către Engels, din octombrie 1856, Marx îi istorisește soarta unui articol al său, a cărui apariție a fost împiedicată. În acest articol, era vorba despre Principatele Romîne și despre populația romînă, care, după părerea lui Engels, constituia o națiune de sine stătătoare. Ideea dreptului la independență al națiunii romîne, care reieșea din citatele lui Marx, l-a speriat pe editor. Sub pretextul xagerării datelor, el refuză publicarea acestei uerări.

Este limpede că, în perioada cînd Principatele Romîne se găseau sub apăsătorul jug otoman, recizările aduse de Marx, prin date concrete supra populației romînești, au avut o înfrîurire ovîrșitoare pe plan internațional în lupta

de SAȘA MUȘAT

lector al Facultății de Istorie de la Universitatea „C. I. Parhon”

Engels vorbind în cadrul Congresului de la Haga al Asociației Internaționale a Muncitorilor.

Desen de N. JUKOV

poporului nostru pentru unire și independență. În același sens al preocupării față de realitățile romînești, amintim că Marx a cunoscut lucrările lui Bălcescu, iar în monumentala sa operă „Capitalul” sînt cuprinse și analizate unele probleme ale regiunilor dunărene.

După moartea lui Marx, Engels a continuat cercetările științifice ale lui Marx, apropiindu-se și mai mult de problemele Țărilor Romînești.

Într-o scrisoare adresată în 1888 grupului socialist român, Engels își exprimă dorința de a învăța romînește, ceea ce dovedește interesul și atenția pe care le acorda mișcării muncitorești din țara noastră. Engels dorea să cunoască nemijlocit realitățile sociale romînești direct de la sursă, prin studierea în original a documentelor mișcării noastre muncitorești.

Din aceeași scrisoare, reiese că Engels a cunoscut bine programul socialistilor romîni, publicat în 1886 în „Lumea Nouă”. Apreciînd faptul că acest program popularizează ideile esențiale ale marxismului, Engels îl considera un valoros punct de plecare pentru crearea unui puternic partid muncitoresc în România. Engels milita pentru întărirea și dezvoltarea mișcării muncitorești în Peninsula Balcanică, vîzînd în creșterea partidelor socialiste din această parte a Europei un factor de seamă în sprijinirea mișcării revoluționare din Rusia. Subliniînd legătura mișcării socialiste din România cu lupta revoluționarilor ruși și importanța revoluției ruse pentru țările inconjurate, Engels scria:

„Iertați că lungesc atîta vorba, dar nu mi-a fost cu putință să scriu unui romîn, fără a-i spune părerea mea în aceste chestii arzătoare. Părerea mea, pe scurt, este că o revoluție în Rusia, acuma, ar scăpa Europa de nenorocirile nespuse ale unui război general și ar fi începutul revoluției sociale în toată lumea”.

Exprimîndu-și satisfacția față de progresele răspîndirii științei marxiste în România, En-

gels i-a adresat în 1894 o scrisoare lui Panait Mușoiu, interesîndu-se de activitatea acestuia ca popularizator al marxismului.

Fiecare pas înainte al partidelor socialiste era salutat cu bucurie de către Engels. Mișcarea muncitorească din Ungaria — de pildă — a primit un prețios ajutor din partea lui Engels, care, încă de la crearea, în 1890, a partidului social-democrat din Ungaria, i-a călăuzit pașii pe drumul internaționalismului proletar.

Într-o scrisoare a sa din 3 decembrie 1890, Engels spunea:

„Vă rog să trimiteți cele mai bune urări acestui partid care — după cum reiese din presa de partid — e în continuă dezvoltare și care reprezintă avantajul de a avea de la început un caracter internaționalist, deoarece întruiește în rîndurile sale unguri, germani, romîni, sîrbi și slovaci”.

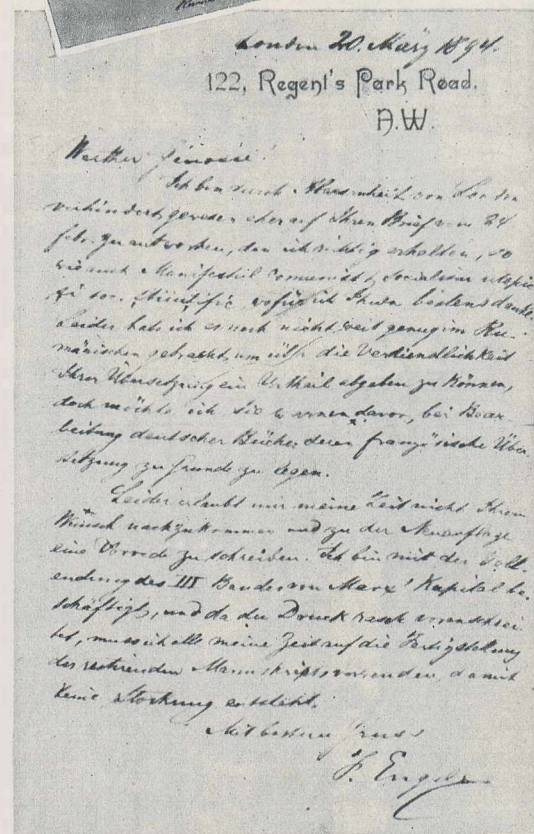
★

La 60 de ani de la moartea marelui învățător al omenirii muncitoare, oamenii muncii din patria noastră cinstesc cu dragoste și recunoștință memoria neplăcută a lui Friedrich Engels, unul dintre întemeietorii științei marxiste și unul dintre marii conducători ai clasei muncitoare din lumea întreagă, care a contribuit la călăuzirea clasei muncitoare din țara noastră, încă de la primii ei pași, pe calea luptei pentru sfîrșirea jugului capitalist, pentru fîurirea societății socialiste.

Viața luminoasă a patriei noastre se datorește și faptului că partidul clasei muncitoare din România a sorbit din bogata comoară de cunoștințe și de experiență a marilor dascăli ai proletariatului, Marx și Engels, că poporul nostru muncitor, călăuzit de partid, construiește socialismul, pășînd neabătut pe drumul luminat de atotbiruitoarea învățătură a lui Marx-Engels-Lenin-Stalin.

Facsimilul scrisorii adresate de Engels lui Panait Mușoiu. În medalion, plicul cu adresa.

Despre cel de al IV-lea Festival Mondial al Tineretului, care a avut loc în 1953 la București, s-a realizat, prin eforturile comune ale cinematografiei sovietice și românești, filmul „Pentru pace și prietenie”.

La începutul filmului se arată cum, în diferite colțuri ale lumii, tinerii se pregătesc să plece la Festival. Printre alții, e desemnat să reprezinte tineretul patriei sale și un tânăr zidar polonez, pe care îl vedem lucrând la finisarea unei noi case de locuit din Varșovia. La un moment dat, tânărul zidar se apropie de fereastră și minunata panoramă a Varșoviei în reconstrucție se deschide larg în fața spectatorilor...

Nu încapă îndoială că aceste imagini au făcut pe mulți tineri să gândească: „ce ar fi dacă viitorul Festival...?” Gîndul ascundea în fapt și o dorință.

Acum dorința se împlinește. Cel de-al V-lea Festival Mondial al Tineretului și Studenților are loc la Varșovia.

Printre orașele lumii, puține au, poate, un drept atât de categoric de a găzdui un Festival al Tineretului, ca Varșovia.

Varșovia este un simbol al tinereții. Cu toată istoria sa de șapte ori seculară, orașul — așa cum se oferă azi privirii vizitatorilor — e unul dintre cele mai tinere din lume. A fost reconstruit în ultimii 10 ani. După Stalingrad și Hiroshima, capitala Poloniei a suferit cel mai mult din pricina ultimului război mondial. 85% din casele sale au fost distruse. De aceea, Varșovia nu putea găzdui în primăvara victoriei decât 150.000 de oameni. Azi, locuiesc în capitala Poloniei noi 900.000 de oameni. Peste zece ani, vor fi 1.500.000! Într-un asemenea ritm impetuos crește numai tinerețea. De la uriașul Palat de Cultură și pînă la marile parcuri amenajate recent în cartierele mărginașe ale orașului, totul e tînăr aici.

Varșovia este și un simbol al păcii. Primele victime ale celui de-al doilea război mondial dezlanțuit de militarismul german au căzut aici. Tot aici, au avut loc primele asasinat în masă, primele deportări în lagărele de exterminare. În ajunul prăbușirii lor, hitleriștii au evacuat întreaga populație a Varșoviei și au distrus orașul, casă cu casă. Și totuși, prin munca entuziastă a unei țări întregi, capitala Poloniei a renăscut. Viața nouă pulsează aici în explozii mari de bucurie și entuziasm. Tot orașul e un șantier. Și fiecare construcție parcă spune: „vrem pace!”

Tocmai de aceea, Varșovia a fost aleasă ca loc de întâlnire a reprezentanților celor opt state europene care au hotărît să pecetluiescă printr-un măreț legămint hotărîrea lor nestrămutată de a apăra pacea, de a păzi cu strășnicie inviolabilitatea hotarelor lor și securitatea muncii constructoare pentru fericirea omului. Varșovenii au fost primii care au salutat în uralele puternice ale unui uriaș miting Tratatul apărării păcii. După ratificarea acordurilor de la Paris, care consacră reînvierea militarismului german, orașul care a suferit atât de pe urma sălbăticiiei naziste este pe deplin îndrep-

tățit să fie recunoscut în prezența simbol al luptei împotriva renașterii militarismului german.

Un oraș care este totodată și un simbol al păcii, și un simbol al tinereții! Nu este oare locul cel mai indicat să găzduiască o întâlnire pentru pace a tineretului lumii?

Cu înfrigurare și emoție, s-a pregătit tineretul Varșoviei pentru Festival. În capitala Poloniei poplăre, ca în toate orașele tinere străzile sînt largi. Sînt în Varșovia bulevarde în care mișcarea e foarte intensă. Tramvaie, autobuse, troleibuse, mașini — mai mari și mai mici — nemaivorbind de torențul nesfîrșit al pietonilor, se învâlmășese aici într-un du-te-vino ce nu conținește din zori pînă seară tîrziu. Dar sînt și străzi mai liniștite, cu copaci mari de o parte și de alta, cu trotuare largi pe care se plimbă oameni bătrîni și femei cu cărucioare de copii. Aceste străzi sînt folosite de preferință pentru competițiile sportive: tinerii își încercă puterile în vederea viitoarelor întreceri ale Festivalului.

Într-o frumoasă seară de mai plimbîndu-mă pe o asemenea stradă largă și liniștită a Varșoviei mi-a fost dat să fiu martor la următoarea scenă: la un colț, s-a oprit cinci fete pentru a lua startul într-o probă de alergare. S-a dezbrăcat la repezeală, rămînînd în costumele de sport. Antrenorul a dat semnalul și cele cinci alergătoare au pornit. „Mai repede tot mai repede!” — le spunea el.

Mai repede, tot mai repede Sub această lozincă, în aparență atât de simplă, dar tot atât de grăitoare, tineretul Varșoviei s-a pregătit de Festival. Mai repede tot mai repede! În fiecare după-amiază, mii și mii de tineri s'îndreptau spre malurile Vistulei unde, într-un loc pitoresc, încă drat jur-împrejur de grădini și parcuri, se construia un uriaș stadion.

Pentru noi, bucureștenii, tabloul acestui șantier emoțional prin aducerile aminte pe care le stîrnește Sînt doi ani de cînd, tot într-primăvară, cu același entuziasm tineretul din capitala R.P.R. construia stadionul „23 August”. Pînă urmă, a fost Festivalul. Alaiul multicolor al solilor tineretului din „cele patru colțuri ale lumii” a plecat, însă stadionul a rămas. A rămas ca să amintească mereu bucureștenilor de zilele de nouă zile ale lui august 1953. În cîntec de voie bună, pace și prietenie, tinerii lumii poposesc, din doi în doi ani, în cîte o capitală. Cîntecul zboară, însă mărturiile rămîn. Peste vreo 20-30 de ani, cîte un amator de competiții sportive aducîndu-și fiul pentru prima dată la un meci de fotbal, îi va spune de bună seamă: „vezi, aici, într-variantă de acum un sfert de veac...”

Un asemenea monument durabil al năzuinței de pace și prietenie a tineretului lumii s-a construit și în Varșovia...

Orașul e bogat în monumente care atrag îndeosebi pe cei tineri dornici oricînd să afle și tot ce a fost, și tot ce o să fie.

Dar cel mai impunător monument al Varșoviei este, de bună seamă, Palatul Culturii și Științei „I. V. Stalin”, darul oferit de poporul sovietic poporului frat polonez. Nu voi uita cuvîntul unui tînăr cetățean al Varșoviei — în lumea noastră, sînt darur

WARSZAWA

orașul Festivalului

de Mihai NOVICOV

Așa arată azi Varșovia privită de la unul din balcoanele Palatului Culturii și Științei.

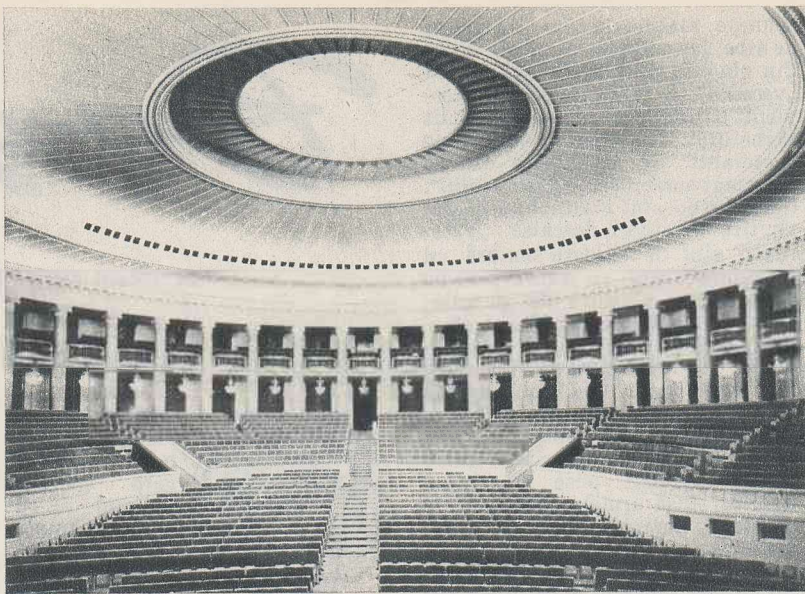
i daruri. Unele se oferă cu zîmbete pocrite și subînțelesuri, altele, în toată inima. Un dar oferit din inimă, frățește, este și Palatul Culturii. Poporul sovietic ni l-a ferit numai din dragoste. Noi țim — a continuat tînărul — că uși se bucură de orice bucurie a noastră; acesta e cel mai grăitor semn că darul lor e din toată inima.

Da, acestea e adevărata prietenie! Să te bucuri de bucuria prietenului, și cum te bucuri de bucuria ta. Către o asemenea prietenie năzuiesc tinerii participanți la Festival.

Palatul Culturii s-a inaugurat a 22 Iulie 1955, în ziua cînd Republica Populară Polonă a sărbătorit a 11-a aniversare a eliberării sale. Printre multe alte instituții și organizații de cultură, această imensă clădire găzduiește și un palat al tineretii, cu teatre și cinematografe proprii, biblioteci, săli de lectură, săli de sport. Tineretul Varșoviei va primi pe solii tineretului lumii într-un edificiu grandios prin dimensiunile, rumusețea și semnificația sa.

Palatul Culturii din Varșovia e și un simbol al luminii. Pentru un călător care străbate Europa din apus spre răsărit, grandiosul Palat este primul semn al erei comuniste.

Zecile de mii de tineri adunați la Varșovia să glorifice pacea, prietenia și lumina, simt deosebit de puternic lumina, pentru că aceasta se reliefează cu atît mai pregnant, cu cît mai mare este contrastul între ea și întuneric. În Varșovia, mai sînt încă presărate pe mari le umbre, ruine ce n-au ajuns încă să fie demolate. Printre altele, se mai înalță o siluetă ciudată. Într-o noapte de război, o bombă, părunzînd în interiorul unei case, a explodat înăuntru. Peretii interiori și exteriori, cu ferestre, cu uși, au fost suflați în lături ca niște jucării de carton. Însă stîlpii de beton armat au rămas în picioare; iar printr-un joc al întîmplării a rămas intactă și o parte a podului, cu acoperișul respectiv.

Marele amfiteatru construit recent în incinta Palatului Culturii și Științei „I.V. Stalin” din Varșovia. Aci se vor aduna solii tineretului lumii pentru a-și spune cuvîntul în apărarea cauzei păcii și progresului.

O dată cu Varșovia nouă, a fost reconstituit întocmai și cartierul vechi al orașului. În fotografie: una din străzile reconstituite ale vechii Varșoviei.

Tineri dansatori ai unuia dintre sutele de ansambluri artistice poloneze ce se pregătesc pentru Festival.

„Să arătăm tuturor frumusețea portului nostru național polonez!”

În primele luni după eliberare, câteva familii și-au durat locaș în acest pod. Urcau în casă și coborau afară pe o scară de frînghie. Varșovia e plină de asemenea amintiri.

O amintire a trecutului este și „orașul vechi”, reconstituit întocmai așa cum fusese cu secole în urmă: cu străzi mici și întortochiate, case înalte și înguste, lipite una de alta, ca niște decoruri înghesuite pe o scenă mică; clădirile sînt vopsite fiecare într-o altă culoare și prevăzute cu porți masive, de lemn. Aici vin adesea elevii școlilor secundare și detașamentele de pionieri să învețe, pe viu, istoria țării.

O altă amintire, majestuoasă și sinistru totodată, este acel „Creme” al Varșoviei, distrus și el în timpul războiului, dar reconstituit în cea mai mare parte. Cu zidurile sale groase, roșii, cu turnurile masive, pătrate, ce se înalță pe malul Vistulei, fortăreața străjuia altădată căile de acces spre capitala Poloniei. Apoi, a devenit închisoare. Aici au fost întemnițați și executați fiil cel mai bun al poporului, luptătorii pentru libertate și dreptate socială. Generația de astăzi cinstește cu evlavie amintirea marilor dispăruți. Pe o imensă placă de marmură, sînt gravate cu litere de aur numele celor ce și-au dat viața pentru cauza de neînving a proletariatului. În fața porții, se profilează un monument înalt și zvelt, înconjurat de straturi de flori. Este păstrată aici o birnă, o simplă bucată de lemn... E o parte din spînzurătoarea folosită altădată de călăi. În zid, se află o altă relictă: un trunchi de castan, vechi, putred. Dar ciuruit de gloanțe. Sub acest copac, erau împușcați altădată luptătorii proletariatului revoluționar.

Era într-o zi, spre asfințit. În depărtare, peste fluviu, culorile amurgului învăluiau siluetele clădirilor într-o pinză subțire de străluciri mărunte. Cerul albea încet, parcă îndepărtîndu-se... Noi stăteam plini de emoție în fața porților de fier ale fortăreței... Cînd, deodată, au răsunat, voloase, sunetele trompetelor. Cu steagul roșu, larg desfășurat, se apropie un detașament de pionieri. Fiecare copil avea o floare. O singură floare. Dar toate au fost înmănușiate într-o moviliță, la picioarele obeliscului — bucată de spînzurătoare.

Evocările trecutului pluteau plumburii și apăsătoare deasupra căpșoarelor bălaie... Istoria trecutului nu o poți schimba, dar istoria viitorului o făurești tu! Pentru ca bărbății și femeile de mîine, adică ei, acești copii gravi și senini, cu cravate roșii, să nu mai cunoască teroarea, execuțiile, spînzurătoarea, s-au adunat în acest august la Varșovia tineri din toate semînțele pămîntului.

Varșovia i-a întîmpinat zîmbitoare și generoasă. După cum se spune în limbaul prozei de toate zilele, „spațiul locativ” e foarte restrîns în Varșovia. Dar de cînd s-a aflat că cel de-al V-lea Festival Mondial al Tineretului va avea loc în capitala Poloniei, eforturile s-au înzecit. Fiecare familie și-a revizuit posibilitățile. Tradiția ospitalității e puternică. Dacă stai să calculezi bine, aproape în fiecare apartament s-a făcut cîte un locșor pentru un oaspete. Totodată, s-a construit intens. Aproape în fiecare stradă se află cîte un șantier. De altfel, această este peisajul Varșoviei de azi: aici, ruine înnegrite,

diforme, alături de case strălucitor de albe, iar mai încolo, schele. Doar din cînd în cînd, întîlnești cîte un „veteran” — așa numesc varșovienii edificiile ce au supraviețuit războiului. Nu prea se simt bine „veteranii” în societatea din ce în ce mai numeroasă a „tineretului”. Clădirile noi sînt zvelte, luminoase, vopsite în culori deschise. „Veteranii” sînt de culoare sumbră, cu tencuiala căzută, cu ziduri roase de umezeală și ciuruite de gloanțe. Oamenilor noi nu le plac asemenea locuințe. De aceea, le renovează. În întîmpinarea Festivalului, multe case vechi au căpătat strălucire nouă.

Dar varșovienii spun: urmele gloanțelor pot fi șterse prin intervenția tehnicii puse în slujba omului, însă urmele durerilor de altădată, numai vremea le poate vindeca.

În locul unde pustiirile războiului au fost cele mai mari, unde din oraș n-a mai rămas decît un ocean imens de moloz, acolo unde a fost altădată faimosul ghetto al Varșoviei, se înalță azi, în mijlocul caselor noi, un splendid monument, care glorifică eroismul celor ce au știut să lupte pentru libertate pînă la ultima picătură de sînge.

În timp ce contempnam figurile dîrze, sculptate pe imensa piatră comemorativă, s-a apropiat tiptil de noi o fetiță. Era o fetiță slăbuță, în vîrstă de 12-13 ani, cu codițe negre și ochi ca tăciunele ce clipeau de după sticlele unor ochelari. Aceștia dădeau întregii sale făpturi o înfățișare deosebit de matură, înfățișare ce contrasta puternic cu corpul subțire și plăpînd.

Am intrat în vorbă. Fetița a răspuns că stă în apropiere, într-unul din blocurile construite recent. Evreică fiind, toată familia ei a fost ucisă de hitleriști în zilele pline de vîltoare ale răscoalei. Pe ea, a scăpat-o un muncitor polonez. A crescut în casa lui, dar știe că e orfană și — așa s-a obișnuit din copilărie — în fiecare seară vine aici, la acest monument, să spună „noapte bună” adevăraților săi părinți.

Am întrebat dacă se pregătește de Festival. De bună seamă. Ea se va muta pentru trei săptămîni în bucătărie, iar în camera ei vor fi găzduiți doi tineri... Poate din Africa, poate din Indonezia, poate din România...

— Și ce-o să le spui?
— O să-i aduc aici. Am să le povestesc totul. Am să le cer să jure că vor lupta și vor munci în așa fel, încît nici un oraș al lumii să nu mai cunoască o tragedie ca a Varșoviei...

— Asta-i tot?
— Nu.. Vedeți, aș vrea să fie cît mai vesel... Să fie totul aici, în Varșovia, numai cîntec și veselie, în zilele Festivalului.

— Dar tu de ce nu ești veselă?
— Și eu sînt veselă... Cînd nu sînt aici... Să vedeți!...

Fetișcana ne-a străpuns cu două săgeți de lumină, pline de voloșie, pornite ca niște fulgere din ochii ei negri ca tăciunele. Un rîs limpede și cald a răsunat în preajma noastră. Și a fugit... Nu putea să rîdă aici, lîngă monument...

Nu încapă îndoială, se va rîde mult la Festivalul de la Varșovia. Dar vor fi și clipe solemne, grave.

Cîteodată trebuie să știi să fii grav, pentru ca bucuria să dureze...

Mihai NOVICOV

Bagata

— Cu vîlterii pictori în practică la Zăbrani —

de Petru VINTIȚĂ

Într-o bună zi, cu cîteva săptămîni în urmă, gara comunei Zăbrani a cunoscut o animație neobișnuită. Din tren, au coborît vreo treizeci și cinci de

tineri încărcăți cu rucsacuri și valize. Acela care părea să fie conducătorul lor a plecat repede în sat și s-a întors cu o platformă remorcată la un rutier năzdrăvan. Liota plină de tinerete s-a urcat pe camionul-platformă, grijulie pentru cabalificul pitoresc ce-l purta. S-ar fi părut că-i vorba de o excursie. Dar o parte din bagaje era alcătuită din lucruri cam ciudate și nepotrivite pentru niște simpli excursioniști: trepieduri ca de fotograf, topometre, pachete întregi alcătuite numai din cartoane, apoi cutii și casete pătate cu toate nuanțele curcubeului.

— Vom fi cazați la orezărie — rosti conducătorul expediției.

Rutierul se puse în mișcare, apucînd pe un drum străjuit de aguzi încărcăți de rod. Drumul care urca pe coasta unui deal pleșuv, lutos, nu părea să-i încînte pe excursioniști. Locurile păreau aride, prăfoase și cerul canicular părea alb, încețoșat.

— Ce-o să putem găsi aici? — se întrebau, plini de îngrijorare, tinerii. Duceau mîinile la ochi, așa cum fac topometrii cînd vor să cuprindă terenul dintr-un anumit unghi, și clătinau din cap:

— Ce vom lucra aici? Au să ne dea

cu „sic” norocoșii care-au pleca la Tulcea!...

Tractoristul de la volanul rutierului își întoarse fața pîrlită d soare și le spuse:

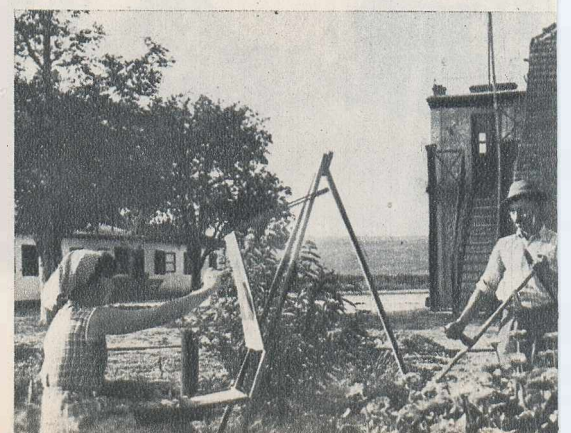
— Așteptați o țîră, numai s ajungem în deal.

Duduind și puflînd din toată pistoanele, rutierul urca drumul costisic. Praful și pămîntul lutos aguzii cu frunzișul acoperit de pulbere galbenă îi însoțiră pînă în vîrfurile dealului, ca un decozolanț; dar, o dată ajunși sus, uimirea le fu atît de neașteptată încît săriră cu toții de pe platformă. De aici se deschidea, larg și impunătoare, valea Mureșului. În zare, se vedeau culmile împădurite ale dealurilor ce se depărta vineții către Lipova. Se vedeau înnegrite de vreme, zidurile străvechii cetăți de la Șoimuș. Într-acolo, cerul era albastru, cu nuanțedovedind o scinteiitoare limpezim și profunzime, ca apele unei mări meridionale, calme. Iar aci, în cîmpia Mureșului, cotropită de prolifică vegetație, se zăreau tarlalde griu și cucuruz, pătrate d orezării, pășuni pe care înainta molcom turme și cirezi.

...Așa au descoperit studenții de la Institutul de Arte Plastic din București un colț încîntător și bogat al patriei. Așa a început munca lor practică pe teren. Aș s-a declanșat, ca o explozie d bucurie, confruntarea lor cu realitatea. Vreme de cîteva săptămîni, apoi, cei treizeci și cinci de studenți au stat în aceste locuri pline de farmec. Munca lor di

„Șantierul” studenților de la Institutul de Arte Plastice.

Un pictor exigent și un model cuminte, ce îndură cu surîsul pe buze situația cam incomodă în care este țintuit.

Paletă a vieții

telierele de pictură ale Institutului a continuat aici.

În mai puțin de un ceas, candelarele orezării și-au schimbat afățișarea lor obișnuită. Au apărut șevaleturi și cartoane, paletă și cutii cu vopsele. Pe urmă, ereții încăperilor au început a fi îndobiticiți cu întinse lucrări. Cele patru teme ale muncii practice, pe teren, începuseră a prinde formă și culoare. Trebuiau realizate: o curte țărănească (desen), un portret în lin aer, o figură în plin aer și un peisaj cu figuri.

Cu umor și duioșie povestesc studenții despre întâmplările petrecute la Zăbrani. În primele zile, satul a fost plin de forfota studenților. Își alegeau pentru esen casele și ogrăzile cele mai interesante. Studentul Mărgineanu ține povestea o pățanie hazlie: Găsisem o curte țărănească pitoească. Mă așezasem s-o desenez, dar până la casa, o colectivistă, mi-a spus, rușinată: „rogu-vă frumos, nu o pozați pînă nu o mătur...”

La început, localnicii se sfiau în fața pictorilor, surprinși — mai presus de orice — de faptul că trebuiau să stea nemișcați cîte un ceas, ori mai mult chiar. Dar e încetul, s-a legat o strînsă rîdărie între studenți și localici.

Surpriza surprizelor a fost oferită de șeful gării din Zăbrani. Într-o odaie de la etajul gării, un grup, obișnuit pare-se a sta numai lângă aparatele telegrafului și lângă omenzile semafoarelor, și-a înființat un atelier de pictură. Pereții încăperii sînt plini cu lucrări inspirate din peisajul local: orezării gospodăriei de stat „Descălușarea”, peisaje din lunca Mureșului, holdele de grâu ale colec-

tiviștilor și peisaje reprezentînd ulițele pitorești ale comunei.

Într-o zi, însoțiți de asistentul lor, Teodor Constantinescu, studenții au făcut o vizită confratelui lor din gara Zăbrani...

★

Sînt scriitor și nu-mi e străină metoda documentării pe teren. De zece ani încoace, am călătorit în lungul și latul țării de sute de ori. Fermecat am fost de locurile patriei noastre, bucuros am fost să descopăr în viață eroii schițelor și povestirilor pe care apoi le-am scris. Dar nu mă rușinez a spune că, la Zăbrani, un student din anul al II-lea al facultății de pictură mi-a împărtășit lucruri pe care eu nu le-aș fi sezizat nicicînd în documentările mele. Pe studentul acesta îl cheamă Bogoi Teodor; are părul vîlvoi, privirea ageră și mai degrabă l-ai crede mecanic de locomotivă decît pictor. Stăteam, într-un amurg, de vorbă la marginea uriașelor pătrate semănate cu orez. Sute de viețuitoare cîntau din fluierul lor, încîntînd auzul meu de orășean și înfrumusețînd parcă înserarea dulce care se lăsa. În această împrejurare poetică, studentul Bogoi Teodor mi-a povestit cîteva întâmplări din care am desprins o seamă de adevăruri însemnate privind documentarea:

— Pînă nu demult aș fi putut să jur că, pentru a picta un om, e de ajuns să-l așez într-un unghi prielnic ochiului meu; dar zilele acestea de muncă și învățătură pe teren mi-au arătat că asta nu e de ajuns. Iată, de pildă: am aflat la o țîrlă, în apropiere, o băciță. O femeie. Am remarcat din prima clipă trăsăturile ei pline de energie și hotărîre, obrazul ei aspru, bronzat, mișcărilor ei dovedind îndrăzneală și putere. Dar întîiul carton pe care am pictat-o pe aceas-

tă băciță în mijlocul oilor, la țîrlă, nu mi-a reușit. Eram nemulțumit. Și ea era dezamăgită. Îmi spusese: „Nu-s eu așa! Li departe de mine poza asta”. Am studiat-o, apoi, cîteva zile de-a rîndul. Am auzit-o înjurînd la mînie, ca un bărbat. Unuia leaș îi strigase cu glas de tunet, înfricoșător: „Te bag în spital și-ți aduc lapte acolo”. Am văzut-o, apoi, mîngîind un miel. Era atîta duioșie în alintul ei, atîta finețe în gesturi, încît am înțeles pe deplin din ce resorturi adînci s-a cristalizat în ea acel caracter complex de bună-tate și hotărîre, acel surprinzător amestec de feminitate și bărbătească dirzenie. Cînd am reluat lucrul la un nou tablou, nu mi-a mai fost greu să fixeze pe pînză culorile cele mai potrivite. Viața și studiul atent, adînc, îmi oferiseră culorile și nuanțele adevărate...

★

Surprins am fost să văd în cabana studenților nenumărate lucrări cu tema „figură în plin aer”, reprezentînd pe același tînar înalt și ciolănos, cu o înfățișare cam adormită, care aducea a cioban.

— E „Marinică” al nostru — mi-au spus studenții.

Am aflat, pe urmă, că modelul era fără îndoială omul cel mai leaș de prin împrejurimi. Îl cheamă Petru Moisă. A fost o vreme boitar la oile băciței Nata-lița, dar a plecat de acolo. Îi place mai mult să stea lungit în iarbă, pe țărnul plin de răcoare al Mureșului. Îi place mai mult să doarmă, decît să vadă de treburile țîrlei, treburi care nu sînt de fel ușoare. Degeaba l-au tot tras de mîncă sătenii. El a rămas tot cu somnul lui. Într-o zi, l-au descoperit studenții. Ca de obicei, dormind adînc în mirozna ierburilor și-a florilor, în zumzetul bărză-unilor. Îl rugaseră să se scoale. După multe rugămînti, Petru Moisă primise să fie zugrăvit. Lumina scînteietoare a soarelui îi scâldea din plin obrazul negricios. Maioul alb, în care era îmbrăcat, era și mai alb în bătaia soarelui, și aproape plesnea pe pieptul lui pietros și plin de sănătate. Dar lenea era mai puternică. După scurte răstimpuri, rostea implacabil:

— Gata! Am obosit. Nu mai stau!

Urmau rugămînti, promisiuni și iar se ridica în picioare. Pentru ca, după cîteva minute, iar să spună:

— Gata! Nu mai stau. Am obosit!

Abia mai tîrziu, au înțeles studenții de ce „a obosit” Petru Moisă atît de repede. Odată, s-a uitat în „pozele” băieților și s-a văzut limpede ca-n oglinda lacului. Și se pare că nu-i prea plăcuse așa molîu cum arăta.

★

În cele cîteva săptămîni, studenții au organizat cîteva excursii de studii prin împrejurimi. Cartoanele și blocurile lor de desen sînt

Comisia de triere este ajutată în muncă de doi „voluntari”: paznicul orezării, moș Petru, care cîntărește grav din ochi un tablou, și micuța Florica Mircea, al cărei verdict e un zîmbet de încîntare.

pline cu imagini ale locurilor vizitate: cetatea Șoimuș, Radna, podul plutitor de peste Mureș de la Barațca, dealurile bogate în vii și păduri de la Lipova și Păuliș, ogoarele acestor locuri, de o mare frumusețe și rodnicie. La Arad, au vizitat Muzeul regional de artă plastică, Muzeul revoluționar 1848 și alte instituții de cultură.

La sfîrșitul perioadei de practică, studenții au organizat la Zăbrani o expoziție colectivă de lucrări în ulei și tempera, schițe și acuarele. A fost prima expoziție de pictură în istoria acestei străvechi comune de pe malul Mureșului.

Au fost alese peste o sută de lucrări dintre cele mai valoroase. Asistentul Teodor Constantinescu a fost pus la mare încercătură în fața atîtor desene și picturi care-și cereau pe merit dreptul la expoziție. Rodul muncii pe teren, în plină viață, s-a dovedit a fi cu prisosință bogat. „Comisia” de triere a lucrărilor a avut și doi membri „voluntari”: pe micuța Florica Mircea, unul din cele mai expresive „modele”, și pe tovarășul Incescu Petru, paznic la orezării gospodăriei de stat. N-am văzut niciodată „în lucru” o comisie adevărată, dar știu că pe aceasta de la Zăbrani n-am s-o pot uita ușor, pentru înalta ei principialitate și pentru dezbaterile vii la care am fost martor. N-am să uit, de pildă, remarcă Floricăi Mircea, cînd privea cu ochii ei visători o acuarelă reprezentînd niște maci roșii ca focul:

— Sînt frumoși. Parcă sînt viii!

Scrutînd zările Mureșului, de pe bac, în căutare de „subiecte”.

„Recolta” de tablouri a fost expusă în fața unor privitori severi. Căci, ietel de observații a și intrat în funcțiune.

R.S.S. MOLDOVENEASCĂ, AZI

— articol scris pentru „Flacăra” —

de A. ROJNOV

În țara mea e primăvară
Și soarele pătrunde-n case
Cu fețe bune, zîmbitoare,
Și lanuri îmbrăcate-n raze.

În țara mea izvoare limpezi
Își mîină apa cristalină;
Tractoarele își suie-n câmpuri
Cîntarea, tăind brazdă plină.

Așa cîntă poetul Bogdan Istru, din R.S.S. Moldovenească, frumusețile și bogățiile „țării grădinilor și viilor”. Întreaga republică e un șir neîntrerupt de vii și livezi roditoare, ale căror miresele umplu văzduhul. Plaurile, îmbrățișate de o parte și de alta de apele Prutului și ale Bugului, sînt pline de un farmec neasemuit. Primăvara, aerul e plin de mireasma florilor de cais, de măr și de prun; vara, câmpurile sînt încărcate de o verdeață vie, pentru ca în toamnă, o dată cu mirosul de razachie coaptă și de finețe cosită, să izbucnească cîntecele vesele ce slăvesc munca încununată de roade bogate.

Moldova Sovietică, mica republică așezată în sud-vestul Uniunii Sovietice, este brazdată în lung și-n lat de ape. Descriind curbe repezi, Nistrul șerpuește printre coline înverzite, se avîntă printre stînci și se domolește apoi ca pasul unui călător obosit, strecurîndu-se printre sate înecate în verdeață, ce strălucesc în bătaia soarelui. Ici, colo, se zăresc mori,

fabrici de ulei, crame, tabere colhoznice.

Primăvara, pe ogoarele țării mișună tractoarele, iar vara, combinele se grăbesc să strîngă recolta. Acolo, unde cu mai puțin de două decenii în urmă țărăniile aveau doar pluguri cu boi pentru lucrarea pămîntului, sînt astăzi patru mii de tractoare și combine. Pe orice tarla colhoznică, poți vedea toamna munți de boabe mari, aurii, de porumb, plantă ce se cultivă aici de veacuri. Și suprafețele cultivate cu porumb cresc mereu. Anul acesta, bunăoară, s-au însămîntat cu porumb 120 de mii de hectare în plus față de anul trecut.

Viile formează una din bogățiile principale ale acestui ținut. Vara, întinderile verzi ale viilor par fără sfîrșit. Oriunde ți-ai arunca privirile, întîlnești o nemărginită mare verde.

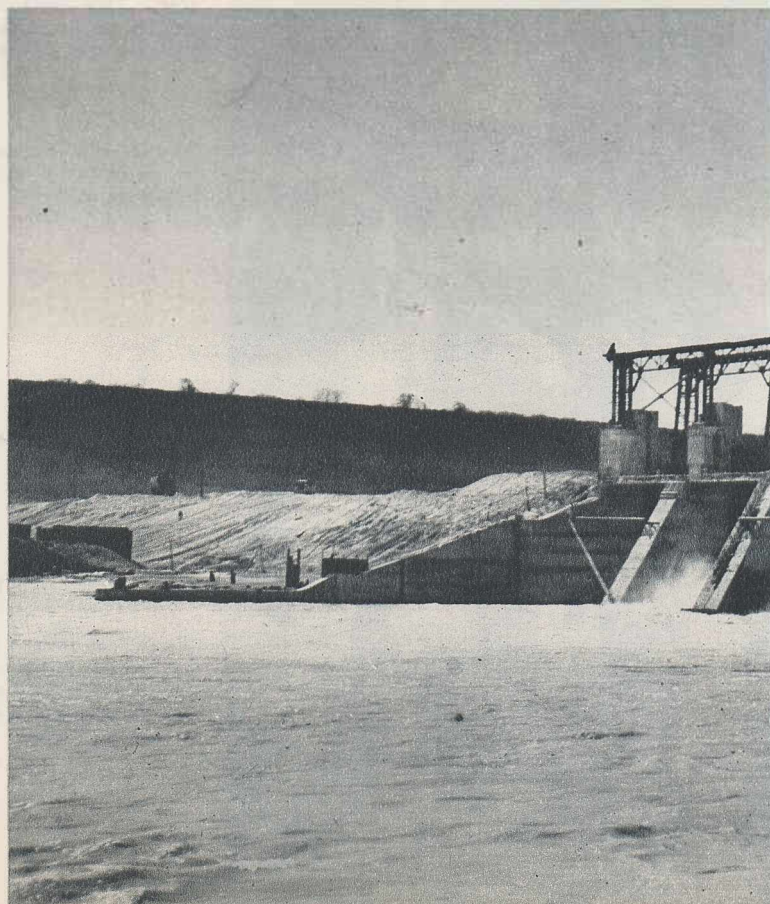
Moldovenii sînt meșteri iscusiți în creșterea viței de vie și în vinificație. Din generație în generație, ei își desăvîrșesc meșteșugul. Din toată vița de vie ce se cultivă pe teritoriul uriaș al Uniunii Sovietice, o treime revine acestei republici mici. Merită să vizitezi, de pildă, sovhozul „Gratiești”, pentru a te convinge de bogatele recolte de struguri ce se obțin aici. Suprafața cultivată cu viță de vie ocupă mai mult de 150 mii de hectare, iar de pe un hectar se recoltează peste o sută de chintale de struguri. Vinurile acestei

republici sînt vestite în toată Uniunea Sovietică. Cine nu gustă cu plăcere din licoarea aurită a Aligoté-ului sau din cea purpurie a Pinot-ului? Cine nu savurează Ceaslaua dulce-aurie, roz sau violetă, sau pietroasa „muscat Hamburg“?

Dincolo de vii, se întind, pe sute de hectare, livezile de pomi

fructiferi ale colhozurilor și sovzurilor. Alături de vița de vie, fructele sînt una din bogățiile principale ale republicii. Se cult peste 40 de soiuri de mere, aproape 20 de soiuri de pere, multe soi de prune, cireșe, vișine, ca în sudul republicii, se coc și citricele.

Multe s-au schimbat în grădini

Apele repezi ale Nistrului au fost și ele supuse de voința omului. Ele pun azi în mișcare uriașele turbine ale hidrocentralei Dubosari, furnizînd curentul electric necesar sovhozurilor și colhozurilor din împrejurimi.

oldovenești în ultimii ani. În vada colhozului „Lenin,” care întinde pe malul Nistrului, pe lungime de 10 km., lucrează cele mai variate mașini. Mașinile afișează și răspîndesc îngrășăminte, mașinile sapă gropile pentru plantarea puieților, mașinile stropesc veștile împotriva dăunătorilor. Înă și polenizarea se face tot cu ljoace mecanizate.

R.S.S. Moldovenească nu este numai o țară a viilor și livezilor. Se dezvoltă necontenit și tînăra industrie a republicii. Lîngă Dubăsari, s-a construit un stăvilă care îngăzuiește apele Nistrului. Aici, fost terminată de curînd construcția celei mai mari hidrocentrale moldovenești. Acum, colhozurile și sovhozurile primesc energie electrică pentru irigarea grădinilor, a viilor, a livezilor și a armelor. Aceasta ajută la obținerea unor recolte și mai bogate.

Tiraspol, unul dintre orașele industriale ale republicii, este orașul fabricilor de conserve. Aici, o fabrică peste 60 de feluri de conserve de legume și fructe. Fabrica de conserve „1 Mai” este una din cele mai bine utilate cu aparate automate și semiautomate pentru prelucrarea materiilor prime; fabrica posedă puternice instalații frigorifere.

Pe Nistru, au apărut ici, colo, fabrici în care se sărează, se afumă, se usucă și se conservă peștele. Mărcile încărcate cu pește viu, rălucitor ca argintul, se îndreaptă necontenit către aceste fabrici.

E plăcut să te afli într-un sat moldovenesc la sărbătorirea recoltei, să te plimbi pe ulițele prietenoare, să pătrunzi în casele spitaliere în care nu știi ce să admiri mai degrabă: năframele artistic brodate, covoarele viu colorate, sau portul nespuns de piorec al țăranilor.

R.S.S. Moldovenească a avut de suferit foarte mult de pe urma războiului. Cotropitorii fasciști au distrus orașe și sate, au jefuit colozuri și sovhozuri. În cei unsprezece ani de la izgonirea cotropitorilor hitleriști și antonescieni, republica și-a vindecat rănile și, prin munca neprecupețită a fiilor ei, a reușit să construiască o țară

mai bogată și mai puternică decît era înaintea războiului.

Chișinăul, capitala republicii, a renăscut din ruine. El este azi un adevărat oraș-grădină, în care clădirile mari, spațioase, sînt înconjurate de immense spații verzi. Bulevardul Lenin despica orașul în două. Pe ambele părți ale acestui bulevard, în spatele perdelelor de arțar, tei și salcîm, s-au ridicat clădiri minunate, purtînd pecetea arhitectonicii naționale moldovenești. La capătul bulevardului, se află parcul orașului. Aici, lîngă o fîntînă arzeiană, se înalță monumentul marelui poet rus A. S. Pușkin, care a trăit la Chișinău și a cîntat în nemuritoarele sale opere stepea moldovenească.

Chișinăul are astăzi multe blocuri noi de locuințe și clădiri administrative. Atrag atenția impunătorul teatru „Pușkin”, gara orașului, Institutul Agrotehnic, precum și numeroasele facultăți și institute. Chișinăul este și un mare centru industrial. În oraș, s-au construit: o fabrică de mașini pentru prelucrarea lemnului, o fabrică de încălțăminte, o uzină mecanică, o fabrică de șampazinizare a vinului, un combinat pentru prelucrarea cîrnii, o uzină pentru repararea mașinilor, un combinat pentru materiale de construcții, o fabrică de pielărie și multe alte întreprinderi.

Viața culturală a republicii s-a dezvoltat mult în ultimii ani. Apar numeroase lucrări literare în limba moldovenească, pe scena teatrului „Pușkin” se joacă tot mai multe piese originale din dramaturgia sovietică și universală, apar reviste de tot felul, se desfășoară o intensă activitate științifică în jurul filialei Academiei de Științe a U.R.S.S., muzica și coregrafia fac progrese însemnate.

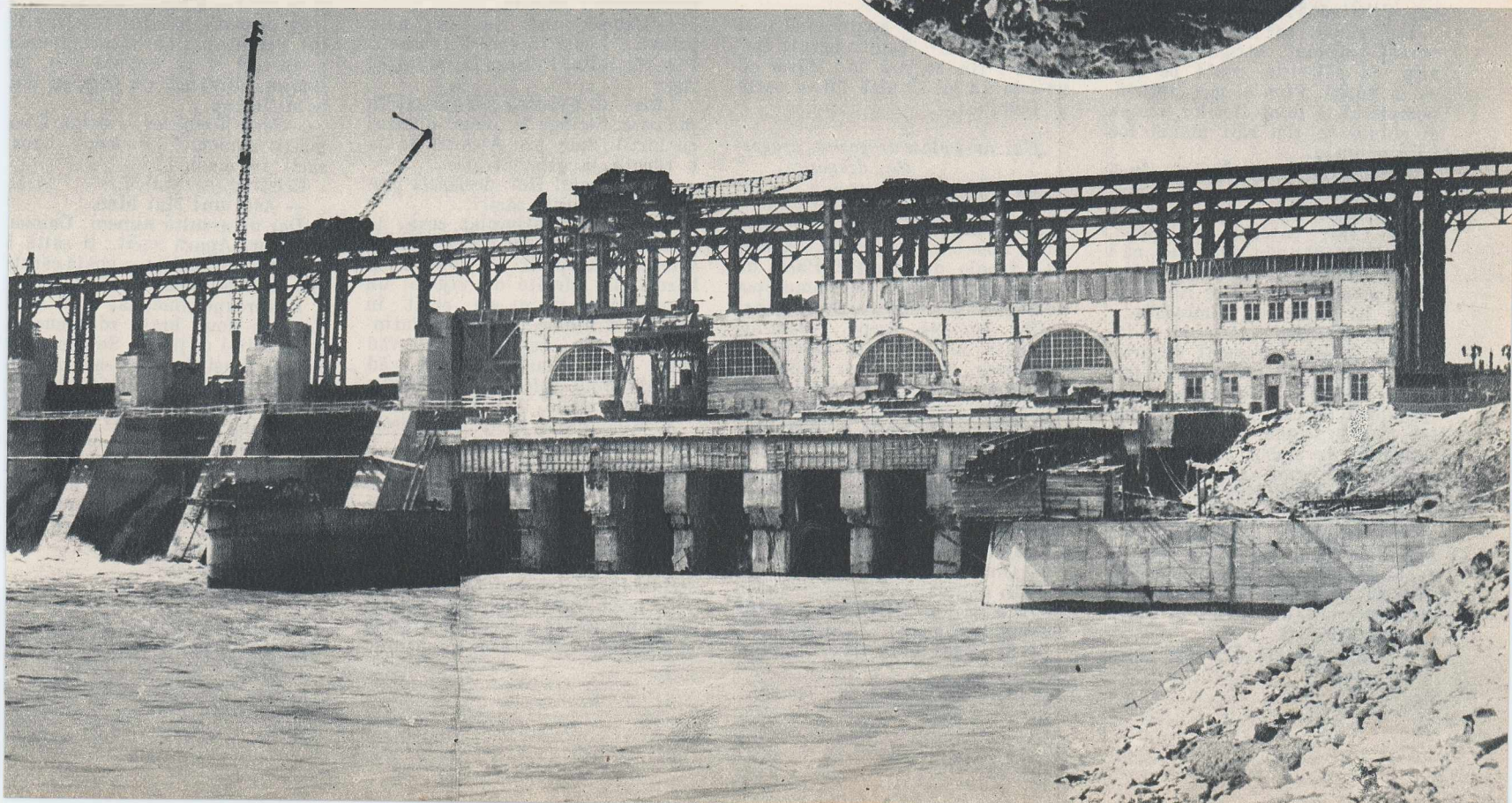
Țara întreagă este cuprinsă de freamătul muncii creatoare. Fără număr sînt construcțiile noi și bogate sînt roadele cîmpurilor și livezilor. Pe bună dreptate, cîntă poetul moldovean:

Astăzi țara mea-i pe șantier —
Clocotește munca-n lunci și văi...
Patrie —
Iubire și putere —
Ferițiți sînt ziditorii tăi.

Pline de foc sînt dansurile moldovenești.

La cules de struguri, în viile sovhozului „Gratiști”.

O cunoaște careva dintre dumneavoastră pe fata lui Anghelul, pe Cristina?... Frumoașă?... Ehe, zină, bre! Trandafir! Ce mai încoace-ncolo!... Și dacă nu credeți, știți ce? Luați frumusețea trenul și opriti-vă pentru un ceas de vreme la Rîndunele. Nu săptămîna ce vine, ailaltă. Pînă atunci, numai bine au terminat și oamenii cu treierul și... Da'acuma, cît să fie ceasul?... Cît?... Ia-n te uită! Nouă ne arde de vorbit și oamenii abia mai prididesc să nu-i apuce noaptea.

Intr-adevăr, e tocmai ceasul cînd seara prinde să înduplece strălucirea de peste zi a cerului. Sus, la arie, „Kadeurile“ dudule de le găsec dracii. Și tovarășu' președinte, ce mai! Alt „Kadeu“. Cînd cu gura pe-ai lui Piguloiu, cînd pe Cîrstoi, pe Neală, și tot într-o goană. Acuși răgușește nu-ș'ce blagosloveală cetașilor de la batoze, și pînă ai apucat să întorci capul, l-ai și auzit dînd gură de jos, de la căruțe.

— Tară, măăă! Oprisor, Păpălică! Tară, mă, că ne-o ia „ăia“ înainte!

Împleticindu-se sub povara sacilor, colectivității tot curg către căruțe. Glasuri multe și nelămurite, clămpăneala batozelor, „Kadeurile“ toate într-olaltă răzbec ca un iureș începutul demol al serii.

Iacă și pe tovarăș' președinte cu-n sac.

— Sus cu el! Hai, ce vă uitați? Puneți mîna!... Ia te uită ce hal de căruță! Bravo, Luțule! De ce n-au, mă, caii, funde?... Nu știu! Funde să te faci! Auzi?... Ia-le pe-ale soră-ti!... Dă, fa, funda! Vanghelinăăă! Dă funda!

Vine și Clochină. Călare. A adus steagurile. Gata și căruțele. Tovarăș' președinte își trece palmele peste obraji learcă.

— Ce mai stați, mă?... Dați-i drumul! Unde-i Cristina, delegatul? Unde-i, mă?

Da, da, da! Cu voia dumneavoastră, Cristina, de care vă vorbeam. Ea e delegata convoiului. Și tat-su?... Cum: cine-i tat-su?! Tovarăș' Anghelul, președintele gospodăriei. Auzi-l, ia:

— Tară, mă! Luțule, Păpălică! Nu vă lăsați, mă!... Chitanța numărul unu! Auziți?... Fără ea, să nu vă prind! Și ai grijă de forme, tu, Cristinăăă!

Da' parcă, ce? Numai el, tovarăș' Anghelul, strigă?... Toată aria. Și pălăriile, roată pe sus, ca la nuntă. Pînă și moș Botîrță, pompierul, a lăsat ciorilor pompa și chiule de zici că-i numai foc pe dinăuntru.

Acum căruțele sînt departe. Încă puțin și au intrat în șosea. Gata. Și iarăși. Oamenii zoresc, se strigă, rid, batozele clămpăne. Ca de început; zău dacă zici că-i seară! Veselia, zorul ăsta neobișnuit, pînă și cerul ușor rumeni, toate își amintesc dimineața.

Ochii lui Anghelul iscodesc îndelung șoseaua. Tocmai departe, hăt. Dar nu după căruțele lor, după convoi... Dincoace, către Stămbeni, se uită tovarăș' Anghelul. Acolo unde, dintr-o clipă într-alta, ar trebui să vadă nori alburii de praf rostogolindu-se deasupra pămîntului și numai decît, tot într-o goană, ca niște năluci, căruțele gospodăriei din Stămbeni. Dar nu mișcă nimic. De nicăieri. Drept care, de bucurie, tovarăș' Anghelul se întoarce și-i arde înveselit un ghiont în burtă lui moș Botîrță:

— Am luat-o, mă! E a noastră!...

Celălalt se dă un pas înapoi.

— Ce-ai luat, mă?

— Chitanța numărul unu!... Aci, ia! — și se bate sigur peste buzunarul de la vestă. Aici o am, mă!

De la canton încolo, streășina umbroasă a gorunilor își unește de-a dreptul coroanele peste drumul de țară care curge lin, fără ocolișuri, pînă în inima Goreștilor. Și nu-i de mirare că, la vreme de arșiță și zăduf, nimic nu poate fi mai pe placul călătorului ca tihna și răcoarea unui asemenea drum.

Dar seara? Seara cu trilirii de cîntătoare și mireasma fînelului abia cosit! Păi, raiul, cît ar fi el de rai, și uite, mă prind cu dumneavoastră că nici o altă intrare din lume nu i s-ar potrivea ca drumul

de nuntă! De asta ne arde nouă acum? Ori...

Și Boanță, de sus, de pe saci:

„Cui nu-i place dragostea, dragostea, dragostea, Să n-aibă parte de ea...“

Moșneagul ride poznaș. Îi face semn fetei: „I-auzi!“

Ride și Cristina. Se apleacă nițeluș către urechea bătrînelului:

— De-abia l-aștept de la Jiblea. Cînd o vedea că le-am luat chitanța...

— La Jiblea? Da' ce caută la Jiblea?

— Nu știu! Niște piese la tractor, spunea...

— Atunci, după nuntă... la Stăm-beni, ai?

Dar fata nu-l mai ascultă. Cătă îngrijorată în sus, la poteca de cer prea devreme înnegurată.

amîndouă întinse, Cristina l-a i cremenit scurt:

— Ce e, mă tovarășe? Ce s întîmplat?

Abia după ce mașina s-a pierd pe șosea, Cristina simte ceva, un gol, amărui, în vreme ce lacrimă încearcă sfioasă umb genelor lungi.

Două căruțe sînt fără prelat Păpălică acoperă sacii cu frunși crăci. Moș Cîrcioc pune și hain deasupra.

— Pînă la Gorești, n-oi crăp; Mormăie. Dacă făceam și n d-alea... contractări...

Cristina s-a urcat lîngă moșnea-

— Gata, Luțule! Dă-i drumu Hei, dar unde-i voioșia de ad neauri? Unde-s chiotele... Boanță sâracu', ce-o mai ține:

„Cui nu-i place dragostea, dragostea“...

Și numai ce se încruntă Cristina

— Da' altu' nu mai știu, mă, ne Boanță? Tot p-ăsta cu dragostea? Cîntă și l'mneata un marș, ori.

Moș Cîrcioc o atinge încetișcă cu codrișca.

— Și, zii... hm, d-asta a pleca dumnealui la Jiblea!... După că mion. Și tu, sâraca de tine, o țineai că e după piese...

Picăturile mari de ploaie nă pădesc parcă cu mai multă îndu jire ochii și obraji fetei. Și sărat mai sînt, doamne! Așa de sărat că... Dar nu, nu! Sigur că nu lacrimi...

— Ce facem, tu? — îl aude p moșneag. Dacă o ține așa, s duce naibii griul! Încolțește pîn la Gorești. De-am avea măcar rogojină, ori...

S-a oprit cu ochii la camionu Stămbenilor, care se înapoiază hurducînd, de la bază.

— Hm, cred și eu! Cu ăsta, ehe pînă într-un ceas ai cărat toat gospodăria! — oftează.

Dar Ghică a tras pe lîngă căruțe Caută în toate părțile. După ei s uită.

— Tu, Cristina! — strigă. Ai ne voie... vă trebuie ceva?

Sare și vine lipăind prin ploaie Abia acum o vede că e learcă! Își scoate numaidecît haina.

— Ține, tu!

Fata se împotrivesc;

— Mîna, moș Cîrcioace! Ce ste și te uiti?... Mîna!

Și deodată băiatul înțelege t tul. Vede frunzele aruncate gramăd peste saci și pe Boanță sus, de asupra, dîrdînd de frig, cu țan balul în cap.

— Moș Cîrcioace! — strigă. Che mă-ți oamenii! Repede! Urca sacii în mașină!

Cristina se ridică.

— Asta nu! Mai bine...

Dar nu ascultă nimeni. Oamen dau zor. Apucă sacii. Îi saltă i mașină. Cît ai clipi, e goală căruța Acum, și la Păpălică. Gata.

E aproape ametită, cînd simt deodată două brațe zdravene cu prinzîndu-i mijlocul. Se pomenesh sus, în mașină, lîncă saci. Aici n plouă. Ghică trîntește capacu

— Hîrtiile, tu! Ai grijă de hîrti!

Cristina le apasă pe piep Sînt acolo. O clipă, băiatul i vîră capul sub prelată.

— Și cu... chitanța, n-ai ni o grijă, tu! O luăm împreună! Vă trecem și pe voi pe ea. Chitanța numărul unu!... — rîc Ghică. Tu ce zici?

Și Boanță să tacă?

„Mă gîndesc, neică, la tine Ce fel de pămînt te ține!“

INTRECEȘIE la Rîndunele

de Silviu GEORGESCU

nostru de care, de la canton în sus.

Acum, prin boarea răcoroasă a serii, răzbat dintr-o dată, încetișor, ca o undă, zvon de chiote și strune, însoțind tropotul încă depărtat de cai și căruțe.

Ehe, mie mi-e degrabă. Altminteri, zău dacă m-ar răbda inima să nu și spun măcar o vorburișă, două, și de trăpașii gospodăriei din Rîndunele. Adică ce să vă mai spun, că doar singuri i-ați văzut. Ađineauri, la plecare. Uite-î, ia!

Ei, ce ziceți?... Dar nu așa! Uitați-vă bine, rogu-vă! Și la oameni uitați-vă! Mai ales. Aia din prima căruță, cu biciul împletit în ciucuri și flori, e Luțu. Mîna caii ca la nunta lu' soru-sa. Lîngă el, cu vioara, Sinică. I-auzi ce-i mai zice!

„Două fire, două paie
Ia-ți năcazul la bătaie
Și-nc-o dată, mă' băieți,
Hoop! Și-asa, și-asa!“

Ehe, da' să-l auziți cînd e și Boanță cu el! Țambalagiul. Da' și-acu'. Nu se lasă ei. Măcar că nu-s la un loc. Sinică într-o parte și Boanță...

„Cui nu-i place dragostea, dragostea, dragostea,

Să n-aibă parte de ea...“

Al naibii hoțoman! Ia te uită lîngă cine s-a brodit! Ei, da mai dă-l încolo de Boanță! Parcă de el ni-e aminte nouă! De frumusețea de lîngă el ni-e aminte. De Cristina.

Oh, spuneți drept, văzut-ați vreodată ochi în care soarele să înnopteze, robt ca un flăcău la fereastra iubitei? Văzut-ați oare frumusețe care să amintească numai pe departe de fata lui Anghelul al nostru?...

Unde să vedeți?... Nici Ghică, băiatul socotitorului din Stăm-beni, n-a mai văzut. Pînă an. Cînd s-a văzut întîiaș dată cu Cristina. Și de atunci...

— Cînd faceți nunta, tu?

Fata n-aude. Ori se face. Puțin lucru e să fii delegat de convoi? Răspundere mare!... Chitanța...

— Și mai dă-o, bre, ciorilor

— Moș Cîrcioace, ăia nu-s nori?

— Oameni harnici Stămbenii, ehe! — chibzuiește mai departe moșneagul

— Nori is, moș Cîrcioace?

Abia acum se uită și el pe sus.

— Tii, să știi că ne plouă. Da' nu acuș. Tirziu, încolo. La întoarcere, poate. Hii, tată!

Și iar:

— Da' noi de ce n-om fi făcut d-alea, cum au făcut Stămbenii?

Cristina nu-i răspunde numai decît. Urmărește tot mai îngrijorată fuioarele fumurii care se destramă acum jos. Tot mai jos.

— Ce să facem, moș Cîrcioace?

— D-alea... contractări. Am auzit că ălora din Gîrneți le-a dat camion. S-au dus la Jiblea să-l ia... Bașca banii pe ce s-au înțeles. Zicea că le dă...

Și deodată un hubuit lung despica, de la un capăt la celălalt, cerul. Caii se sperie. O pală rece de vînt e gata-gata să-i smulgă moșneagulul pălăria.

— Ușurel, tu! Na, că ne-a prins!... Acuși începe să toarne... Ptru! Carolină! Viteza întîia, tată! Așa!

Lîngă el, Cristina s-a ridicat în picioare. Strînge la piept dosarul cu hîrtii. Sare jos. Aleargă de la o căruță la alta. Strigă:

— Prelatele! Hei, desfaceți prelatele! Acoperiți sacii!...

Și s-a mai întîmplat ceva, la care nimeni din cei de față nu se aștepta. Acoperit de praful și hărmălaia stîrnite de vijelie, un autocamion mare s-a oprit în spatele căruțelor. Ocupați să întindă prelatele, oamenii nu-l văd chiar din prima dată. Îl văd de-abia cînd șoferul, un vlăjgan cît toate zilele, le strigă rîzînd:

— Bine v-am găsit, mă, ăștia din Rîndunele! Dacă nu vă e cu supărare, faceți-mi și mie nițeluș loc acolo, că pierd chitanța!

Cristian, măcar că la început înlemnise cu ochii la șofer, la Ghică, pe care-l știa după piese la Jiblea, s-a pomenit deodată strigînd și îndemnînd oamenii:

— Loc! Faceți-i loc să treacă!...

Și cînd Ghică a sărit din mașină și a dat să vină spre ea, cu miinile

În tabăra studențească de la Văleni, a sosit un nou număr al revistei „Festival”. Elisabeta Pușkaș (în centru, cu revista în mână) și tovarășii ei citesc cu nesăț ultimele vești despre pregătirea Festivalului de la Varșovia.

Despre tinerețe și bucurie

Visul este în firea omului. Când îi e rău, visează la bine; când îi e bine, visează la mai bine. Iar când e student în medicină, visează la clipa în care fotografia spune: „zîmbiți, vă rog” grupului de tineri care, de 24 de ani, au devenit medici. Tinerii se pun fără să crîcnească și zîmbesc. Zîmbesc viitorului.

Studenta Elisabeta Pușkaș va veni și ea oamenilor pe care îi însănătoșește. Acum, zîmbește mamei sale, care și-a găsit fericirea în bătrînețe. Ochii mamei surîd ei. Lacrimile s-au uscat de mult. Lacrimile pe care le-a vărsat atunci, în 1942, cînd bărbatul a venit în armată, să moară acasă, cu răni cavernoși. Lacrimile pe care le-a vărsat cînd cel de-al doilea soț și-a dat arama pe față: „mi s-a iubea pe copiii femeii care atunci avea să-i hrănească singură, din sărăcia celor două hectare de pămînt. Vor mai curge încă lacrimi din ochii mamei, dar lacrimi de bucurie. Căci astăzi, lacrimile de bucurie nu duc lipsă.

Cînd copilăia aceea firavă i-a spus într-o zi mamei sale: „mă duc la școala medie sanitară, la Orașul de la Băneasa”, mama a dat din umeri cu îndoielă. „Ce va fi cu ea?” — s-a întrebat. Iar apoi, cînd, după ce a absolvit cei patru ani fără să-i ceară un ban mamei, copila a venit acasă și i-a spus: „mă duc la Tg. Mureș, la medicină”, mama a dat iarăși din umeri: „doctoriță, cînd neam de neamul nostru n-au fost nici măcar felceri? Eu n-o să te pot ajuta... O copilă fără părinte...”

Intr-un tîrziu, a înțeles mama că fetița ei, Elisabeta, avea părinte. Un părinte bun și inimos, înțelept și grijuliu. Un părinte care are milioane de copii și toți îi sînt deopotrivă de dragi, fie că sînt romîni sau maghiari. Un părinte care i-a găzduit într-un cămin frumos și pe medicinistii din Tg. Mureș, în clădirea care poartă numele lui Szentgyörgy Istvan. De acolo, fata vine acasă în fiecare vacanță, mai înălțută, mai împlinită la trup, cu geamantanul tot mai plin cu cărți.

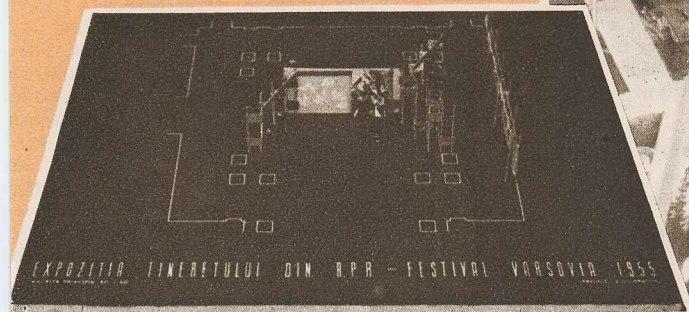
Astea-s bucuriile mamei. Iar fiica, se înțelege, are și mai multe... Elisabeta e o ființă pasionată, iubește tot ce e nou: oamenii noi, cărțile noi, locurile noi. Are numai 21 de ani, dar a vizitat și a îndrăgît multe locuri frumoase din patria noastră: Valea Prahovei și a Jiului, Hunedoara și Bicașul, Constanța și Aradul (îndeosebi Aradul, unde există un tînar care va fi și el medic și care se gîndește la ea, așa cum și ea se gîndește la el...). În inima micuță a Elisabetei Pușkaș e loc pentru o mie de mari sentimente. Poți oare să nu-i iubești pe toți colegii tăi, care învață zile — și adeseori nopți — ca să cucerească tainele vieții, ale trupului și sufletului omenesc?... Mai ales cînd răspunzi de gazeta de perete a organizației U.T.M. pe întregul Institut!... Tot dragoste și grijă de tovarăș pune ea și atunci cînd trebuie ajutați niște colegi plimbăreți. Căci de aceea e gazeta pusă pe perete: ca să ajute. Iar o utemistă învață să fie comunistă, muncind cu metodele comuniștilor.

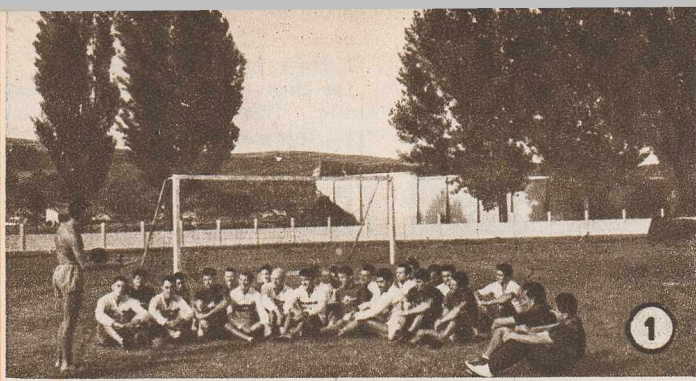
Încap în inima Elisabetei și simfoniele lui Beethoven, și dansurile lui Bartók Béla, și eroii lui Fadeev, Asztalos Istvan sau Sadoveanu, și creațiile scenice ale lui Kovacs György; încap anatomia și histologia, excursiile în munți și cîntecele festivalurilor tinerești, ședințele de grupă și reuniunile cu dans, practica în sălile strălucitoare ale clinicilor și plimbările tainice sub teii înfloriți.

Toate astea la un loc înseamnă tinerețe, tinerețea tineretului nostru. Tinerețea Elisabetei Pușkaș e un mesaj al vieții, după care jinduiesc atîția tineri din țările unde roadele trudei se află în casele de bani ale bancherilor și nu în mîinile truditorilor. Pe Elisabeta Pușkaș au ales-o tovarășii ei să meargă la Festivalul de la Varșovia, fiindcă ea seamănă bine cu mii și mii de tineri din țara ei, în tot ce au ei mai bun, mai luminos, în dorința de a fi de folos poporului, ca medici sau ingineri, profesori sau arhitecți, pașnici constructori ai socialismului.

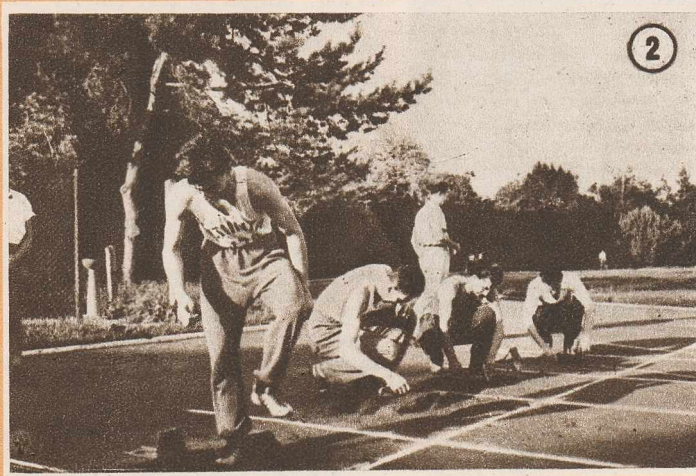
B. ANDREI

Două dintre etajele marelui Palat al Culturii și Științei din Varșovia cuprind Expoziția documentară internațională a Festivalului, în cadrul căreia i-a fost rezervat un pavilion și țării noastre. Prin intermediul imaginilor fotografice expuse aici, delegații la Festival vor putea lua cunoștință de realizările și viața nouă, fericită a tineretului nostru. În fotografiile de jos: unul din panourile cu fotografii expuse în pavilionul R.P.R. (dreapta) și macheta pavilionului.

1

2

3

4

5

La Cluj, printre sportivi

La Cluj, pe una din aleile care duc spre parcul sportiv „Victor Babeş”, Ştefan Roman, căpitanul echipei naţionale de volei, grăbeşte spre terenul de antrenament.

Coechipierii săi au început, probabil, programul de „încălzire”— alergări uşoare, exerciţii de gimnastică — iar antrenorii privesc nerăbdători acele cronometrelor... Deodată, un grup de pionieri taie calea lui Roman. L-au recunoscut şi îi cer autografe.

— Şi mie, aici, alături de iscălitura lui Ion Moina...

— Încă una, asta nu se vede bine. Fratele meu are autograful lui Zatopek. A fost pentru asta la Bucureşti...

Cel mai mic dintre ei, un ţinc blond cu năşucul în vînt, stă deoparte. Şi el ţine un carnetel în mînă. De-abia cînd Roman se apleacă pentru a strînge în mîna lui mare, mîinile mici ale celorlalţi, cel mic spune, cu un glas emoţionat:

— Eu v-aş ruga mai mult... De fapt, eu am fost acela care v-am recunoscut... Ştiţi... v-aş ruga să luaţi carnetelul meu la Festival, la Varşovia, şi să-mi strîngeţi şi mie cîteva autografe acolo. Aveţi atîţia prieteni acolo, vă veţi împrieteni anul acesta şi cu alţi sportivi...

Ştefan Roman zîmbeşte cu nîmire. Da, sigur, prietenii vor veni mulţi acolo. De la unii dintre ei, primeşte scrisori chiar şi aci. Din cauza aceasta a şi întîrziat azi la antrenament.

— Bine, dă-mi carnetelul şi am să ţi-l aduc plin cu autografe.

Peste cîteva clipe, ia-l alergînd spre teren, fericit şi plin de voie bună. Cei mici n-au mai avut timp să-şi ia rămas bun de la el.

Poţi afla multe întîmplări asemănătoare în tabăra de pregătire a sportivilor care ne vor reprezenta la ediţia a II-a a întîlnirilor sportive prieteneşti din cadrul Festivalului Mondial al Tineretului şi Studenţilor de la Varşovia.

Jucătoarele de volei muncesc

1. Rareori ţi poţi vedea pe jucătorii de handbal atît de liniştiţi, stînd nemicaţi în faţa porţii. Antrenorul Kunst le dă însă cîteva sfaturi practice...

2. „Pregătiţi pentru start” — a anunţat arbitrul... Şi Mircea Pop, Lotar Marcs, Ştefan Prisiceanu şi Ilarie Magdaş aşază blocurile de start.

3. Primii şi cei mai matinali vizitatori ai parcului din Cluj. De-abia s-a ridicat soarele şi jucătoarele de volei au venit să facă programul de înviare.

4. Nu ne aflăm într-o regiune exotică, ci în Grădina Botanică din Cluj unde boxerii lotului republican au venit să facă o plimbare reconfortantă.

5. Doar cîteva centimetri l-au separat pe tînărul Dumitru Petrescu de norma cerută pentru participarea la Festival. Dar el a continuat să se pregătească cu seriozitate.

cu toată sîrguinţa. Dimineaţa, tinerile sportive au şi pornit la antrenament. Pentru aceasta, nu folosesc însă mingile, terenul de zgură, plasa, ci dealurile de pămînt roşu din jurul oraşului. Rodica Sădeanu, căpitana echipei, Doina Corbeanu, Cornelia Timoşanu, Sonia Colceriu se întrec să urce cît mai repede pînă în creastă, ca apoi să coboare în sprinturi repezi, ocolind pomii, cu mişcări scurte. După-amiază, antrenamentul se face, însă, pe terenul de joc.

Cam la aceleaşi ore, iubitorii boxului din Cluj fac şi ei o scurtă deplasare pînă în parcul „Victor Babeş”. Rareori, poţi avea prilejul să vezi laolaltă atîţia dintre cei mai buni boxeri ai ţării noastre, ca, de pildă, maeştrii sportului Mircea Dobrescu, Nicolae Linca, Dumitru Ciobotaru, Şerbu Neacşu. Şi, cum programul de antrenament prevede uneori pregătire la mînuşi, urmărindu-i cum evoluează pe ringul aşezat în umbra pomilor, poţi aplauda faze din cele mai frumoase.

De altfel, zilele acestea toate bazele sportive ale Clujului au fost puse la dispoziţia celor care se pregătesc pentru întrecerile Festivalului. Poţi urmări antrenamentele jucătorilor de baschet, ale handbalistelor şi handbaliştilor, ale scrimeurilor sau jucătorilor de polo. Mihai Nedef, proaspăt absolvent al Institutului de Cultură Fizică din Bucureşti, se bucură că la Varşovia va putea discuta cu tineri veniţi din toate colţurile pămîntului, avînd în acelaşi timp un bun prilej pentru a vizita Institutul de Cultură Fizică din capitala Poloniei; pînă atunci, trimite de sute de ori mingea în inelul de metal. Tudor Ilie, scrimeurul victorios în numeroase întreceri internaţionale, aşteaptă cu nerăbdare să-i întîlnească pe planşa de concurs pe puternicii săi adversari şi pînă atunci ţinteşte cu vîrfurile floretei pieptul, apărut de platoşa albă, al coechipierului său. Jucătorii de polo repetă de cîteva zile aceeaşi complicată schemă tactică. Atletii se îndreaptă acum spre Oslo, pentru a lua parte la o întrecere cu sportivii norvegieni, o minunată ocazie de a-şi verifica forţele înaintea marilor întreceri de la Varşovia.

Mulţi dintre cei pe care-i întîlneşti pe terenurile de antrenament folosesc ceasurile de rîgaz pentru a se întîlni în sala de lectură unde găsesc ultimul număr al ziarului „Festival”, pentru a discuta despre Polonia şi despre toţi prietenii pe care îi vor întîlni curînd.

Iar noaptea, cînd întreaga tabără se odihneşte, un singur bec luminează imaginea atletului dăltuit de sculptorul Miron, pe discul căruia un pictor polonez a aşezat cu măiestrie culorile steagurilor ţărilor ai căror sportivi vor fi prezenţi pe stadioanele Varşoviei, la acest început de august. În faţa acestei imagini, sportivii noştri au hotărît să facă cinste culorilor patriei, să lupte din toate puterile pentru gloria ei.

Tudor VORNICU

CONGRESUL MONDIAL AL MAMELOR

După rostirea cuvîntului său, tovarăsa Stela Enescu conducătoare delegației române (stînga) a oferit prezidiului o copie în bronz a statuii „Primăvara vieții și a păcii” de Lelia Zuaf, statuie care a servit drept model pentru emblema acestei mari întîlniri a mamelor.

S-au întîlnit pentru a apăra tot ce au mai scump: viitorul copiilor lor! În fotografie: o delegată din U.R.S.S. și o delegată din India.

1.200 femei — 1.200 de mame, venite din 66 de țări, s-au întrunit între 6 și 10 iulie la Lausanne pentru a discuta problema care le frământă astăzi mai mult decît orice: preîntîmpinarea unui nou război.

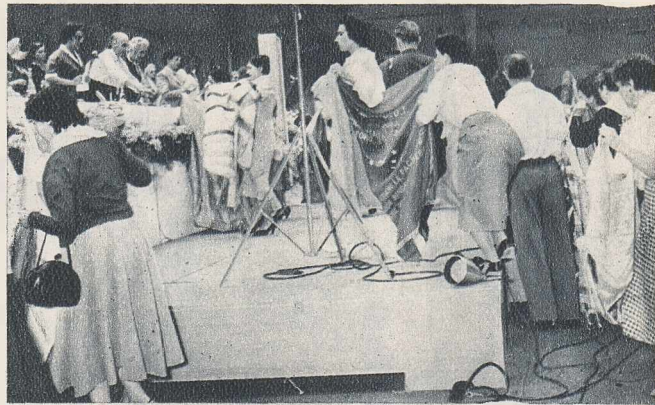
Congresul mamelor, întrunit pentru a-și spune cuvîntul lor în apărarea păcii, în apărarea vieții copiilor lor, are o semnificație cu atît mai emoționantă și mai adîncă, cu cît el s-a desfășurat cu numai cîteva zile înaintea întrunirii de la Geneva a conducătorilor guvernelor celor 4 mari puteri.

Mamele mai hotărîte ca oricînd să facă tot ce le stă în putință pentru ca urgia războiului să nu se mai repete, au adresat șefilor de state un apel în care spun: „Femeile care dau viață și care încearcă un sentiment de profundă răspundere pentru viitor, femeile, dintre care milioane au suferit și au făcut sacrificii în timpul recentelor războaie, vi se adresează vouă, în mîinile cărora se află astăzi puterea de a hotărî destinele omenirii”.

„Nu vrem război” — se spune, în Manifestul adoptat de Congres. „Fie ca glasul nostru să răsune și mai tare; să îndepărtăm cu indignare pînă și ideea că arma atomică ar putea fi folosită, să cerem interzicerea și distrugerea ei”.

Manifestul adoptat de Congresul Mondial al Mamelor se încheie cu cuvinte ce cheamă pe toate luptătoarele pentru pace din lume, pe toate femeile și mamele să-și unească forțele în lupta lor nobilă:

„Sîntem milioane, să ne întindem mîna!”

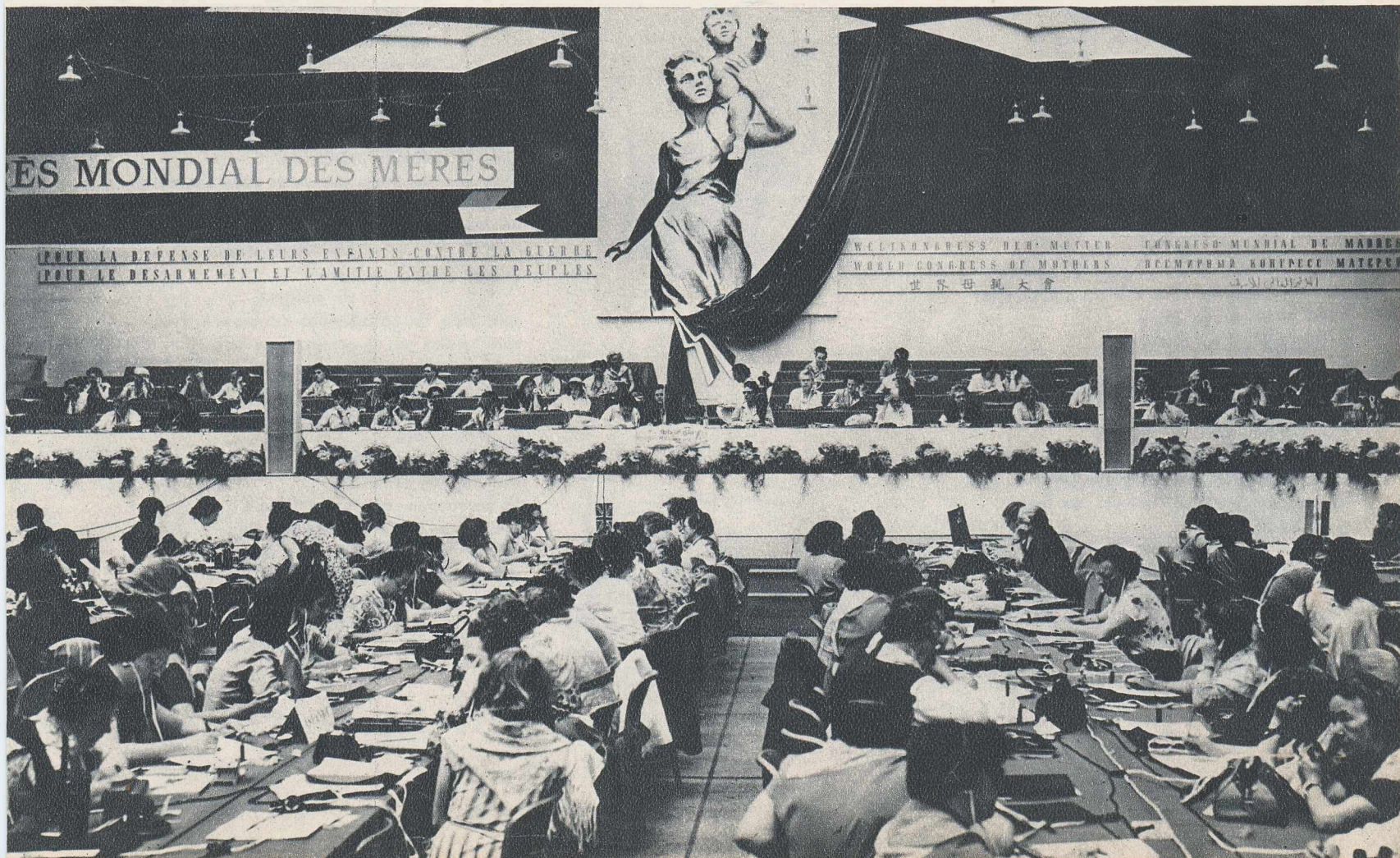

Unul din momentele emoționante ale Congresului: delegata italiană Innes Cervi, care și-a pierdut într-o singură zi soțul și șapte frați — uciși de fasciști — a adus prezidiului peste 60 de pancarte pe care sînt scrise numele copiilor italieni morți în timpul războiului.

Iată-o, alături de delegatele de pe Coasta de Fildeș și din Madagascar, pe Veronique Bouesoo din Congo francez, cu fetița ei Doris, în vîrstă de 10 luni, evident cea mai tînră participantă la Congres.

Aspect din marea sală de la Comptoire Suisse, unde s-a desfășurat „Congresul dragostei materne” — cum au denumit femeile italiene Congresul Mondial al Mamelor.

Chemare

de Dimos RENDIS

— Poem distins cu Premiul al II-lea la Concursul național de creație literară în cinstea Festivalului de la Varșovia —

Vino, fratele meu,
fratele meu de departe,
Să aprindem un foc de surcele,
surcele făcute din condeie plătite
să samene dușmănia.

Vino să aprindem un foc
cu spinii care năpădesc și sugrumă ogoarele,
cu porțile ferecate ale fabricilor
și când focul o să-nceapă să crească,
vino să-l întețim
cu hainele vârgate ale întemnițaților,
cu batista care leagă ochii justiției.
Vino, frate, să întețim focul
cu rămășițele tranșeelor,
cu buștenii care ascund cuiburi de mitralieră,
cu tăblițele din fața sîrmelor ghimpate
pe care e-nsăilată amenințarea:

„Atențiunea Teren minat”.

Și când focul se va încinge
și când flăcările lui vor fi asemeni
unui lan de maci străbătut de furtună,
vino să aruncăm în flăcări
cîrjele pe care ni le pregătește războiul,
cu sunetul lor dogit, monoton.

Vino să aruncăm în flăcări cîrjele
și să jurăm:

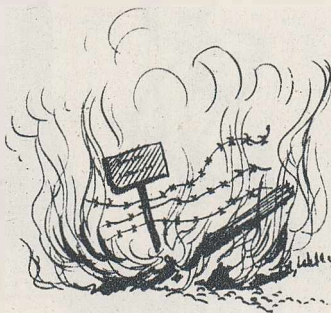
— Pe caldarîm, pe șosele,
pașii să sune-mpreună, perechi,
mergînd spre muncă și dragostel

Cînd focul se va înteți
și flăcările lui vor semăna
cu săbiile călitate de curînd
încrucișate-ntr-o aprigă bătălie,

vino să aruncăm în ele
mîinile de lemn pe care ni le pregătește războiul,
cu mînușile lor reci de piele cafenie,
să aruncăm în flăcări mîinile de lemn
și să jurăm:

— Numai împreună, numai perechi
să se-ntindă mîinile
cătred ciocan și cătred-mbrățișare,
precum perechi sînt aripile porumbelului
cînd îmbrățișează văzduhul

Cînd flăcările se vor înălța,
vino, să zvîrlim în mijlocul lor

spînzurătorile care-i așteaptă pe negri,
spînzurătoarea, lațul ucigaș
care-năbușă omenia și viața.
Să zvîrlim în flăcări spînzurătorile
și să jurăm:

— Viața să-nflorească pretutindeni
ca florile cu-o mie de culori
în grădini de miresmel

Și cînd focul se va stîrni mai tare
și flăcările vor juca
asemeni unui dans vijelios la o serbare cîmpenească,
vino, frate,

se ne așezăm lîngă foc
și să ne spunem povești:

— A fost odată ca niciodată,
pe cînd zmeii cutreierau drumurile
scoțînd foc pe nări
ca să-l pîrjolească pe Făt-Frumos,
a fost odată ca niciodată,
au fost niște cîrje...
au fost niște spînzurători...
a fost odată ca niciodată...

Iar cînd vom termina de povestit,
vino să colindăm răscurile,
răscurile de unde am smuls tăblițele morții,
și să înfigem în pămînt crengi de măslin sălbatic
cu inscripția:

„Avem dreptul”

Avem dreptul să trecem,
să mergem

spre fata ce ne-așteaptă cu brațele deschise,
spre cartea ce ne-așteaptă cu copertile deschise,
spre fabrica ce ne-așteaptă cu porțile deschise!
Avem dreptul

să mergem și să culegem viorele
și două cireșe
(din cireșul grădinii
sau din cireșul iubitei).

Și să spunem cu toții-mpreună,
precum o spune floarea-soarelui
întorcîndu-și privirea spre soare,
precum o cîntă privighetorile
legănate pe creanga liliacului,
un cîntec cu un singur vers:

„Avem dreptul la viață!”

În romînește de Nina CASSIAN

Eroismul de matrozi

de Jean ARAMĂ

Aduțați pe bordul navei lor, matrozii ascultă ordinul de front.

„Cartnicul Bîtică Gheorghe, matrozul major Jumătate Gheorghe, matrozul major Șerbu Ivan, să se prezinte imediat la tovarășul comandant!”

Difuzoarele repetaseră de cîteva ori acest ordin neașteptat. Cei trei marinari, care formau echipa de vitalitate, s-au privit întrebător. Dar n-au discutat multe. S-au ridicat de pe scaune, și-au luat beretele din cuier și, lăsînd mîncarea neterminată pe masă, au pornit în fugă spre biroul comandantului.

Era o amiază mohorîtă. Cerul noros părea că e gata-gata să arunce o nouă perdea de apă peste pămîntul care numai cu două zile înainte fusese aproape inundat. Un vînt puternic le flutura panglicile de la berete, lovindu-i pe marinari în față. Vîntul aducea înșă cu el și un urlet îndepărtat, prelung, de sirenă...

★

Comandantul i-a privit cîteva clipe stăruitor pe fiecare în parte. Parcă i-ar fi cîntărit din ochi, socotind dacă sînt destul de dibaci și de curajoși. A început apoi să vorbească:

— Tovarăși, iată de ce v-am chemat: sirena pe care-ați auzit-o și voi este a unei nave civile ce-i gata să se scufunde în apropierea portului. Din cauza furtunii, a căpătat cîteva spărturi sub linia de plutire și, dacă o lăsăm să se scufunde, se pierde pe fundul mării un bun al poporului. V-am socotit pe voi drept cei mai potriviți pentru salvarea ei. Împreună cu scafandrii, mergeți la bordul navei și căutați s-o salvați cu orice preț!

— Am înțeles, tovarășe comandant!

Și, după ce ofițerul le strînse mîna urîndu-le succes, marinarii ieșiră din încăpere.

★

Bacul scafandrilor se legăna ușor lîngă chei. Deodată un matroz alergă pe schela care ducea la bord și intră în cabina de comandă, unde-l află pe maestrul scafandru Ilghe Ion.

— Tovarășe maistru, trebuie să porniți în ajutorul navei civile care se scufundă. E ordinul tovarășului comandant.

Peste cîteva secunde doar, pe bac răsună ordinul: „La posturile de plecare!” Și bacul scafandrilor se desprinsese de chei, pornind cu toată viteza spre locul accidentului...

Cartnicul Bîtică și cei doi matrozi majori aduseseră cu șalupa o motopompă puternică. Priveliștea navei, care începuse deja să se ducă la fund, îi înfiora pe cei trei marinari. Corpul navei mai ieșea doar cu cîteva palme afară din apă și distanța de la punte la nivelul apei se micșora vîzînd cu ochii. Oamenii din echipaj alergau pe punte într-o forfotă ordonată, scoțînd cu gălețile apa ce năvălise în compartimentul

mașinilor. Prin găurile de la fund, apa țîșnea în sus cu presiune mare, în compartimentul inundat pluteau sfîrîmături de lemn, iar deasupra apei se întindeau pete negricioase de păcură și ulei. Sirena continua să urle.

Prima grijă a marinarilor din echipa de vitalitate a fost instalarea pompei. Motorul puternic începuse deja să duduie, iar furtunul aspirator înghițea cu iuțeală apa tulbure, cînd bacul scafandrilor se alătură și el navei în pericol. Deși pompa funcționa din plin, apa care pătrundea înăuntru năvălea și mai înfuriată. Din cauză că pompa se afla pe șalupă, lungimea furtunului de aspirație îi îngreuna mersul. Atunci, micimanul Panica Gheorghe, care conducea operația de salvare, luă hotărîrea să mute pompa pe navă, scurtîndu-se astfel furtunul de aspirație. Furtunul o dată scurtat, micșora sarcina motorului, care începu să urle mai tare, împrăștiînd fum albăstrui de benzină arsă. Prin orificiul de evacuare, apa țîșnea cu putere mult sporită. Mai rămînea doar să se îndepărteze sfîrîmăturile de lemn care erau atrase spre furtun o dată cu apa și amenințau să-l înfunde. Și atunci matrozul major Șerbu se hotărî să intre în apă ca să le îndepărteze. Misiunea lui era foarte primejdioasă: nava putea să se scufunde dintr-o clipă în alta și el n-ar fi avut nici o posibilitate de scăpare. Dar era hotărît să-și îndeplinească misiunea. Intră în compartimentul plin de apă. O clipă, simți că inima i se oprește, parcă înghețată de apa deosebit de rece. Treptat se obișnuie și începu să îndepărteze sfîrîmăturile de lemn care erau atrase spre sorb.

Dar cu toate eforturile, apa continua să crească; desigur, mai încet ca înainte, totuși creștea. Abia după ce au intrat în funcțiune încă două pompe de mină, nivelul ei deveni constant. Micimanul Panica dădu ordinul să se încingă nava cu o parimă. Patru marinari alergară la provă și aruncară în apă parima, îngreunată la mijloc cu lanțuri. O traseră din ce în ce mai spre centru, în dreptul spărturilor, pînă cînd parima rămase ca o centură uriașă, servind drept călăuză scafandrilor.

Maistrul scafandru își trecu bocancii cu tălpi de plumb peste bord și coborî cîteva trepte pe scara ce ducea spre fund.

— Luați și mărgelele! — rîse un elev scafandru, în timp ce-i atîrna peste costum două greutateți mari, una pe piept și alta pe spate. Alt elev aduse casca și o înșurubă în garnitura de metal a plăcii care proteja umerii și pieptul scafandrilor. Înainte de a-și înșuruba complet casca, maestrul Ilghe spuse marinarilor: „Fiți atenți la pompă, să meargă constant! Cînd vă fac semn lăsați la fund ciocanul mare și niște pene! Hai, gata pompa!”

Apoi, începu să coboare. Călăuzindu-se după parima care încingea nava, scafandru ajunse la locul spărturilor. Prin găurile mari și neregulate apa năvălea cu putere. Smuci parima de semnal și, după cîteva clipe, la un metru depărtare zări ciocanul greu de care erau legate cîteva bucăți de lemn ca niște țaruși. Și se apucă de lucru. Spre seară, după ce scafandru ieșise de cîteva ori din apă ca să se odihnească, două dintre spărturile principale fuseseră astupate. Apa trasă de motopompa care funcționa întruna începuse să scadă în compartiment.

La motopompă, cartnicul Bîtică continua să vegheze. Și nici chiar atunci cînd fu strigat la masă, el nu vru să părăsească acest loc.

Astfel i-a apucat seara. Micimanul Panica a trimis să se aducă acumulatorii pentru ca pompa să lucreze și noaptea.

Se părea că primejdia trecuse. Cei din echipa de vitalitate au plecat lăsînd de veghe patru oameni din echipaj.

Dar dimineața — alarmă. Apa ajunse din nou la nivelul pe care-l avea înainte de intervenție. Cartnicul Bîtică și cei doi matrozi majori n-au mai așteptat să vină șalupa să-i ia, ci au pornit cu barca. Cînd au ajuns la vas, motopompa, cu țeava de eşapament scufundată în apă, tăcea. Fișele de la magnetoul motopompei erau inversate și motorul nu pornea. Apa se auzea gîlgîind prin spărturile rămase.

În sfîrșit, datorită cartnicului Bîtică motopompa a pornit din nou. Cînd toată apa a fost scoasă afară, peste dopuri s-a turnat ciment. Scafandru căuta să astupe și spărturile rămase, iar ca măsură de prevedere nava a fost trasă la un loc puțin adînc, pentru ca în caz de accident să rămîină sprijinită pe fund.

Munca nu a conținut toată ziua. Iar seara, cînd cei trei marinari trebuiau să fie din nou înlocuiți, n-au mai vrut să plece. Voiau să fie neapărat acolo în caz că s-ar întîmpla ceva. Cînd și cînd porneau din nou motopompa, ca să scoată apa care se prelingea pe lîngă dopuri. Apoi, tîrziu, s-au culcat într-o barcă lîngă navă...

Au mai stat o zi de gardă. Scafandru Ilghe Ion terminase de astupat găurile. S-a spălat bine santina, apoi s-a turnat ciment peste toate spărturile.

Cam asta a fost tot. Ba, a mai fost ceva: un ordin de front, prin care comandantul mulțumea celor trei marinari pentru abnegația cu care și-au dus la îndeplinire misiunea de luptă cu vitregiile mării. Și încă ceva: cei doi matrozi majori sînt astăzi cartnici, iar semnul onorific „tehnician de frunte”, care strălucește pe pieptul cartnicului major Bîtică Gheorghe, ne vorbește despre faptele lui vrednice de laudă.

Muncitorii de la fabrica de chimicale Nissan Ji au lăsat lucrul, pentru a participa la una din puternicele demonstrații organizate de Comitetul pentru Apărarea Păcii din Japonia.

„Nu vrem război!”, „Cerem interzicerea bombeii cu hidrogen!” Sub aceste lozinci demonstrează și tineretul japonez din uzine și întreprinderi.

PENTRU CA HIROȘIMA...

de Hirano IOSITARO

secretar general al Comitetului Japonez pentru Apărarea Păcii.

Încercarea ocupanților de a transforma și localitatea Myoghi într-o bază militară n-a reușit. Ea s-a lovit de rezistența dirză a maselor populare. În fotografie: populația își manifestă bucuria pentru această izbândă.

Trebuie ca cineva să ficutreierat orașele și satele Japoniei în zilele premergătoare Adunării Mondiale a Păcii de la Helsinki, pentru ca să fi văzut cu câtă însuflețire luptă poporul japonez pentru nobila cauză a păcii.

În acele zile, se înciasese parcă o prietenească întrecere între mii de echipe de bărbați și femei, care strîngeau semnături pe Apelul de la Viena, și grupurile de tineri și vîrstnici, care vindeau acele originale cărți poștale, lansate de Comitetul Japonez pentru Apărarea Păcii, în scopul de a aduna suma necesară pentru acoperirea cheltuielilor de drum ale celor 70 de delegați japonezi, ce urmau să plece la Helsinki. Pe aceste „bilete ale păcii” se putea citi: „Cumpărătorii unei cărți poștale acoperă cheltuiala ce trebuie s-o jacă un delegat pentru a străbate 100 de metri din drumul spre Helsinki”. Zecile de mii de asemenea cărți poștale cumpărate de oamenii simpli din Japonia au asigurat succesul deplin al acestei frumoase inițiative, care face parte din lupta curajoasă pe care poporul nostru o duce pentru independență națională și pace, împotriva refacerii mașinii de război a samurailor niponi și a ocupanților americani care vor să aducă noi nenorociri pe capul mult încercatului popor japonez.

Există încă oameni care se miră cînd aud că pe teritoriul

Japoniei, care este format numai din insule, există sau se construiesc în prezent 850 baze militare americane. Dar aceasta e realitatea. Printre aceste baze, se numără zeci de aeroporturi, porturi maritime militare, poligoane, amplasamente pentru baterii de artilerie antiaeriană, cazărmi, depozite de muniții, baze de aprovizionare și instalații radar.

Semnarea acordului cu privire la încetarea războiului în Coreea a constituit o mare victorie a forțelor păcii în lumea întreagă. Dar armata americană, care a suferit în Coreea o înfrîngere grea, a trecut de atunci la intensificarea construcției bazelor militare în Japonia. Politica imperialistilor constă în a înarma pe Li Sîn Man și a menține o situație care să le permită reluarea agresiunii în orice moment. Concomitent cu aceasta, este reînviat militarismul japonez, în vederea folosirii lui în scopuri agresive în Asia. Dar în fața tuturor acestor uneltiri împotriva păcii, se ridică în Japonia puternice forțe populare, care tind să se unească într-un front unit al partizanilor păcii.

Vicepreședintele S.U.A., Nixon, a declarat nu demult că adoptarea Constituției pașnice a Japoniei, care interzice remilitarizarea Japoniei, ar fi fost o greșeală. El a insistat ca să se treacă grabnic la crearea unei așa-zise „armate de autoapărare” japoneze.

Aproape o jumătate milion de oameni au participat la puternică demonstrație populară pentru pace care a avut loc la Tokio la 26 mai. Mulțimea adunată în parcul Meiji Shrine a luat parte la miting, în ciuda ploii torențiale din acea zi.

Cînd însă poporul și-a dat seama această „armată de autoapărare“ să fi în fapt un instrument de presiune și că în felul acesta va încălca litera noii Constituții, unci a luat ființă în Japonia asociația pentru apărarea Constituției“. Iată unul din răspunsurile pe care le-a dat poporul aceluia care refac militașmul nipon.

Mișcarea împotriva fabricării, ocării și folosirii de bombe atomice sau cu hidrogen și împotriva efectuării de experiențe cu aceste me a cuprins toate păturile populației japoneze. Pînă și oamenii care se împăcau mai înainte cu teoria „reînarmării pentru autoapărare“ au înțeles că această autoapărare nu înseamnă de fapt cît agresiune și că soldații japonezi, trimiși peste hotare, vor feri, înghițind „pulgerea mortală“ a bombelor atomice pe cîmpurile de luptă. Ei au început să-și schimbe pe dată părerile, au început să ridică proteste împotriva reînarmării și a construirii de baze militare.

Camera Inferioară și Camera Conclerilor din parlamentul japonez au adoptat o rezoluție de protest împotriva folosirii bombelor atomice și cu hidrogen, împotriva experiențelor cu aceste bombe și au trimis această rezoluție Organizației Națiunilor Unite. Mișcarea împotriva armei nucleare se desfășoară cu intensitate în toată țara. A fost creat un organ comitet, format din reprezentanți ai tuturor organizațiilor luptătoare pentru pace, care ține evidența mînaturilor strînse. O serie de organizații, printre care Consiliul

de știință, Societatea meteorologilor, Societatea fizicienilor și altele au adoptat rezoluții cu privire la interzicerea armei atomice și la folosirea energiei atomice în scopuri pașnice.

Acum cîțiva ani, Consiliul de știință adoptase numai hotărîrea de a nu efectua cercetări științifice în scopuri de război; în prezent, el protestează deschis împotriva folosirii bombelor atomice și insistă asupra folosirii energiei atomice în scopuri pașnice. Societatea meteorologilor japonezi se pronunță împotriva folosirii cercetărilor meteorologice pentru nevoile armatei americane, și cere schimburi de date meteorologice cu China Populară și Uniunea Sovietică. Dar nu numai asemenea organizații au la baza lor aceste principii. Masele populare japoneze cer din ce în ce mai stăruitor să se stabilească relații de prietenie și colaborare între Japonia și Uniunea Sovietică.

Atunci cînd, în portul japonez Siodzava, a ancorat vasul sovietic „Maxim Gorki“, pe chei s-a desfășurat un miting la care au luat parte muncitori din portul Siodzava, locuitori din oraș, pescari, surori de caritate de la spitalul din apropiere și membri ai Asociațiilor de prietenie japo-sovietică și japo-chineză. Corul japonez a executat cîntecele „Katiușa“, „Troica“ și altele. Marinarii sovietici, adunați pe puntea vasului, au salutată cu căldură pe cei care le-au făcut o asemenea primire și le-au oferit daruri în semn de prietenie. Cu toate că autoritățile americano-japoneze au

Un grup de gospodine din Tokio s-au adunat să discute probleme legate de lupta pentru pace, pentru un trai mai bun.

interzis marinarilor sovietici coborîrea pe țarm, ei n-au reușit să împiedice totuși manifestarea sentimentelor de prietenie ale reprezentanților celor două popoare.

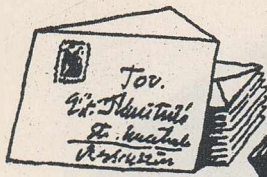
Tot astfel, nimic nu poate împiedica poporul iubitor de pace al Japoniei să-și desfășoare cu și mai multă îndrîjire lupta dreaptă și curajoasă împotriva revanșarzi-

lor niponi și a protectorilor lor care vor să transforme Japonia în trambulina unei noi agresiuni în Extremul Orient.

Acțiunile eroice ale luptătorilor pentru pace din Japonia arată cît de lipsite de perspectivă sînt planurile războinice ale aceluia care vor cu orice preț o nouă Hiroshima, un nou Bikini.

...SĂ NU SE MAI REPETE!

Răspundem cititorilor

VIITORUL SATELIT ARTIFICIAL AL PĂMÎNTULUI

Cunoșcutul astronom sovietic V. Ambar-tumian, (la mijloc), împreună cu un grup de colaboratori.

Tov. Nedelcu Ioana, Stănescu Liliana și Roș Rodica, elevs la Școala de fete nr. 2 din București, ne-au rugat să publicăm câteva amănunte cu privire la pregătirea construirii în U.R.S.S. a unui satelit artificial al pământului. Pentru aceasta ne-am adresat tov. profesor dr. Călin Popovici.

Prima etapă în comunicațiile noastre cu corpurile cerești a fost realizată: trimiterea unor unde radioelectrice spre lună și recepționarea radioecoului. Care va fi etapa următoare? Nu demult, am aflat cu toții din ziare, că în Uniunea Sovietică se pregătește realizarea unui satelit artificial al pământului, dincolo de limita atmosferei, care va fi un fel de post de observație înaintat și de escală pentru zborul mai îndepărtat, spre lună sau spre alte planete.

Se va transpune astfel în fapt ideea savantului sovietic Tsiolkovski, emisă încă acum 30 de ani, asupra construirii unui satelit artificial al pământului.

Academia de Științe a U.R.S.S. acordă o mare importanță problemelor legate de comunicațiile interplanetare. Ea a instituit un premiu pentru lucrările care

aduc contribuții însemnate la rezolvarea acestor probleme. De curând, s-a constituit și o comisie pe lângă Consiliul Astronomic al Academiei de Științe a U.R.S.S., care să coordoneze lucrările ce se întreprind în această direcție. Dintre membrii comisiei fac parte astronomi de vază ca V. Ambar-tumian și P. Parenago, fizicienii renumiți ca P. Kapița, precum și alți oameni de știință, de alte specialități. O sarcină imediată a comisiei este, așa cum am spus, organizarea lucrărilor pentru înființarea unei stații de observație pe un satelit artificial al pământului.

Se știe că dacă un corp este proiectat de pe pământ cu 11 km pe secundă, el părăsește pentru totdeauna sfera de atracție a pământului. Dacă, însă, viteza lui este ceva mai mică, el descrie în jurul pământului o orbită mai mult sau mai puțin turtită, după cum viteza sa este mai mare sau mai mică și devine un satelit artificial al pământului. La o viteză de 8 km pe secundă, el va descrie o orbită circulară în jurul pământului și, fără a i se întreprinde mișcarea cu vreo forță oarecare, nu va mai cădea niciodată pe pământ.

În această acțiune, trebuie însă, bineînțeles, să se țină seama de rezistența opusă de aer, de încălzirea prin frecare cu aerul la viteze atât de mari etc. De aceea, satelitul despre care vorbim va trebui să fie construit cam de la 1000 km departe de suprafața pământului, dincolo de limita atmosferei, care se întinde până la circa 200 km. La o astfel de înălțime, satelitul artificial ar descrie un ocol în jurul pământului în mai puțin de două ore.

Până astăzi au fost deja trimise rachete la înălțimi de patru-cinci sute de kilometri. Din păcate, însă, nu li s-a putut imprima o viteză de 8 km pe secundă, sau de aproape 30.000 km pe oră, ca să nu mai cadă pe pământ, ci doar a treia parte din

această viteză. Realizarea acestei viteze este însă o problemă tehnică pe care în special utilizarea pașnică a energiei atomice o va rezolva în curând; căci, am spus, în ce privește rachetele s-a reușit să se realizeze viteze doar de 3-4 ori mai mici, folosindu-se combustibil lichid. Pe lângă această problemă, mai sînt și alte numeroase detalii tehnice de construcție, care vor trebui să fie puse la punct înainte ca satelitul artificial să poată fi lansat.

Condițiile pe satelitul artificial vor fi foarte deosebite de acelea de pe pământ. În primul rînd, acolo va lipsi atmosfera; se va reduce la o treime atracția pământului, vor abunda razele ultraviolete, vor fi variații mari de temperatură etc. Desigur că la început această stație cosmică va fi deservită doar de aparate automate. Multe observații se vor putea face acolo, observații care nu se pot realiza pe pământ din cauza atmosferei și a altor condiții neprielnice. Se vor putea înregistra, spre exemplu, radiațiile ultraviolete ale astrilor, ca și undele lor radioelectrice mai lungi de 15-20 m sau mai scurte de 1 cm. Se vor putea studia amănunțit razele cosmice primare, se vor obține observații detaliate despre suprafețele planetelor, imaginile lor nemai-fîind tulburate de agitația atmosferei etc. Astronomii au și făcut un plan amănunțit de observații care vor fi întreprinse de pe satelitul artificial!

Lipsa aerului și micșorarea puterii de atracție a pământului pe satelit, precum și alte condiții noi vor permite folosirea acestuia drept platformă intermediară pentru zborul mai îndepărtat, spre lună și planete, de pe acest satelit fiind necesare viteze mai mici de lansare decît de pe pământ. De asemenea, satelitul artificial va folosi pentru scopuri imediat practice. Astfel el va fi o minunată stație intermediară de retransmisie pentru televiziune etc.

în Andorra. Totuși, existența unor vechi fierării, aflate astăzi în ruină, dovedește că în trecut fierul, argintul și plumbul — care se găsec în subsol — erau prelucrate și aci. Exportînd azi lînă, produse lactate, mangai și tutun, Andorra importă alimente și produse industriale.

Organul reprezentativ local, care se îngrijește de treburile obștești, este consiliul general,

alcătuit din 24 membri, a pe o perioadă de 4 ani de cî capii de familie din comu La fiecare doi ani, jumătate componența consiliului este i leasă. Puterea executivă e exercitată de un Prim Sin și de un loctitor al acesti Pe plan internațional, publica Andorra este cunosca ca o regiune neutră, sub pro toratul general franco-span

CIVILIZAȚIA MAYA

Prin materialul de mai jos, scris de tov. I. Vlăduțiu, secretar științific al Muzeului Național de Antichități, răspundem tov. C. Gheorghe, din Turnu-Măgurele, reg. București, care ne-a pus întrebarea: „Ce este civilizația maya?”

Cu foarte mult timp înainte de descoperirea Americii de către europeni, în America centrală, pe teritoriul de astăzi al Mexicului, Guatemalei și Hondurasului, trăia o veche populație de agricultori care a creat o înaltă și bogată cultură — strămoșii poporului maya de azi. Istoria acestuia se împarte în două: perioada Imperiului vechi, care a durat pînă în secolul al IX-lea al erei noastre, cînd maya trăiau pe teritoriul Guatemalei de azi, și perioada Imperiului nou, cînd s-au mutat în Yucatan.

Încă la începutul erei noastre, poporul maya a întemeiat orașe-staț și a creat monumentale opere de artă, arhitecturale și sculpturale, dintre care multe au fost găsite în dărîmăturile trecutelor orașe. Cele mai frumoase dintre construcțiile ridicate de acest popor — cu adevărat mărețe — sînt piramidele în formă de trepte, în vîrful cărora se construiau temple sau clădiri mari de piatră, compuse din câteva zeci de camere și aparți-

chinezilor, babilonienilor Maya foloseau cîteva sute semne (aproximativ 450), relict slab stilizate, astfel că obiect înfățișate — plantă, animal, p ale corpului — se pot recunoa destul de ușor. „Hirtia” de s era coaja de copac sau pie de căprioară, argăsită.

Scrierea era răspîndită nu printre preoți, iar textele au caracter istoric, științific, ritu cuprinzînd uncoiri mituri, diții, cîntece epice etc. Cu te strădăniile depuse, scrierea m nu a putut fi descifrată pînă ac în întregime; cercetătorii continuă însă cu răbdare mur așa cum face I. V. Knoch care, în ultimii ani, a obți succese remarcabile.

An spus că maya era un pc de agricultori; plante răspî azi pe tot globul — cum porumbul, pătlăgelele roșii, caoa, tutunul — au fost culti de el din cele mai vechi timp Din necesități ce au derivat di în ideetificarea lucrării mîntului, o deosebită dezvoltat a luat-o la acest popor as nomia. Ca urmare a unor ir lungate observații, el și-a c la începutul erei noastre un lendar. Potrivit lui, anul împărțit în 18 luni a cîte de zile, la care se mai adău 5 zile; denumirile lunilor e strîns legate de munie agric ca, de pildă: Tun—semăna Moli-culesul etc.

ANDORRA

Tov. Lipca Ștefan, din Tg. Mureș, ar dori să afle unele date despre Andorra. Îi satisfacem dorința, publicînd documentarul de mai jos:

Andorra, al cărui nume oficial este „Lesualleés et Suzerainetés”, este un stat minuscule, situat de-a lungul munților Pirinei, într-o vale umbrată de culmile înalte de peste 2500 m ale acestor munți; este cuprinsă de jur împrejur de teritoriile Franței și ale Spaniei, fiind cu totul dependentă de aceste țări. Are o suprafață de numai 450 km² și o populație, care, potrivit recensămîntului din 1940, însumează puțin peste 6000 de suflete. Limba vorbită este catalana, dialect care se vorbește în Catalonia (Spania). În enciclopediile străine se remarcă faptul că micimea teritoriului Andorrei și numărul redus al locuitorilor săi nu au împiedicat ca aceștia să fie cunoscuți de-a lungul secolelor ca oameni iubitori de libertate și independență.

În ce privește istoria Andorrei, primele mențiuni despre existența sa ca teritoriu care se conduce singur, dar supus suzeranității episcopului din Urgel (Catalonia), se referă la anul 805. De-a lungul

veacurilor, comunele libere de păstori au luptat deseori împotriva tendințelor cotorpitoare ale feudailor francezi și spanioli. Andorra a folosit lupta între acești suzerani ai săi, căutînd să-și păstreze independența.

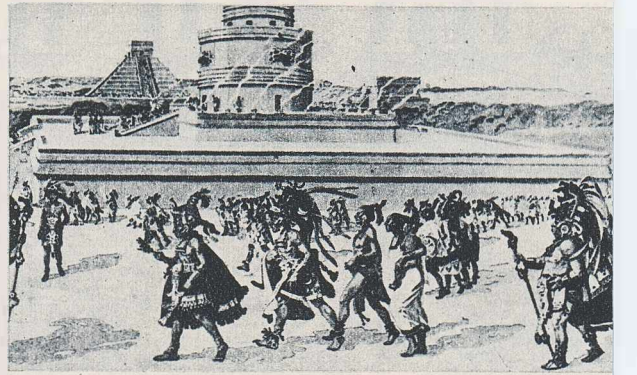
În 1793, Franța a renunțat la drepturile feudale asupra Andorrei, pentru puțină vreme însă, deoarece în 1806 protectoratul francez a fost restabilit. Din 1882, el este exercitat prin persoana prefectului departamentului Pirineiilor de răsărit, sub al cărui control se află poșta, telegraful și învățămîntul public din Andorra. Protectoratul spaniol este exercitat prin episcopul din Urgel.

În trecut, Andorra plătea un tribut mare Franței și Spaniei; în prezent, tributul este mai mult simbolic. Dependența acestei țărișoare față de vecinii săi este ilustrată prin faptul că atît monedele, cît și timbrele poștale ale celor două țări au drept de circulație pe teritoriul ei. Puterea judiciară este de asemenea exercitată de un vicar spaniol și unul francez, care desemnează alternativ cîte un judecător civil. În competița tribunalului intră numai chestiunile civile.

Capitala țării este orașul Andorra-La-Vieja, cu o populație de... 700 locuitori.

Doă șosele asfaltate leagă această țară de lumea exterioară. Din munții înalți, torențe vijoase se scurg în văi, se împreunează și formează râul Valira, ce se varsă, la rîndul său, în Segre, afluent al fluviului Ebru. Clima Andorrei se caracterizează prin ierni nu prea aspre, prin veri răcoase și prin ploți abundente într-o mare parte a anului. Trecătorile dintre munți sînt acoperite de zăpadă opt luni pe an. Locuitorii Andorrei se ocupă mai mult cu păstoritul. Pe lângă aceasta, ei cultivă orzul, secara și, mai puțin, grîul, care n-are cele mai favorabile condiții de creștere. Ei se îndeletnicesc, de asemenea, cu legumicultura și cu cultivarea tutunului, iar ca meșteșug auxiliar, cu fabricarea mangalului. Nu se poate vorbi de o industrie

Pe harta de mai jos, putem vedea unde este situată Andorra.

Pictură reprezentînd unul dintre cele mai mari observatoare astronomice pe care civilizația maya le-a construit în Yucatan.

nînd, desigur, claselor înstărite. Scările ce duceau în vîrful piramidelor, ca și pereții clădirilor, coloanele și pietrele comemorative erau adesea împodobite cu reliefuri și sculpturi minunate. La fel de frumoase, sînt și picturile murale ale străvechilor construcții, picturi printre care se numără cele descoperite în ruinele de la Vașakunt, Bonampak și în alte orașe din Yucatan.

În general, în operele de artă erau înfățișate cei bogăți, preoții, războinicii, precum și scene războinice, momente ca: aducerea birului, aducerea jertfelor etc. Scrierea maya datează aproximativ din primele secole ale erei noastre; ea este hieroglifică și, în principiu, nu se deosebește de scrierea hieroglifică a egiptenilor,

În ce privește religia ace vechi popor, ea reprezenta cult al marilor zei ai forți naturii; pentru asigurarea recolte bogate se organizau p nice, ceremonii, aduceri de je

Toată bogăția nepretuită culturii maya a căzut mai tî pe rugul inchiiziției span: Călugării catolici au d uriașe eforturi pentru a dist monumentele de artă „păgî ale căror pietre le foloseau material de construcție. Dai toate eforturile depuse de c gării catolici și, mai tî de-a lungul a trei secole, de gimul colonial, cultura popor maya nu a putut fi stearsă istorie. Maya păstrează pînă cu sfîntenie tradițiile miler sale arte, cultura și obiceiur străvechi.

Tineretul patriei noastre

concursul de portrete fotografice organizat de revista „Flacăra” și Centrul de Producție Cinematografică

Probleme ale portretului fotografic

Desigur că nu există amator care să nu încercat să-și fotografieze rudele sau prietenii. Dar de multe ori, mai ales la început, rezultatele obținute nu au fost dintre cele mai mulțumitoare. Aceasta, însă, nu trebuie să-l descurajeze pe amator. Ca în orice meșteșug, și în fotografie există un număr de reguli și principii de care trebuie să se țină seama. Bineînțeles că fotografia trebuie, în primul rând, să posede anumite calități tehnice: să fie just expusă, să fie clară, să nu fie mișcată, să nu aibă defecte sau zgîrieturi, să fie corect dezvoltată și copiată, să nu prezinte deformări ale feței sau ale corpului. Acestea nu sînt decît cele mai elementare condiții. Cu atenție și grijă, și psurile acestea tehnice se înlătură după o perioadă relativ scurtă de experiență.

În afară de această latură tehnică, fotografia de portret trebuie însă neapărat să aibă calități artistice. Fără prezența lor, fotografia nu poate interesa decît doar ca probă de aparat sau de film. Fotografia, când se ridică pe culmile artei, devine o formă specifică de înțelegere, de cunoaștere a realității, pe care o oglindește în mod veridic în imagini artistice. Fotografia de artă nu este o copie fidelă, „fotografică”, a realității înconjurătoare; prin felul în care este concepută, prin alegerea unghiului, a cadraturii, luminii, momentului, prin ceea ce intră în cadru și ceea ce e lăsat în afara lui, prin relația între prim-plan și fond și prin multe alte mijloace, se manifestă concepția despre lume, puterea de înțelegere, sensibilitatea celui care face fotografia.

Deci, o condiție esențială pentru realizarea unui portret valabil este cunoașterea profundă a celui care va fi portretizat, a rolului și legăturii sale cu societatea în mijlocul căreia trăiește și existența unei păreri, a unui sentiment față de el. Multe fotografii pe care le vedem chiar și în vitrinele celor mai buni fotografi profesioniști e apar atât de convenționale, atât de șablon, numai pentru că realizarea lor nu are la bază o concepție înaintată, cunoașterea adevărată a „clientului” sau vreun sentiment față de el. În cel mai bun caz, portretistii profesioniști merg pe linia unei umușeți convenționale tip „jurnal de modă”, și nu îi fac pe clienții lor să pară mai „interesanți”, întrebându-și efecte pur formale.

O calitate specifică a fotografiei — spre deosebire de pictură — este aceea că are posibilitatea să surprindă într-o mai mare măsură viața „pe viu”, din mișcare; de aceea, se recomandă ca fotografiile de portret să poarte amprenta acestei spontaneității, să aibă un caracter de instantaneu, de surprin-

dere a unui moment semnificativ din continuă mișcare a vieții. Pe de altă parte, problema mediului nu trebuie să fie înțeleasă îngust, mecanic; de exemplu, un strungar nu trebuie să fie neapărat înfățișat la strung, un biolog la microscop sau un violonist cu vioara în mînă. Există zeci și zeci de posibilități ca mediul să fie redat într-un mod subtil, original și în același timp sugestiv, fără a recurge la soluții simpliste. Realizarea unui portret fotografic, ca și realizarea oricărei opere de artă, cere multă gîndire și asupra conținutului de idei pe care trebuie să-l exprime, cît și asupra formei plastice în care este exprimat acest conținut.

În același timp, trebuie să ne ferim de a forța, a încălca subiectul fotografiei. Să presupunem că ni se va cere să realizăm un portret fotografic pe tema: un tînăr frezor, calificat la locul de muncă cu trei ani în urmă, se gîndește la o inovație pentru accelerarea procesului de frezare. Exemplul este, desigur, exagerat; l-am folosit, însă, pentru a arăta absurditatea formulării temelor de o asemenea manieră: într-adevăr, toate elementele înșirate mai sus nu pot forma obiectul unei imagini artistice plastice și nu reprezintă decît o vulgarizare iefină, o sărăcire a vieții. La portretul fotografic trebuie evidențiat esențialul, trăsăturile adînci, mari, fără a cădea însă într-o redare schematică. A înțelege just posibilitățile și limitele pe care le are portretul fotografic înseamnă a nu aborda teme care nu au sorti de reușită sau care, în cel mai bun caz, duc la portrete încărcate, greu de înțeles.

Surprinderea pe viu a mișcării, care este atât de specifică fotografiei, nu trebuie să fie lăsată la voia întâmplării. Ea presupune, în primul rînd, o adîncă cunoaștere a celui portretizat și existența unei concepții clare despre el, pentru că nu orice mișcare a unui om îl caracterizează. De asemenea, trebuie să știm că orice mișcare are momente mai mult sau mai puțin caracteristice pentru redarea trăsăturilor esențiale ale celui portretizat.

Deci, fotograful portretist nu trebuie să-și pună numai problema de redare a unei asemănări pur fizice, de găsire a acelor unghiuri de fotografiat și plasări ale personajului care să-i înfățișeze cît mai bine obrazul sau corpul, ci, prin folosirea mijloacelor de expresie pe care le are la dispoziție, prin împletirea lor, să adîncească tema sa, să înfățișeze nu numai chipul exterior, dar și ceea ce este esențial în lumea sufletească și în gîndirea lui.

Aci s-au enunțat doar cîteva dintre problemele referitoare la portretul fotografic. Vom reveni asupra lor — cît și asupra altora, cum este cea a compoziției, căutînd să intrăm mai în amănunt. Credem că ele vor folosi participanților la concurs. Tema concursului nostru — „Tineretul patriei noastre” — oferă largi posibilități fotograficilor din țară ca să înfățișeze în imagini cu mare forță de generalizare acele chipuri de tineri însuflețiți de entuziasmul mersului înainte spre socialism. Fără îndoială că acest concurs, și concursul de fotografii turistice care are loc în același timp, precum și discuțiile duse în jurul acestor două evenimente fotografice, vor contribui la ridicarea nivelului fotografiei artistice de noi, transformînd-o într-un factor puternic al revoluției culturale din țara noastră, într-o armă de luptă pentru construcția socialismului.

Eugen IAROVICI
conferențiar universitar

Lucruri pozitive și negative în portrete

Cele două fotografii alăturate au marea calitate că ne spun multe despre un tînăr muncitor din R.P.R. Mai ales din fotografia-bust reies trăsături cu o largă putere de generalizare despre chipul tînărului de azi din țara noastră: privirea limpede și hotărîtă, dinamism în mișcare și, în ace-

lași timp, o curățenie sufletească prin care acest tînăr ne devine drag. În cealaltă fotografie, tînărul muncitor ne este prezentat la locul de muncă împreună cu maestrul lui; această fotografie este mai slabă ca realizare. În primul rînd, nu este neapărat necesar, în conformitate cu regulamentul concursului, ca în fotografia în care se arată corpul întreg să existe și o altă persoană. Aci fotograful a vrut să sublinieze tineretea lui Hurju și să precizeze munca sa. La fotografiile corp întreg, fondul joacă un mare rol. La cea despre care vorbim, fondul nu contribuie la ridicarea valorii fotografiei. Era mult mai bine dacă fondul reprezenta construcția care se înalță cu ajutorul tînărului muncitor și dacă momentul ales ar fi fost un moment mai caracteristic, de efort mai mare. De remarcat la bust faptul că cadrul este just, lăsîndu-se mai mult spațiu în față. Se dă astfel parcă o perspectivă gîndurilor celui portretizat și se evită o plasare centrală în cadru, care ar fi frînt din dinamismul pe care trebuie să-l exprime fotografia. Fondul este neclar și, prin ceea ce conține, supărător.

În general, aceste două fotografii sînt o realizare pozitivă.

Răspunsuri la întrebările cititorilor

— Tov. V. Dumitrașcu, din Orașul Stalin, ne întreabă ce film este preferabil să întrebuițeze la portret.

Răspuns: e preferabil să folosiți filmul pancromatic, pentru că acesta redă mai bine culorile pielii, ochilor, părului și buzelor. La filmul ortocromatic, buzele ies prea negre și dacă subiectul are ochi albaștri, aceștia vor ieși prea spălăciți. Pe de altă parte, la filmul ortocromatic, orice impuritate a pielii iese mult exagerată.

— Tov. Maria Popa, din Cluj, se plînge că portretele făcute în plin soare au ieșit prea contrastate. Întrebă ce să facă pentru a evita pe viitor acest lucru.

Răspuns: pentru a evita contrastele prea mari, aveți trei soluții principale: 1) expuneți pe umbre și nu pe lumini, adică mai lung; 2) întrebuițați la dezvoltare un revelator egalizator, de preferință microgranular; 3) cu ajutorul unei suprafețe albe, îndreptați lumina reflectată pe partea umbră a feței.

Sfaturi practice

— Evitați să faceți fotografii de portret la timpul orelor de prînz, în plin soare. Lumină soarelui, venind drept de sus, provoacă umbre închise peste ochi, sub nas, gură și ărbie, deformînd astfel fața celui fotografiat.

— La portretul-bust nu abuzați de claritate și adîncime. O ușoară neclaritate pe fond poate mai bine evidenția subiectul.

— Citiți broșura apărută în Mica Bibliotecă critică, „Principiile esteticii marxist-leniniste” de P. Troțimov, I. Borev, V. Vanslov și A. Skaterscikov.

— Nu faceți din mînă fotografii de portret și expunere mai mare de 1/25 din secundă.

Peste 700.000 de participanți la prima etapă a întrecerilor din cadrul Concursurilor Sportive ale Tineretului: iată darul pe care masele de sportivi din țara noastră l-au adus celui de-al V-lea Festival, de la Varșovia. Pretutindeni, tinerii s-au avântat cu dragoste în întrecerile de atletism, ciclism, fotbal, înot, popice, tir, șah, volei,

handbal, oină sau trîntă. Iată numai câteva exemple: în orașele și satele regiunii Cluj, numărul celor care au participat la aceste întreceri a depășit cifra de 100.000. În orașul București, peste 75.000 de tineri muncitori și muncitoare s-au întîlnit pe terenurile de sport. Succese asemănătoare au fost obținute și în regiuni ca Oradea (peste 45.000 de participanți), Iași (78.000 de participanți), Regiunea Autonomă Maghiară (51.000 de participanți) etc.

Concursurile Sportive ale Tineretului au însemnat pentru sute de mii de tineri un minunat prilej de a se apropia tot mai mult de sport. Dacă pentru buna organizare și desfășurare a întrecerilor au muncit cu însuflețire toți activiștii sportivi din colective, asociații, comitete C.F.S. etc., cu aceeași dragoste și entuziasm au muncit și cei care au luat parte la întreceri. Trebuiau amenajate noi baze sportive ori terenuri de fotbal, de volei, bazine de înot, poligoane de tir etc. Și munca avîntată a tinerilor a avut un rezultat minunat: peste 2.700 de noi baze sportive simple au fost amenajate în acest timp. Tinerii din regiunea Iași se mîndresc acum cu 491 de noi terenuri de sport; cei din regiunea Ploiești, cu încă 449; cei din regiunea Arad, cu încă 279; cei din regiunea Timișoara, cu încă 220...

Pe pieptul multora dintre participanții la întrecerile din cadrul Concursurilor Sportive ale Tineretului, strălucia insigna G.M.A. Dar printre ei, erau și dintre acei care aveau numai câteva norme trecute. Acum, pe carnetele de aspirant ale altor mii de tineri sînt trecute și normele de atletism, tir, volei, fotbal, înot etc. În regiunile Craiova, Suceava, Galați, Baia Mare, Arad, Bîrlad sau București, numeroși tineri au devenit acum noi purtători ai insignei G.M.A.

Concursurile Sportive ale Tineretului au prilejuit, de asemenea, mărirea și întărirea colectivelor noastre sportive și, în același timp, remarcarea unui mare număr de elemente talentate care au obținut performanțe valoroase. Totodată, a crescut numărul fetelor antrenate în mișcarea sportivă.

Concursurile Sportive ale Tineretului au constituit o măreață manifestare sportivă a tineretului din patria noastră, o nouă dovadă a dorinței lui fierbinți de a întîmpina minunata sărbătoare a tineretului lumii de la Varșovia cu cît mai numeroase succese, cu cît mai multe victorii.

Sportivii patriei noastre sînt fericiți să adauge acest succes darurilor pe care tineretul lumii le închină cu dragoste Festivalului de la Varșovia.

D. GÎRLEȘTEANU

Zeci și zeci de mii de tineri s-au întîlnit în spectaculoasele partide de fotbal. Învingși sau învingători, ei au trăit împreună clipe de tinerescă bucurie. Și mulți s-au gîndit că acest prim pas în practicarea sportului îi va duce, mîine, pe stadioanele cu tribune mari, cu zeci de mii de spectatori...

DIN TAINILE MATERIEI

ORIZONTAL: 1) Cea atomică este folosită pentru producerea reacțiilor nucleare înlănțuite — Prefix folosit în chimia organică pentru a indica, în seria benzenică, derivații disubstituiți în 1,3 — Simbolul elementului cu nr. atomic 33. 2) Cinstit — Orice element al cărui nucleu atomic e instabil și se dezintegrează spontan, emițînd radiații. 3) A contesta — Ilustru savant francez, specialist în fizica atomică și cunoscut luptător pentru folosirea energiei atomice în scopuri pașnice (2 cuvinte). 4) Prefix folosit în știință și tehnică pentru a indica numeralul trei — Generator bazat pe energia obținută prin dezintegrarea nucleelor atomice. 5) Și (latinește) — A curăța țesături — ...de France, provincie în Franța. 6) Evidențiere — Simbolul elementului cu nr. atomic 20 — Piatră acră. 7) Moneadă norvegiană — Prin folosirea în scopuri pașnice a energiei atomice, și acestea vor fi puse în mișcare prin dezintegrarea nucleară — Perete protector care absoarbe radiațiile, în vederea evitării acțiunii lor. 8) Înmulțit — Pentru — Aranjate. 9) Forța de legătură între doi atomi ai unei molecule — Pronume — Simbolul elementului cu nr. atomic 44. 10) A rugini — Salariu — Intenționat. 11) Elementul cu nr. atomic 79 — A amărî — Curat. 12) Simbol standardizat pentru anumite oțeluri — Prea sensibil — Suflă zefirul. 13) Ciolănos — Aparat care servește la obținerea particulelor elementare ce se întrebunțează la bombardarea și dezagregarea atomilor. 14) Element bun conductor de căldură și electricitate — Genialul savant rus care a alcătuit tabloul periodic al elementelor.

VERTICAL: 1) Ilustru savant sovietic, laureat al Premiului Stalin pentru lucrări în domeniul fizicii marilor energii — Fizician german (1787-1854) care a descoperit teoria matematică a curenților electrici. 2) Proprietatea corpurilor de a se opune schimbărilor de mărime sau de direcție a vitezei — Fixat în jurul unui ax. 3) Cele ale naturii și societății au caracter obiectiv, oamenii le pot cunoaște și folosi, dar nu le pot desființa — Aparat pentru deplasarea unor greutăți, de obicei pe verticală — Literă din alfabetul cirilic. 4) Astfel — La revedere — A

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1	P	I	L	A	M	E	T	A	R	A	S				
2	O	N	E	S	T	R	A	D	I	O	A	C	T	I	V
3	N	E	G	A	J	O	L	I	O	T	C	U	R	I	E
4	T	R	I	T	E	R	M	O	N	U	L	E	A		
5	E	T	B	E	R	I	A	I	L	E	C				
6	C	I	T	A	R	E	C	A	A	L	A	U	N		
7	E	R	M	A	S	I	N	I	E	C	R	A			
8		O	R	I	P	T	S	O	R	T	A	T			
9	V	A	L	E	H	T	A	D	A	I	R				
10	O	X	I	D	A	B	E	A	F	A	V	O	I		
11	A	U	R	C	A	T	R	A	N	I	A	U			
12	O	T	E	M	O	T	I	V	A	D	I	E			
13	H	O	S	O	S	C	I	C	L	O	T	R	O		
14	M	E	T	A	L	M	E	N	D	E	L	E	E	V	

transforma un curent electric alternativ într-unul continuu. 5) A sfîrși — Termen pentru moleculă-gram. 6) Compozitoare din R.P.R. — Exprimarea unei funcțiuni trigonometrice. 7) Greșeli — Curățat. 8) Tradus — Principii morale. 9) Salut — Simbolul elementului cu nr. atomic 99 — Mare naturalist englez (1809-1882) întemeietor al biologiei materialiste și al teoriei materialiste despre originea și evoluția speciilor (W=V). 10) Grup de atomi încărcăți cu electricitate — Sint (pop.) — Notă muzicală — Simbolul

unui element absorbant electroni folosit în pila atomică, element cu nr. atomic 48. 11) Parte a gîntului — Laude trîmbița. 12) A scurta o reacție mică prin adăugirea unei substanțe — Zeu. 13) Unele croitorului (art.) — Hînic — Fire. 14) A filtra Creații. 15) Întreprindere Industrială Alimentară — Elementul cu nr. atomic — Olimpia Vasilescu. Bogăție — Particulă ementară folosită la bombardarea nucleelor atomice pentru dezintegrarea acestora.

SOLUȚIA STUDIULUI DE RADU VOIA

Prin 1...Rg3! negrul sacrifică nebulon pentru a încerca să obțină remiza prin șahul perpetuu al turnului. Nu este bine 1...R:g2 (din cauza 2. Dg5+) 2. Dd6+ (2. Dg5+? Ig4 3. Dd2 remiză) 2...Rh4 3. D:g6 (Acum regele negru este „pat” și începe seria șahurilor turnului) 3...Td4+ 4. Rc7f1 (Singularul cîmp. La 4. Re7? Td7+ șah etern); sau 4. Rc8? Tc4+ 5. Rb7 Tb4+ 6. Ra6 Ta4+ remiză) 4...Tc4+ 5. Rb6l Tb4+ 6. Rc5l Tc4+ 7. Rd5 Td4+ 8. Re5 Td5+ 9. Re4 Te5+ (9... Td4+ 10. Re3! și câștigă) 10. Rf3 Tf5+ (10... Te3+ 11. Rf4!) 11. Re2 Te5+ (11... Tf2+ 12. Rd3 Td2+ 13. Rc3 12. Rf1!) (Numai trecînd prin acest cîmp de fugă poate scăpa regele alb de șahuri, ajungînd pe unul din cîmpurile b2, c3, d4, e5 sau f4) 12... Te1+ 13. Rf2 Tf1+ 14. Re2 și regele alb ajunge pe unul din cîmpurile indicate mai sus și scapă de șahuri — albul câștigă.

DEZLEGAREA JOCULUI ÎN NUMĂRUL TRECUT

Stațiunile balneo-climaterice
ORIZONTAL: 1) Bodoc — Slet
2) A — Olănești — A. 3) Zizi
Nimic. 4) N — Amară — Ceri.
Ag — P-lcter — U6) Rd — Curc
Isf. 7) Herculan — Pd. 8) Efori
Amyot. 9) Biborțeni — No. 10)
— Na — Strat. 11) Roise — la
12) Vlcele — Ţine.
VERTICAL: 1) Bazna — Hebe-
2) O — I — Grafieri. 3) Doză
Drob — Ol. 4) Olimp — Cro
5) Cană — Cuirase. 6) N — Ri
— El. 7) Se — Acră — Es — E.
Lsn — Tananți. 9) Atice — Emi
10) Nimeri — Y — Ați. 11) I — Ir
Spontan. 12) Căciulata — Ce.

COPERTA I: Minerul frunt Bexa Petru de la minele Petri

Fotografie de Tadeu Cl

REDACȚIA : BUCUREȘTI Căsuța Poștală 7
PIAȚA ȘCINTEII Tel. 7.60.10 Int. 1788

ABONAMENTE: la toate oficiile poștale din țară și la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

PREȚUL ABONAMENTELOR

3 luni : 9 lei
6 luni : 18 lei
un an : 36 lei